

Громадська думка про правотворення

/Інформаційно-аналітичний бюлетень на базі оперативних матеріалів/

№ 6 (131) березень 2017

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

<i>Рада національної безпеки та оборони розгляне Концепцію реформування Служби безпеки України – Президент.....</i>	<i>2</i>
<i>Президент підписав зміни до Податкового кодексу в частині спрощення оподаткування спадщини.....</i>	<i>3</i>

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

<i>Закірова С. Конституційне судочинство в Україні: фінішна пряма процесу реформування.....</i>	<i>3</i>
<i>Беззуб І. Реформа українського законодавства в ІТ-сфері.....</i>	<i>15</i>
<i>Кривецький О. Чого чекати від нового закону про амністію.....</i>	<i>21</i>
<i>Полтавець Т. Політичний аспект збереження українського лісу.....</i>	<i>24</i>

ІНФОРМАЦІЙНА КАРТИНА МІСЯЦЯ

<i>Берегельський А. Проблематика, що висвітлювалася ЗМІ у лютому 2017 р.:.....</i>	<i>29</i>
--	-----------

ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ ТА ПРОГНОЗИ

<i>Прогноз валютного ринку.....</i>	<i>38</i>
<i>Моніторинг законодавства.....</i>	<i>41</i>

<i>ЩОДЕННИК БЛОГЕРА</i>	<i>44</i>
-------------------------------	-----------

КИЇВ 2017

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Рада національної безпеки та оборони розгляне Концепцію реформування Служби безпеки України – Президент

Президент П. Порошенко повідомив, що Рада національної безпеки та оборони незабаром розгляне Концепцію реформування Служби безпеки України з урахуванням відповідного досвіду та найкращих практик країн – членів Євросоюзу і НАТО.

«Передбачається, що окремі функції Служби безпеки України, не властиві класичним спеціальним службам, будуть поступово передані до інших правоохоронних органів. Так, до Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань та Національної поліції України поступово перейдуть розслідування деяких службових злочинів, злочинів, вчинених організованими злочинними угрупованнями», – зазначив П. Порошенко під час виступу на урочистостях з нагоди 25-ї річниці СБУ.

Президент наголосив, що Служба безпеки України є і залишиться основним контррозвідальним органом держави. «І ця складова Служби повинна бути піднята на порядки вище, як того вимагають реальні зовнішні загрози Україні, зокрема активізація антиукраїнської діяльності російських спецслужб, що наочно проявилася останніми днями», – зазначив він.

«Усе видно по почерку: Луб'янка з часів Сталіна і Берії накопичувала досвід політичних вбивств ворогів режиму, які опинилися за кордоном. Найсвіжіші приклади трапилися в Лондоні не далі як минулого десятиліття – вбивство Литвиненка», – додав Президент.

За словами П. Порошенка, громадськість очікує від Служби безпеки оперативного та відповідального реагування на всі виклики. Тому актуальності набуває питання підвищення прозорості діяльності СБУ, зміцнення довіри до Служби з боку українського народу як до державного інституту.

«Треба вчитися працювати в умовах посилення цивільного контролю за діяльністю СБУ, залучення інститутів громадянського суспільства до вироблення рішень у сфері національної безпеки», – підкреслив Президент та додав, що Служба, згідно із соціологічними опитуваннями, належить до кола тих державних інституцій, які користуються вищою довірою порівняно з багатьма іншими державними структурами.

Глава держави також запевнив, що на його особливому контролі – проблема соціального захисту співробітників Служби безпеки України. «У цьому зв'язку хочу наголосити, що, навіть за надскладних економічних реалій керівництво держави знаходить ресурси для посиленої підтримки своїх захисників», – підкреслив Президент *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua/news/rada-nacionalnoyi-bezpeki-ta-oboroni-rozglyane-koncepciyu-re-40542>). – 2017. – 24.03).*

Президент підписав зміни до Податкового кодексу в частині спрощення оподаткування спадщини

Президент П. Порошенко підписав Закон України № 1910-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування спадщини», яким спрощується оформлення спадщини для найближчих родичів спадкодавця. Документ прийнятий парламентом у другому читанні та в цілому 278 голосами 23 лютого цього року.

Законом звільняються від оподаткування податком на доходи фізичних осіб вартості спадщини, яку від спадкодавця одержують члени його сім'ї другого ступеня споріднення: рідні брати та сестри, баба, дід та онуки. До цього часу чинним Податковим кодексом передбачалося звільнення від оподаткування члени родини спадкодавця лише першої лінії споріднення. Спадкоємці першого і другого ступенів також звільняються від необхідності проведення оцінки успадкованих об'єктів спадщини для цілей оподаткування. При цьому для всіх інших спадкоємців податок залишається у розмірі 5 %.

Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та застосовується до доходів у вигляді спадщини/дарунка, отриманих починаючи з 1 січня 2017 р. *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua/news/prezident-pidpisav-zmini-do-podatkovogo-kodeksu-v-chastini-s-40514>). – 2017. – 23.03).*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

С. Закірова, канд. іст. наук, ст. наук. співроб. НЮБ НБУВ

Конституційне судочинство в Україні: фінішна пряма процесу реформування

Повага до правосуддя та віра в нього на рівні суспільної культури – невід'ємний показник здорової нації. Українське суспільство давно чекає на якісне та незалежне судочинство, позбавлене політичного впливу та тиску. На жаль, сьогодні рівень довіри населення України до судових органів критично низький. Якщо загалом судовій системі України довіряють тільки 8 % громадян, то конституційному судочинству, за відомостями Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» у грудні 2015 р., цілком довіряють узагалі лише 1 % громадян України. Експерт Центру політико-правових реформ і групи Конституційна реформа Реанімаційного пакета реформ Ю. Кириченко зазначає: «У 2015 р. КСУ прийняв сім рішень, кожне з яких коштувало суспільству 8 млн 432 тис. грн. У 2016 р. Конституційний Суд прийняв вісім рішень, кожне з яких коштувало суспільству вже 9 млн 361 тис. грн. Протягом 20 років функціонування Конституційного Суду владі траплялося блокувати його роботу повністю, втручатися в його діяльність, використовувати його для узурпації влади». На її думку, сучасне конституційне

судочинство в Україні вкрай слабе й неефективне.

Проблеми в роботі Конституційного Суду України (КСУ), що у різні періоди діяльності цієї поважної інституції викликали чимало нарікань з боку влади і суспільства, багато у чому пов'язані з недосконалістю законодавства, яким урегульовано його діяльність. Тож зміни в організації роботи Конституційного Суду України є сьогодні надзвичайно актуальними, на них з надією чекають фахівці, політики і громадськість.

Ситуація з реформування Конституційного Суду України вийшла, як вважають експерти, на фінішну пряму 9 лютого 2017 р., коли Верховна Рада 239 голосами «за» в першому читанні підтримала проект закону № 5336-1 «Про Конституційний Суд України». Зазначений законопроект запроваджує зміни до Конституції щодо правосуддя, які набрали чинності ще 30 вересня 2016 р., щодо порядку організації та діяльності КСУ, статусу суддів Конституційного Суду, встановлює норми щодо підстав і порядку звернення до Суду, процедури розгляду ним справ і виконання рішень Суду, а також інституту конституційної скарги – нового додаткового механізму захисту прав і свобод людини. Як зазначив заступник глави Адміністрації Президента та координатор Ради з питань судової реформи О. Філатов, «це ще один крок до реформування Конституційного Суду відповідно до потреб українського суспільства та положень Основного закону».

Законопроект ще на стадії його розробки викликав жваве обговорення представників експертного та наукового середовища. М. Козюбра, завідувач кафедри загальнотеоретичних і державно-правових наук Національного університету «Києво-Могилянська академія», суддя Конституційного Суду України у відставці, підкреслив, що «в цілому законопроект вдався» і що в ньому «вдалося передати специфіку і природу конституційного судочинства». На думку М. Оніщука, ректора Національної школи суддів України, доктора юридичних наук, запропоновані законодавчі зміни мають фундаментальний характер та передбачають запровадження конституційної скарги як додаткового механізму захисту прав і свобод громадян, зміну повноважень Конституційного Суду України, новий порядок формування Конституційного Суду України в частині, яка стосується добору кандидатів на посаду суддів КСУ і запровадження прозорих конкурсних процедур. «Ми маємо можливість методологічно переглянути саму місію конституційного судочинства, механізми, порядок, процедури його здійснення», – наголосив відомий правознавець.

Неоднозначні оцінки підготовленому документу надали внутрішні інституції парламенту. Так, Комітет з питань правової політики та правосуддя вирішив рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу проект закону № 5336-1 «Про Конституційний Суд України», поданий народними депутатами України С. Алексєєвим, Н. Агафоновою та ін. Як зазначили в комітеті, законопроект викликає логічні, змістовні, техніко-юридичні зауваження, але вони можуть бути враховані під час його доопрацювання. Зокрема, ідеться про необхідність уніфікувати використання термінів, зокрема, щомісячне довічне грошове утримання і довічне грошове утримання, попередня перевірка звернень і попередній розгляд звернень, наказ і забезпечувальний наказ, припинення провадження і закриття провадження тощо.

Натомість у висновку Головного науково-експертного управління Апарату

Верховної Ради України від 13 січня 2017 р. зазначено: «За результатами розгляду на пленарному засіданні законопроект доцільно повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання». Оцінка Головного управління тексту законопроекту спирається практично на ті ж самі зауваження та міркування щодо його положень, утім, висновок надано протилежний.

Фахівці Центру політико-правових реформ (ЦППР) вважають, що замість експертного обговорення законопроекту «Про Конституційний Суд України» відбулася фактична презентація, агітація про «вітання від Венеційської комісії» та рекламні тези про «найкращий проект, який розроблений провідними конституціоналістами».

Венеціанська комісія на своєму засіданні 9 грудня 2016 р. загалом підтримала проект закону України «Про Конституційний суд України», хоча і висловила ряд рекомендацій і певних зауважень. У рішенні, зокрема, зазначається, що «проект Закону, що імплементує зміни до Конституції, є значним кроком вперед у впровадженні європейських стандартів у конституційній юстиції. Комісія вітає конкурсний добір суддів, складання суддями присяги безпосередньо перед Конституційним судом, встановлення часових меж для добору та призначення суддів, звільнення суддів безпосередньо Конституційним Судом, вилучення норми щодо звільнення судді «за порушення присяги», запровадження інституту конституційної скарги».

Істотною проблемою сучасного конституційного судочинства в Україні є невиконання вердиктів КСУ, на що неодноразово звертали увагу як іноземні, так і українські фахівці. За словами аналітика видання «Закон і бізнес» Л. Семишоцького, «і в парламентських стінах, і в президентських коридорах або “не помічали”, або відверто ігнорували думку Суду, якщо її не можна було підлаштувати під потреби політичного чи економічного сьогодення». Тому автори законопроекту № 5336-1 намагалися виправити таку ситуацію. В останній статті документа встановлено норму про настання відповідальності згідно із законом за невиконання рішень та недодержання висновків Суду. Утім, конкретних пропозицій щодо встановлення санкцій за ігнорування вердиктів КСУ проект не містить. Як вважає Л. Семишоцький, певною мірою виховати повагу до єдиного органу конституційної юрисдикції покликана нова норма, яку пропонується внести до Кодексу про адміністративні правопорушення. Вона передбачає штраф у розмірі від 20 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (340–1700 грн), серед іншого і за «вчинення будь-ким дій, які свідчать про явну зневагу до КС».

Серед нововведень законопроекту варто виділити реформовану структуру Конституційного Суду. У складі КСУ діятимуть Велика палата (усі 18 суддів), 2 сенати (по 9 суддів у кожному) та 6 колегій (по 3 судді у кожній). Встановлено, що КСУ є повноважним здійснювати конституційне провадження, якщо в його складі є як мінімум 12 суддів, які отримали повноваження.

У рамках колегій вирішуватимуться питання щодо відкриття конституційного провадження. Постанова про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою, винесена трьома суддями колегії суддів КСУ, є остаточною. Це дасть змогу знизити навантаження на суд і забезпечити надходження на його розгляд обґрунтованих конституційних скарг, які відповідають критеріям прийнятності.

Сенати розглядатимуть питання за індивідуальною конституційною скаргою особи. Сенат суду діятиме як Конституційний Суд України; постанови сенату про відмову у відкритті конституційного провадження у справах за конституційними скаргами є остаточними.

Велика палата буде вирішувати питання щодо конституційності законів України, актів ВРУ, Президента України, КМУ, ВР АРК; офіційного тлумачення Конституції; конституційності законів України (їх окремих положень) за конституційними скаргами фізичних і юридичних осіб у разі відмови сенату від розгляду справи на користь Великої палати; вирішуватиме процесуальні питання, що виникають під час конституційного провадження та інші питання віднесені до компетенції Конституційного Суду.

О. Євсєєв, експерт програми реформування правоохоронної та судової систем «Українського інституту майбутнього» (UIF), схвально оцінив зазначені зміни. На його думку, під час створення документа, судячи зі змісту законопроекту, розробники орієнтувалися не лише на європейську модель конституційної юстиції, а й на англо-саксонські зразки та навіть внутрішній устрій Європейського Суду з прав людини. «Про це свідчить, зокрема, запровадження Великої Палати Конституційного Суду (саме “Великої Палати”, як це має місце в ЄСПЛ, а не “Пленуму”, як, скажімо, у Федеральному Конституційному Суді ФРН або Росії), інституту спеціального радника КСУ, що обиратиметься серед суддів у відставці іноземних органів конституційної юрисдикції або представників міжнародних урядових організацій, конкурсних засад відбору (selection) майбутніх конституційних суддів».

Однак така прихильність до використання запозиченої європейської термінології викликала, навпаки, зауваження з боку Головного науково-експертного управління, фахівці якого вважають, що вона може бути цілком вдало замінена термінами, більш прийнятними для вітчизняної правової системи.

Ще однією з найважливіших новацій законопроекту є конкурсні процедури добору кандидатів на посади суддів КСУ. Як підкреслив один з розробників документа, доктор юридичних наук, заступник члена Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія), С. Головатий, кожен із суб'єктів формування КСУ – Президент, Верховна Рада, з'їзд суддів – створюватиме незалежну конкурсну комісію, яка і відповідатиме за добір кандидатів на посади суддів КСУ. Члени комісії мають бути правниками з визнаним рівнем компетенції. Кожна Конкурсна комісія за результатами аналізу інформації щодо кандидатів та проведення співбесід надаватиме рекомендації суб'єкту призначення. При цьому автори законопроекту встановили загальні для всіх критерії оцінювання кандидатів.

Натомість експерти ЦППР вважають, що якраз можливість кожного із суб'єктів формування КСУ (парламент, Президент, з'їзд суддів) створювати власні конкурсні комісії і відсутність чітко прописаного і врегульованого саме в законі, а не в підзаконних актах, порядку конкурсного відбору кандидатів на посади суддів Конституційного Суду України є недоліком законопроекту.

На думку експертів, парламент не може наділяти конституційні органи додатковими повноваженнями на законодавчому рівні. Натомість у проекті закону № 5336-1 встановлено право для парламенту та глави держави створювати конкурсні комісії, що відбиратимуть кандидатів, які зможуть претендувати на

посаду судді КСУ. Хоча сам Суд неодноразово визнавав подібні законодавчі спроби розширення владних повноважень неконституційними. Такі повноваження (створювати додаткові органи) за Конституцією є лише у з'їзду суддів. Аналітик Л. Семишоцький, спираючись на позицію правників та експертів, вказує на те, що функції добору кандидатів у судді КСУ можна було б покласти на Вищу кваліфікаційну комісію суддів. «Адже, з одного боку, ч. 10 ст. 131 Конституції допускає створення таких органів відповідно до Закону, а з другого – ВККС уже є, і, якщо вона здатна провести добір до Верховного Суду, чому б не доручити їй провести конкурс і до КС?» – зазначає він.

Загальне уявлення про змінену структуру Конституційного Суду і конкурсний відбір кандидатів на посаду судді КСУ представлено в інфографіці.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ № 5336-1 «ПРО КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ»

РАДА З ПИТАНЬ
СУДОВОЇ РЕФОРМИ

18
Склад КСУ
Повноважний, якщо у складі **12** суддів

Виключно конкурсний відбір на посади суддів КСУ

Запроваджується інститут спеціального радника – надання експертної допомоги в конституційних провадженнях за конституційною скаргю (до 1 січня 2020 року).

Суддя іноземної держави у відставці або представник міжнародної урядової організації

2 МІСЯЦІ ТРИВАЄ КОНКУРСНИЙ ВІДБІР КАНДИДАТУР НА ПОСАДУ СУДДІ КСУ

2

СЕНАТИ

по 9 суддів кожен (6 суддів, якщо менше 18)

- Питання щодо конституційності законів (окремих положень) за конституційною скаргю особи

СЕНАТ 1

СЕНАТ 2

ВЕЛИКА ПАЛАТА

усі судді Конституційного Суду
18 суддів (щонайменше – 12 суддів)

6

КОЛЕГІЙ

по 3 судді кожна

- Відкриття конституційного провадження у справах

- Конституційність законів, актів ВРУ, Президента, КМУ, ВР АРК
- Офіційне тлумачення Конституції
- Відповідність Конституції до чинних міжнародних договорів України або міжнародних договорів, що вносяться до ВРУ для надання згоди на їх обов'язковість
- Конституційність питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою
- Додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента з поста в порядку імпичменту

- Відповідність законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції
- Наявність порушення ВР АРК Конституції або законів
- Відповідність нормативно-правових актів ВР АРК Конституції або законам України
- Конституційність законів України (їх окремих положень) за конституційними скаргами осіб у разі відмови Сенату від розгляду справи на користь Великої палати
- Вирішення процесуальних питань, що виникають під час конституційного провадження

Джерело: <http://bukinfo.com.ua/show/news?lid=87828>

Новий законопроект встановлює перелік вимог до кандидатів, які можуть брати участь у конкурсі на посаду судді Конституційного Суду України. Суддею КСУ може бути громадянин України віком від 40 років, який володіє державною мовою, має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у галузі права не

менше 15 років. Важливою вимогою, як вважає один з авторів документа С. Алексєєв, є те, що кандидат має бути правником з визнаним рівнем компетентності та мати високі моральні якості. Хоча останній критерій, на думку експертів, є доволі сумнівним, оскільки не має об'єктивного тлумачення.

Встановлено і певні обмежувальні критерії для кандидатів на посаду судді КСУ. Зокрема, не може бути призначена на посаду особа, яка на день призначення або протягом двох років, що передують цьому дню, була членом або займала посаду в політичній партії. Це положення викликало серйозні застереження з боку українських і європейських фахівців. Так, у рекомендаціях Венеціанської комісії наголошується на необхідності скасування критерію обмеження попередньої політичної діяльності для обрання суддею КСУ.

У висновку Головного науково-експертного управління наголошується, що ця норма законопроекту побудована на частково розширювальному, а частково й зовсім довільному тлумаченні конституційного припису ч. 5 ст. 148 Конституції України – «суддя Конституційного Суду України не може належати до політичних партій, профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької чи творчої». Крім того, експерти вважають незрозумілим і оціночним за своєю суттю положення про заборону «виявляти прихильність» до політичних партій чи професійних спілок.

З такою думкою погоджується і аналітик видання «Закон і бізнес» Л. Семишоцький. «На яких підставах конкурсні комісії чи суб'єкт призначення судді КС устанавлюватимуть факт такої “прихильності”?» – запитує оглядач. На його думку, таку ситуацію можна буде використовувати для дискредитації того чи іншого кандидата тими ж політиками або «громадськими активістами» для розчищення шляху для свого протеже.

Законодавець регламентував і фінансове забезпечення судді КСУ. Посадовий оклад судді КС через поправку під час голосування встановили у розмірі 75 прожиткових мінімумів (замість 75 мінімальних зарплат, як передбачалося у законопроекті). Згідно із документом, судді КС виплачується щомісячні доплати: за вислугу років на посаді – від 20 до 40 % його посадового окладу і за науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук – відповідно 15 і 20 % посадового окладу. Крім того, судді виплачується компенсація за наймання належним чином обладнаного житла за місцезнаходженням суду; витрати, пов'язані з переїздом, а також використання особистого автотранспорту для службових потреб за рахунок бюджетного фінансування Суду. За розрахунками народного депутата, члена Комітету ВРУ з питань бюджету В. Пинзеника, розмір встановленого у законопроекті грошового забезпечення перевищує 400 тис. грн. «Я не закликаю платити суддям мінімальну зарплату або прожитковий мінімум, але має бути розумне допустиме співвідношення в оплаті праці», – підкреслив народний депутат.

Звернули увагу на закріплення величезної диспропорції між оплатою праці суддів КСУ та інших працівників державного апарату і у висновку Головного науково-експертного управління, наголосивши, що вона не є економічно обґрунтованою та соціально справедливою.

Відповідно до законопроекту, суддя КСУ без згоди суду не може бути

затриманий або триматися під вартою або арештом до винесення судом обвинувального вироку, за винятком затримання судді під час або відразу ж після скоєння тяжкого або особливо тяжкого злочину. При цьому подання про надання згоди на затримання, утримання під вартою або арешт судді вносить у КС генеральний прокурор або особа, яка виконує його обов'язки. Рішення про надання згоди на затримання, утримання під вартою або арешт судді суд приймає на спеціальному пленарному засіданні у формі постанови.

Для запобігання будь-яким можливим махінаціям у цьому питанні експерт ЦППР Ю. Кириченко вважає за потрібне чітко вказати в законі підстави для звільнення судді Конституційного Суду, а саме визначення того, що є істотним дисциплінарним проступком і грубим або систематичним нехтуванням своїми обов'язками суддею Конституційного Суду.

Найбільше схвальних відгуків з нововведень цього законопроекту викликало створення нового засобу юридичного захисту прав особи – конституційної скарги. Встановлено, що подати конституційну скаргу зможе фізична або юридична особа за умови, що остаточне судове рішення в її справі набрало чинності після 1 жовтня 2016 р., і з дня набрання ним законної сили сплинуло не більше трьох місяців, а також було використано всі національні засоби юридичного захисту.

За словами члена Ради з питань судової реформи О. Водянікова, конституційна скарга – одночасно ордалія і шанс для Конституційного Суду повернути довіру суспільства. Він зазначив: «Конституційна скарга – це унікальний інструмент захисту конституційних прав і свобод, запроваджений реформою. Увесь необхідний інструментарій для цього розроблений згідно з кращими світовими стандартами та закладений у законопроекті про КСУ».

КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА

РАДА З ПИТАНЬ
СУДОВОЇ РЕФОРМИ

ЩО ТАКЕ КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА?

- Письмове клопотання особи щодо перевірки на конституційність закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі цієї особи
- Не є формою оскарження рішення суду, але результати її розгляду можуть стати підставою для його перегляду

СУБ'ЄКТ ПОДАННЯ

- Фізична особа
- Юридична особа приватного права

Не є суб'єктом права на конституційну скаргу юридична особа публічного права (органи державної влади, місцевого самоврядування, державні та комунальні підприємства тощо)

УМОВИ ПРИЙНЯТНОСТІ

- Остаточне судове рішення у справі особи набрало сили не раніше 1 жовтня 2016 року
- Вичерпано всі національні засоби юридичного захисту:
 - Рішення апеляційного суду, яке набрало законної сили
 - Рішення касаційного суду (якщо передбачене касаційне оскарження), яке набрало законної сили
- З дня набрання рішенням законної сили сплинуло не більше 3 місяців

Виняток – конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, якщо КСУ визнає її розгляд необхідним із мотивів суспільного інтересу

ШЛЯХ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ

Проект закону № 5336-1 «Про Конституційний Суд України»

Джерело: <http://jrc.org.ua/news/article/104>

Один з авторів законопроекту С. Алексєєв вважає, що розгляд конституційних скарг КСУ приведе до скорочення потоку скарг громадян України до Європейського суду з прав людини і відповідно знизить рівень виплат компенсацій за його рішеннями з Державного бюджету України.

Позитивно оцінила цю новацію законодавства і наукова спільнота. Так,

завідувач кафедри теорії та історії держави і права Ужгородського національного університету, доктор юридичних наук В. Лемак вважає, що «у проекті закладена європейська модель, суть якої полягає в тому, що конституційна скарга забезпечує баланс захисту прав конкретної особи та удосконалення конституційного правопорядку». На його думку, конституційна скарга є одним з найбільш ефективних інструментів захисту прав людини (хоч його і називають субсидіарним), бо дозволяє бачити і вирішувати «системні проблеми» у цьому напрямі.

Натомість і механізм конституційної скарги, на думку експертів, не позбавлений деяких вад. Зокрема, у висновку Головного науково-експертного управління щодо відмови у відкритті конституційного провадження через визнання скарги неприйнятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими або наявне зловживання правом на подання скарги, наголошено: «Не зовсім зрозуміло, яким чином ще на етапі вирішення питання про відкриття конституційного провадження можна встановити факт наявності зловживання правом на подання скарги».

Ю. Кириченко, експерт ЦППР, вважає, що новий законопроект певним чином обмежує конституційні права деяких юридичних осіб. Так, на її думку, Конституція надає права будь-якій особі звертатися з конституційною скаргою, зокрема й юридичним особам публічного права. Натомість ст. 56 цього проекту закону вилучає їх із суб'єктів звернення з конституційною скаргою, зокрема, це стосується органів місцевого самоврядування.

Також експерт підкреслює й інший недолік розробленого інструменту конституційної скарги. «Предметом конституційної скарги відповідно до законопроекту є положення закону (закон повністю), внаслідок застосування яких відбулося порушення гарантованих Конституцією прав людини. Водночас ст. 151-1 не містить таких обмежень, з конституційною скаргою може звернутися юридична або фізична особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон суперечить Конституції України», – зазначає Ю. Кириченко. Таким чином, на думку експерта, необхідно не допустити звуження конституційного регулювання інституту конституційної скарги.

Законопроектом № 5336-1 дещо змінено повноваження Конституційному Суду України. Так, КСУ надаються нові повноваження: надання висновку про відповідність Конституції України питань, які пропонуються винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою; за конституційною скаргою – вирішення питань про конституційність та/або їх окремих положень, які застосовано судом в остаточному судовому рішенні у справі.

ПОВНОВАЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ*

РАДА З ПИТАНЬ
СУДОВОЇ РЕФОРМИ

1

За конституційною скаргою – вирішення питань про конституційність законів та/або їх окремих положень, які застосовано судом в остаточному судовому рішенні у справі

НОВЕ

2

Надання висновку про конституційність питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою

3

Вирішення питань про конституційність законів, інших правових актів Верховної Ради, актів Президента України, КМУ, правових актів ВР АРК

Офіційне тлумачення
Конституції України

4

5

Надання висновку щодо відповідності Конституції України міжнародних договорів України

Надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції

6

7

Надання висновку про порушення ВР АРК Конституції України або законів України

Надання висновку щодо додержання процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпичменту

8

9

Перевірка на відповідність Конституції України та законам України нормативно-правових актів ВР АРК

Офіційне тлумачення
законів України

РОЗГЛЯДАЄ

- Питання щодо конституційності чинних актів (їх окремих положень)
- Питання щодо конституційності акта (його окремих положень), який втратив чинність, але продовжує застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його дії

НЕ РОЗГЛЯДАЄ

- Питання тлумачення законів
- Питання правильності застосування закону у судовому рішенні
- Питання, віднесені до компетенції судів

* Відповідно до законопроекту № 5336-1 «Про Конституційний суд України»

Джерело: <http://bukinfo.com.ua/show/news?lid=87828>

Водночас Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 2 червня 2016 р. № 1401-VIII та розроблений на його виконання проект Закону № 5336-1 «Про Конституційний Суд України» виключають з повноважень Конституційного Суду України офіційне тлумачення законів України. М.Мазур, кандидат юридичних наук, суддя Попаснянського районного суду Луганської області загалом схвально оцінив зазначену новацію документа. Як

пояснив суддя, «до внесення цих змін до Конституції України в правовій системі нашої держави мало місце дублювання функцій тлумачення законів, яке здійснювалося як Конституційним Судом України в межах спеціальної процедури, так і судами загальної юрисдикції під час розгляду конкретних справ і при наданні роз'яснень пленумами вищих судових органів. Більше того, після судової реформи 2010 р. правові висновки Верховного Суду України щодо застосування норми права стали обов'язковими. При цьому очевидним є те, що застосувати норму права неможливо без її тлумачення. Звідси виникало питання: якщо суди загальної юрисдикції на чолі з Верховним Судом повинні тлумачити закони під час їх застосування, то навіщо покладати цю ж функцію на Конституційний Суд, тим більше, що останній нерідко просили розтлумачити норми, які взагалі не стосувалися предмета конституційного права».

Таким чином, експерт вважає, що виключення з повноважень КСУ розгляду питань про офіційне тлумачення законів України позбавить його зайвого навантаження, дозволивши зосередитись на вирішенні питань про тлумачення Конституції України, відповідність їй норм міжнародних договорів і національного законодавства, що підсилить його особливу роль саме як Конституційного Суду. Таке «розвантаження», за словами судді, має сенс ще й тому, що конституційні зміни наділяють КСУ повноваженням щодо розгляду конституційних скарг громадян, кількість яких може бути дуже великою.

В експертному середовищі для покращення змісту нового законопроекту обговорюються і конкретні пропозиції. Зокрема, експерт програми реформування правоохоронної та судової систем «Українського інституту майбутнього» (UIF) О. Євсєєв пропонує ст. 92 законопроекту, яка регулює статус юридичних позицій КСУ, доповнити положенням про те, що у разі, якщо КСУ при формулюванні власних правових позицій послався на норму міжнародного права, що має рекомендаційний для України характер, то після цього необхідність слідування вказаному положенню вже не може бути відкинута національним правозастосувачем. На його думку, варто передбачити можливість відмови від підготовки остаточного рішення для судді-доповідача, якщо його точку зору не підтримав суд.

Центр політико-правових реформ вважає за необхідне під час підготовки до прийняття парламентом законопроекту у другому читанні звернути увагу на максимальну регламентацію в тексті закону, а не в актах КС процедури розгляду в КСУ конституційних подань, звернень і скарг та встановлення чітких термінів їх розгляду. Рекомендації ЦППР стосуються і зменшення ролі Голови Конституційного Суду в розподілі справ і визначенні дати розгляду справи; збільшенні гарантії прозорості та відкритості діяльності КСУ.

Таким чином, активне обговорення тексту і логіки законопроекту № 5336-1 «Про Конституційний Суд України» в науковому й експертному середовищі підкреслює актуальність і важливість запропонованих змін у конституційному судочинстві. Натомість, на думку експертів, законопроект залишає суперечливе враження: з одного боку, зроблена спроба створити гнучку і об'ємну модель конституційного судочинства, зорієнтовану на світовий досвід і адекватну сучасним правовим реаліям, а з іншого – документ у певних моментах характеризується непослідовністю і фрагментарністю. Відтак дуже важливим завданням для авторів

законопроекту на сьогодні має стати «робота над помилками». Оскільки, як зазначають фахівці, якщо закон буде прийнятий без змістовних поправок щодо відповідності нормам і приписам Основного закону України, то рано чи пізно постане питання правомочності складу КСУ, який може бути сформований з порушенням норм Конституції. Причому вирішувати такий спір будуть саме судді, конституційність призначення яких на посади і ставиться під сумнів.

Однак попри небезпідставну критику законопроекту, експерти одностайні у тому, що зазначений документ вкрай необхідний і надзвичайно важливий для України. Тож ґрунтовне і фахове суспільне обговорення законопроекту має стати підставами для його покращення. Законодавцям необхідно ретельно доопрацювати його під час підготовки до другого читання, врахувати всі пропозиції та рекомендації міжнародних і українських експертів, з метою виправлення виявлених зауважень внести зміни і правки, які дадуть змогу зробити законопроект «Про Конституційний Суд України» реально працюючим і ефективним Законом України *(Статтю підготовлено з використанням інформації таких джерел: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60542; <http://dif.org.ua>; <http://ua.racurs.ua>; <http://jrc.org.ua>; <http://www.venice.coe.int>; <http://zib.com.ua>; <http://comments.ua>; <http://uifuture.org>).*

І. Беззуб, мол. наук. співроб. НЮБ НБУВ

Реформа українського законодавства в ІТ-сфері

На сучасному етапі переходу світового співтовариства до інформаційного суспільства процес взаємодії держави, бізнесу та громадянина дедалі більше відбувається із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), і саме від стабільності функціонування та розвитку ІКТ-галузі залежать суспільне порозуміння в країні та створення передумов для сталого зростання економіки.

Разом з тим рівень технологічного розвитку визначає не лише економічний потенціал країни та якість життя її громадян, а й роль і місце цієї країни в глобальному суспільстві, масштаби та перспективи її економічної та політичної інтеграції з усім світом. Про таку високу інтегральну оцінку використання ІКТ говорять програми розвитку багатьох країн, зокрема Стратегія соціально-економічного розвитку Європейського Союзу «Європа 2020».

В Україні, одночасно з наявністю значного потенціалу щодо впровадження сучасних ІКТ у всі сфери життєдіяльності країни й значного суспільного запиту на таке впровадження, стан розбудови інформаційного суспільства та сфери ІКТ, порівняно із світовими тенденціями, є недостатнім і не відповідає стратегічним цілям розвитку країни.

Перш за все, недостатнім є розвиток нормативно-правової бази інформаційної сфери.

Реформа законодавства в ІТ-сфері назріла вже давно. На сьогодні в цій сфері

діє, зокрема, Закон України «Про телекомунікації», прийнятий у 2003 р. Зважаючи на розвиток відносин у вказаній сфері, визначені у цьому Законі засади діяльності державних органів і суб'єктів ринку телекомунікацій є застарілими та не відповідають вимогам часу та євроінтеграційним процесам в Україні. Це стосується як правил ведення бізнесу, так і принципів державного управління у сфері ІТ, стандартів, за якими працює галузь, і багатьох інших моментів, що вимагають сучасних підходів.

Однак, слід зазначити, що, незважаючи на відсутність адекватного законодавства, у 2016 р. українська ІТ-галузь була однією з двох сфер економіки (друга – це АПК), що продемонстрували зростання на тлі загальної стагнації. Це, безсумнівно, говорить про значний потенціал, який є в українських ІТ.

Так, за індексами мережевої готовності у 2015 р. Україна посіла 71 місце зі 143 країн світу, розвитку Інтернет у 2014 р. – 46 з 86 країн світу, проникнення Інтернет за 2014 р. – 95 з 191 країни, розвитку електронного уряду у 2014 р. – 87 серед 193 країн-членів ООН. За результатами дослідження експерти віднесли Україну до країн з високим рівнем розвитку електронного уряду. Проте динаміка змін рейтингу показує, що Україна в останні роки втрачає свої позиції у світі (за 2012–2014 рр. – на 19 позицій).

За рівнем розвитку інформаційних технологій та комунікацій Україна поступається практично всім країнам колишнього радянського табору. Так, Білорусь у 2016 р. зайняла 31 місце у світовому Рейтингу розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, піднявшись на п'ять позицій порівняно з 2015 р., Казахстан займав у списку – 52 місце, Азербайджан – 55, Молдова – 68, Вірменія – 71, Грузія – 72 і Україна – 76. Узбекистан виявився на 110 позиції і Киргизстан – на 113. При цьому в рейтингу є країни, яким вдалося за рік показати вражаючу динаміку і піднятися на 20 позицій в цьому списку.

З огляду на необхідність створення законодавчої бази для розбудови сучасної інфраструктури інформаційного суспільства, яка б відповідала потребам функціонування та розвитку ринку електронних комунікацій, до Верховної Ради було подано так званий «пакет Данченка» (за прізвиськом голови Комітету ВР з питань інформатизації та зв'язку та головного ініціатора законодавчих змін О. Данченка). Пакет містить чотири взаємозалежні та взаємодоповнюючі нормативні акти, які стосуються врегулювання питань щодо доступу до інфраструктури, розвитку електронних довірчих послуг, можливості для органів державної влади користуватися «хмарними» технологіями, а також регулювання та функціонування ринку електронних комунікацій загалом.

Швидке ухвалення цього пакета законопроектів і їх вступ у силу дозволили б провести довгоочікувані і вкрай необхідні реформи в українській телеком-галузі, а також наблизити вітчизняний ринок до найкращих практик регулювання телекомунікаційних послуг у Європейському Союзі.

Але 7 лютого 2017 р. народні депутати змогли проголосувати лише за один з чотирьох запланованих до розгляду інноваційних ІТ-законопроектів – «Про доступ до об'єктів інфраструктури».

Верховна Рада прийняла за основу законопроект № 4159 «Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж», який передбачає створення рівних умов діяльності для

всіх учасників ринку телекомунікацій. В Інтернет-асоціації України (ІнаУ) хоча і вважають новий закон компромісним і таким, що не повною мірою задовольняє всі сторони, у тому числі учасників ринку телекомунікацій, однак зазначають, що краще мати такий закон, ніж ніякого. Голова правління ІнаУ О. Федієнко вважає, що прийнятий закон сприятиме «припиненню свавілля і беззаконня, які чиняться операторам телекомунікацій з боку монопольних власників інфраструктури».

Революційний та новаторський для України законопроект «Про електронні довірчі послуги» (№ 4685), який відкриває шлях у цифрове майбутнє, надаючи громадянам нашої країни можливість користуватися всім спектром електронних послуг, прийнятих у цивілізованому світі, та наближає Україну до інтеграції з Євросоюзом, незважаючи на відсутність кардинальних зауважень, відправили на повторне друге читання.

Як зазначають експерти, цей законопроект працюватиме лише на 10 % без прийняття законопроекту про «хмарні технології», адже головна обчислювальна потужність довірчих послуг – хмарні технології. Тому, на думку О. Данченка, важливо, щоб ці законопроекти були ухвалені разом.

Законопроект «Про хмарні технології» (№ 4302) дає змогу міністерствам, відомствам і державним структурам використовувати хмарні технології для зберігання інформації, яка не містить державну таємницю, з метою підвищення ефективності обміну даними. Але цей законопроект навіть не був винесений на голосування. За різними версіями, причиною цього могли стати як зауваження силовиків, яким не подобається сама ідея зберігання в «хмарі» даних державних установ, так і інтереси чиновників, пов'язаних з власниками дата-центрів, бізнес-модель яких постраждає після дозволу розміщувати дані в «хмарах». Їх не цікавить ані безпека держави, ані економія державних коштів. Такої думки дотримуються радник міністра інфраструктури України по ІТ, а також мерів Львова і Дніпра Я. Мірило, генеральний директор компанії «Київстар» П. Чернишов, голова профільного парламентського комітету, народний депутат від партії «Самопоміч» О. Данченко.

А віце-президент УСПП, голова Комісії з питань науки та ІТ І. Петухов переконаний, що цей законопроект завдає великої шкоди Україні, адже дає змогу виводити за межі України, у так звані «хмарні обчислювання», усі державні бази даних, наприклад, персональні дані (електронні дані про народження, шлюби, паспорта, права власності тощо), та оформляти їх на сторонніх фізичних осіб без усякої відповідальності, чим загрожує національній безпеці України! З прийняттям цього законопроекту почнеться інформаційне знищення країни, запевняє І. Петухов.

Інший законопроект із «пакета Данченко», якому з вини депутатів не вдалося дістатися до етапу голосування, – «Про електронні комунікації» (№ 3549-1), був розроблений у кінці 2015 р. і тільки у вересні 2016 р. був внесений на голосування в сесійній залі.

Як зазначається у пояснювальній записці, цей документ розроблено відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014–2017 рр. та Плану законодавчого забезпечення реформ в Україні, з метою приведення українського законодавства у сфері телекомунікацій (електронних комунікацій) відповідно до законодавства ЄС з урахуванням певних

національних особливостей.

Цей документ визначає правову основу діяльності у сфері електронних комунікацій, засади утворення та функціонування національного регулятора, а також права, обов'язки та засади відповідальності фізичних і юридичних осіб, які здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій або є споживачами послуг у цій сфері. Законопроектом також гарантується державне забезпечення універсального доступу споживачів, у тому числі споживачів – фізичних осіб з обмеженими можливостями, до електронних комунікаційних мереж загального користування та надання універсальних послуг нормованої якості за регульованими державою тарифами.

Слід зазначити, що саме законопроект «Про електронні комунікації» викликав найбільші суперечки. Після його першого розгляду у 2016 р. законопроект був ґрунтовно переписаний так, щоб врахувати зауваження і знайти компромісне рішення, але, судячи з усього, деякі спірні моменти все ж залишилися. Головні претензії висувають великі мобільні оператори, яким не подобається ряд положень закону про регулювання ринку.

Як зазначив О. Данченко, цей законопроект у кілька разів краще, ніж ті норми, які діють зараз. Дійсно, він містить ряд дискусійних положень, але це не є проблемою. Їх, як це прийнято у світовій законодавчій практиці, цілком можна доопрацювати за участю зацікавлених сторін у період між першим і другим читанням.

Експерти та представники профільних компаній вказують на те, що закон сам по собі прогресивний, потреба в ньому дозріла вже давно. Однак у законопроекті міститься ряд спірних положень, які викликали неоднозначну реакцію в суспільстві.

Серед «плюсів» учасники ринку виділяють те, що на зміну реєстраційному принципу початку діяльності на ринку електронних комунікацій вводиться повідомлювальний, скасовується ліцензування всіх видів діяльності в цій сфері, скасовуються планові перевірки з боку регулятора, вводиться поняття «віртуальний оператор».

Але є і ряд недоробок. Окремі положення законопроекту «Про електронні комунікації» повністю застаріли, та ще й порушують право громадянина на анонімність, вибір способів передачі та отримання інформації, каже президент компанії «Київстар» П. Чернишов.

Депутати пропонують ще більше формалізувати відносини між оператором послуг і абонентом. Для цього законопроект передбачає укладання договору між постачальником електронних комунікаційних послуг і абонентом «у письмовій або в будь-якій іншій формі». Якщо договір укладається в неписьмовій формі, постачальник повинен обов'язково зареєструвати абонента «з наданням персональних даних».

Це означає, що для отримання SIM-карти мобільного оператора доведеться надавати паспорт. По суті, сама по собі норма не створює особливих проблем при отриманні «сімки».

В Асоціації ІТ України підтримують цю ідею, так як це особливо актуально в умовах воєнного конфлікту. Звичайно, зареєструвати мільйони абонентів у стислі терміни – це і складно, і затратно, але це необхідний крок, зазначив віце-президент Асоціації ІТ України з правових питань, CEO SBT Systems Д. Овчаренко.

Складність процесу може бути в умовах: які саме документи потрібно буде для внесення в базу даних користувача, або ж на який термін укладатиметься угода тощо – це питання технічні. Інша справа, що вартість проекту немала. У «Київстарі» підрахували, що внесення всієї клієнттури в базу обійдеться в більш як 250 млн грн. Ідентифікацію необхідно буде проходити в сервісних центрах оператора особисто. Тих, хто не надасть свої дані для реєстрації, оператори зобов'язані відключати. Якщо врахувати, що майже 90 % усіх абонентів наразі анонімні – провести реєстрацію в період, який намітили урядовці (наразі це до кінця червня 2017 р.) практично нереально. Тому важливо встановити адекватні строки впровадження реєстрації, відзначають у Lifecell.

Ідея надання персональних даних при підключенні послуги мобільного зв'язку не нова і давно діє в більшості країн ЄС. У тій чи іншій формі ідентифікація користувачів потрібна в Італії, Іспанії, Австралії, Франції, Німеччині, Угорщині, Японії, Норвегії, Словаччині та ін. Розглядали можливість введення реєстрації Великобританія, Чехія, Румунія, але відмовилися від неї. Зараз реєстрація, крім цих трьох країн, не є обов'язковою у Швеції, Фінляндії, Ісландії, Прибалтиці, а також у більшості штатів США.

Законопроект також передбачає посилення ролі державного регулятора на ринку. Зокрема, держрегулятор зможе контролювати роздрібні ціни мобільних операторів. У проекті закону зазначається, що держрегулятор може формувати і реалізовувати цінову і тарифну політику, та розписано, на що держрегулятор може встановлювати граничні тарифи.

Президент компанії «Київстар» П. Чернишов переконаний, що законопроект містить негативну для бізнесу норму про вплив регулятора на роздрібні ціни на телеком-послуги, і це суперечить Угоді про асоціацію з ЄС. Як відзначають у «Датагруп», у багатьох країнах відмовилися від регулювання роздробу, вважаючи, що регулювати необхідно тільки оптовий ринок.

За словами почесного президента Київської школи економіки, професора Піттсбурзького університету, співзасновника VoxUkraine, члена Ради НБУ Т. Милованова, пряме цінове регулювання суперечить принципам ринкової економіки і призведе до підвищення ризиків для економічного зростання та корупційних ризиків. Він вважає, що може так статися, що оператори ринку будуть лобювати регулятора щодо цін, замість того, щоб боротися один з одним у конкурентній боротьбі на ринку.

У компанії «Vodafone Україна» відзначили, що загалом підтримують прийняття цього законопроекту, за винятком норми про держрегулювання роздрібних тарифів.

Підтримує великих операторів і один з авторів законопроекту народний депутат Р. Семенуха. Йому також не подобається обов'язкова реєстрація сім-карток і регулювання роздрібною ринку, а головне те, що регулятор буде призначатися Президентом. Цікаво, що в питаннях призначення регулятора на ринку електронних комунікацій, а також штрафів для провайдерів зв'язку, позиція Р. Семенухи не збігається з думкою операторів. Так, гендиректор «Київстару» не бачить особливої проблеми в тому, що Президент буде призначати регулятора.

У Lifecell підтримують посилення держрегулятора. На думку головного виконавчого директора компанії Б. Ерсоє, держрегулювання ринку роздрібних послуг є абсолютно необхідним. Зараз ринок характеризується наявністю

антиконкурентної практики ціноутворення домінуючими мобільними операторами, а наявні в НКРЗІ повноваження не дають їй можливості виправити цю ситуацію, як це було в країнах Європи, де регулятори мали такі повноваження і привели європейський ринок зв'язку в той вид, до якого прагне Україна.

Тому, у цілях розвитку конкуренції та приведення ринку телекомунікацій до європейського рівня, регулятор повинен мати певні важелі впливу на гравців ринку. А у разі невиконання регуляторних зобов'язань домінуючим оператором, НКРЗІ повинен мати можливість накладати такі штрафні санкції, які будуть стимулювати операторів чесно конкурувати, а не сплатити штраф у розмірі 680 або 1700 грн при повторному порушенні і порушувати далі. Регулятор, маючи реальний важіль впливу на оператора, зможе розвивати ринок мобільного зв'язку, як наприклад у Польщі, де штраф може доходити до 3 % від доходу оператора за попередній рік.

Два найбільші оператори мобільного зв'язку в Україні мають ринкову частку більше 80 %, що призводить до їх зацікавленості в збереженні статус-кво, вважають у Lifecell.

Коментуючи критику мобільних операторів щодо регулювання державою роздрібних тарифів, О. Данченко визнав, що ця норма є дискусійною і може бути обговорена після прийняття законопроекту в першому читанні.

У «Київстар» закликають народних депутатів, учасників ринку і регулятора обговорити окремі проблемні аспекти законопроекту «Про електронні комунікації» для створення прозорого і справедливого для всіх учасників ринку закону, який спростить ведення бізнесу в країні і буде стимулювати українців користуватися сучасними технологіями для роботи, спілкування та освіти.

На думку Р. Семенухи, для полегшення проходження цього законопроекту через парламент, його варто було б розділити на дві частини. Перша стосувалася б питань регулювання: повноважень регулятора, забезпечення його фінансової незалежності, порядку прийняття рішень та інших моментів, а друга, власне, функціонування галузі.

Натомість у коментарях компанії Lifecell говориться про необхідність якомога швидше прийняти законопроект у нинішньому вигляді. На їхню думку, прийняття закону сприятиме розвитку конкуренції на ринку і надання реальної свободи вибору для абонентів мобільного зв'язку.

Таким чином, прийняття законопроекту «Про електронні комунікації» дасть змогу встановити засади діяльності у сфері електронних комунікацій, які відповідатимуть вимогам часу та євроінтеграційним процесам.

Реалізація зазначеного проекту закону забезпечить виконання зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС та повноцінного входження в інформаційний простір ЄС; створення умов для розбудови сучасної інформаційної інфраструктури (важливого елемента інформаційного суспільства) та можливості подальшого стрімкого розвитку всіх галузей економіки (в частині розвитку економіки, е-освіти, е-медицини, е-банків тощо), сегментів суспільно-політичного життя (е-суспільства) та електронного урядування; врегулювання питань щодо використання мереж та послуг електронних комунікацій для потреб національної безпеки, оборони, охорони правопорядку та в умовах надзвичайного і воєнного стану *(Статтю підготовлено з використанням інформації таких джерел: офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://www.rada.gov.ua>); сайт*

Центру політико-правових реформ (<http://pravo.org.ua>); офіційний веб-сайт Української асоціації операторів зв'язку «Телас» (<http://telas.kiev.ua>); сайт Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (<http://www.dsszzi.gov.ua/dsszzi/control/uk/index>); веб-сайт «Апостроф» (<http://apostrophe.ua>); сайт інформаційного агентства «Центр новин» (<http://centernews.com.ua>); Інформаційне агентство «Українські Національні Новини» (<http://www.unn.com.ua>); сайт «Интервью, репортажи и аналитика политических событий и новостей Украины» (<http://ukraine.web2ua.com>); сайт «Львівські» (<https://lvivski.in.ua>); інформаційна агенція «Вголос» (<http://vgholos.com.ua>); національне інформаційне агентство України УКРІНФОРМ (<https://www.ukrinform.ua>); сайт Azov.Press (<http://azov.press>); Колектор новин (<http://wind.ck.ua>); інтернет-видання «Детектор медіа» (<http://detector.media>); сайт політичної партії Об'єднання «Самопоміч» (<http://samopomich.ua>).

О. Кривецький, голов. ред. НЮБ НБУВ

Чого чекати від нового закону про амністію

Наприкінці 2016 р. Верховна Рада повторно прийняла Закон України «Про амністію у 2016 році», що передбачає оголосити амністію і поширити її дію, насамперед, на ті категорії засуджених, які найбільш незахищені та соціально вразливі. Основними критеріями для застосування амністії є: незначна суспільна небезпека діянь, що вчинила особа, яка відбуває покарання; об'єктивні фактори (тяжка хвороба, похилий вік тощо), що істотно знижують небезпечність осіб, яких пропонується звільнити від відбування покарання; значний строк відбутого покарання. Законом також передбачено поширити дію амністії на засуджених, які скоїли злочини невеликої тяжкості, або є найбільш незахищеними у соціальному плані, а саме: на неповнолітніх, осіб, які мають неповнолітніх дітей або дітей-інвалідів, вагітних жінок, ветеранів війни, інвалідів 1-ї, 2-ї, 3-ї груп, учасників бойових дій, осіб, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, а також осіб, хворих на туберкульоз чи онкологічні хвороби. Згідно з законом, питання про застосування амністії вирішується виключно судом за ініціативою прокурора, органу або установи виконання покарань, обвинуваченого чи засудженого, їх захисників чи законних представників.

Проте закон ще досі не підписано Президентом України П. Порошенко. Саме він ветовав цей документ, коли його прийняли парламентарі ще влітку минулого року, з огляду, зокрема, на те, що термінологія закону щодо визначення кола осіб, до яких застосовується амністія, потребує приведення відповідно до закону про застосування амністії та Кримінального кодексу. Зокрема, закон у першій редакції у переважній більшості випадків оперує поняттям «особа, засуджена за злочин», «засуджений». Так, необґрунтовано відкидається можливість застосування амністії

до осіб, кримінальні справи стосовно яких розглянуто судом, але вироки щодо них не набрали законної сили. Крім того, ст. 2 закону було передбачено звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі на певний термін та від інших покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, такої категорії осіб, як обвинувачені. «Не може йтися про звільнення від відбування покарання особи, яку судом ще не визнано винною у вчиненні будь-якого злочину», – сказав представник Президента у Верховній Раді А. Герасимов.

Звільняються з місць обмеження волі засуджені, невідбута частина покарання у яких на день набрання чинності цим законом становить менше одного року.

Амністія не застосовується, зокрема, до осіб, які після ухвалення вироку, але до повного відбуття покарання, знову скоїли умисний злочин; яких засуджено за злочин або злочини, що спричинили загибель двох і більше осіб; яких засуджено за злочини проти основ національної безпеки України, умисне вбивство, катування, захоплення заручників, торгівлю людьми, теракт чи фінансування тероризму.

Згідно з текстом нового закону, з урахуванням пропозицій Президента, передбачається звільнити від відбування покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк та від інших покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, осіб, кримінальні справи стосовно яких розглянуто судами, але вироки стосовно них не набрали законної сили, а також осіб, визнаних винними у вчиненні злочинів, що не є особливо тяжкими злочинами проти життя та здоров'я інших та не є діяннями, передбаченими ч. 2, 3, 4 ст. 408, ст. 410, 411 Кримінального кодексу України, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, отримали статус учасника бойових дій (крім осіб, зазначених у ч. 4 ст. 86 Кримінального кодексу України, ст. 4 Закону України «Про застосування амністії в Україні» та ст. 9 цього закону).

Також законом передбачається звільнення від відбування покарання у вигляді позбавлення волі на певний термін та від інших покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, осіб, визнаних винними у вчиненні умисних злочинів, які не є тяжкими або особливо тяжкими; осіб, визнаних винними у вчиненні необережних злочинів, який не є особливо тяжкими, а також осіб, кримінальні справи стосовно яких за зазначеними злочинами розглянуто судами, але вироки стосовно них не набрали законної сили, зокрема, які на момент скоєння злочину були неповнолітніми; жінок, вагітних на день набрання чинності цим законом; осіб, які на день набрання чинності цим законом досягли пенсійного віку; інвалідів війни, учасників ліквідації аварії на ЧАЕС.

Амністія завжди викликала в суспільстві неоднозначну думку. Одні керуються принципом, що злодій повинен сидіти у в'язниці, інші виправдовують засуджених тим, що вони могли скоїти злочини завдяки випадку, дурниці, ненавмисно. Раніше дострокове звільнення з установ пенітенціарної системи торкалося осіб, які не мали заслуг перед державою. Тепер же нове законодавство передбачило зокрема і звільнення осіб, які були учасниками антитерористичної операції України, що проводиться на сході. Щоправда, на амністію можуть розраховувати тільки ті, хто вчинили легкі або невеликої тяжкості злочини.

Узаконення можливої амністії спровокувало інформаційну хвилю та

обговорення серед юристів. Зокрема, закон пропонує звільнити від покарання «осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України». «Такий критерій звільнення треба детально розтлумачити, бо суд буде у глухому куті. – говорить Р. Марченко, старший юрист ЮФ “Ільяшев і партнери”. – Адже що законодавець мав на увазі під цим? Писати патріотичні статті в пресі – це захищати незалежність? Можна довго фантазувати, але закон не повинен давати простору для фантазій, бо це простір для корупції та звільнення всіх підряд!».

А. Маляр, громадський діяч, зауважує: «Закон “Про амністію у 2016 році” мовчить щодо часу і місця вчинення злочинів учасниками бойових дій зі статусом та без статусу учасника АТО. Якщо їх притягли до відповідальності за злочини вчинені в зоні АТО – це одна справа, хоч і досить дискусійна. Тут можна ще говорити про жорстокість війни, шукати якісь виправдання – це все зрозуміло. А якщо учасник АТО повернувся зі служби і вже на мирній території вчиняє злочини, то чому його треба звільняти від покарання?».

Також питання до нового закону й у адвоката А. Поліканова ЮФ «Кравець та партнери»: «Як бути з жертвами злочинів, які вчинили учасники АТО і підпали під амністію? Одна справа, коли йдеться про незаконний збут зброї, а інша – згвалтування чи тілесні ушкодження. Закон мусить, насамперед, захищати жертв злочинів. Чи будуть амністовані компенсувати завдану моральну та фізичну шкоду жертвам?».

Не розуміє окремі положення закону й адвокат Т. Монтян: «Те, що під категорію амністованих потрапили вагітні жінки, пенсіонери, інваліди – зрозуміло. А чому законодавець вирішив звільнити від відбування покарання “чорнобильців” – не лише ліквідаторів, а й потерпілих від Аварії на ЧАЕС? Скажімо, якщо людина, яка проживала на момент аварії на ЧАЕС в радіусі забруднення і отримала статус потерпілої, то за цей збіг обставин за законом про амністію у 2016 р. (через 30 років) законодавець звільняє її від відбування покарання за вчинення, приміром, розбою, грабежу, згвалтування. Це просто дивує!».

Свою думку висловив і керівник практики кримінального права та безпеки бізнесу LGPC О. Грабчук: «Цей закон нестандартний, у багатьох аспектах спірний і такий, що свідчить про низькопробну законотворчість. Дійсно, закони про амністію приймають щороку, але цього разу у коло осіб, які підпадають під амністію, потрапляють і ті, які підозрюються у здійсненні або засуджені за злочини, що здійснені під час бойових дій в зоні проведення АТО. У міжнародному праві амністію за злочини, здійснені під час бойових дій, застосовують або під час перехідного періоду, коли влада міняється з диктатури або військового режиму на демократичний, або ж коли амністія є наслідком договору про перемир'я між двома сторонами. У даному ж випадку йдеться про односторонню національну амністію, яка позбавляє потерпілу сторону, конкретного мирного громадянина, що мешкає в зоні бойових дій, права на правосуддя».

А ось Національна асоціація адвокатів України закликає ветоувати і цей закон «Про амністію у 2016 році» з поправками (пропозиціями) Президента через декриміналізацію злочинів проти адвокатів. На їх думку, Закон України «Про амністію у 2016 році» № 4255 може негативно вплинути на захист прав незалежної діяльності адвокатів, у тому числі на захист їх здоров'я та життя від злочинних посягань, пов'язаних із професійною діяльністю. Відповідно до ст. 9 Закону України

«Про амністію у 2016 році» амністія не застосовуються до осіб, яких засуджено за злочини....за погрозу або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Разом з тим серед переліку злочинів, на які не поширюється амністія, не зазначено ст. 398 КК України, яка визначає, що потерпілими від злочину є захисник, представник особи, а також їхні близькі родичі.

Кримінальна амністія в Україні на 2017 р. передбачає не лише достроковий вихід на волю засуджених, а й реформування всієї пенітенціарної служби. Однією з цілей ухвалення закону є і зменшення кількості осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі, що дасть змогу зекономити бюджетні кошти, які витрачаються на утримання засуджених, та забезпечення належних умов відбування покарання для осіб, які продовжуватимуть там перебувати.

Зокрема, вдвічі має скоротитися кількість ізоляторів тимчасового утримання, що наводили жах на підозрюваних ще за часів Радянського Союзу. А устаткування й умови утримання ув'язнених у тих, що залишилися, мають відповідати європейським стандартам. Проте питання амністії турбує не тільки практично кожного ув'язненого, що відбуває покарання у вигляді позбавлення волі, законодавців, юристів, представників пенітенціарної служби, а й пересічних громадян, які з деяким побоюванням сприйняли прийняття нового закону про амністію, адже українці вже мають досвід закону Савченко, за яким багато достроково звільнено злочинців безкарно, і відтоді чинять нові злочини. Як то воно буде цього разу, час покаже... *(Статтю підготовлено з використанням інформації таких джерел: <https://zt.20minut.ua/Vid-Chytachiv/amnistiya-2016---zakon-priynyato-10522498.html>; <http://www.ukrainepravo.com>).*

Т. Полтавець, мол. наук. співроб. НЮБ НБУВ

Політичний аспект збереження українського лісу

Закон України № 325-VIII «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» (щодо мораторію на експорт лісо- та пиломатеріалів у необробленому вигляді)» був підписаний Президентом України П. Порошенком 7 липня 2015 р. Відповідно до Закону, забороняється вивезення за межі митної території України необробленої деревини на термін 10 років: з 1 листопада 2015 р. забороняється експорт деревних порід (крім сосни) та з 1 січня 2017 р. – на сосну. Як зазначалося в пояснювальній записці до законопроекту № 1362 від 10.12. 2014 р., що мораторій дасть змогу направити сировину на підприємства України, створити нові робочі місця, забезпечити значні наповнення бюджету держави.

Однак Європейський Союз неодноразово наголошував на необхідності відміни мораторію на експорт деревини. На саміті Україна – ЄС, що відбувся 24 листопада 2016 р., президент Єврокомісії Ж.-К. Юнкер нагадав П. Порошенку про відміну мораторію на експорт лісу і наголосив, що це є головною умовою для

отримання третього траншу допомоги в розмірі 600 млн євро. Представники ЄС в Україні пояснили, що вони підтримують українців у збереженні навколишнього середовища, однак, мораторій не зменшив кількості незаконних вирубок, натомість спровокував нелегальну заготівлю та контрабанду лісу. «Ми працювали з українськими органами влади для знаходження рішення проблеми, яке буде чесним балансом між, з одного боку, справедливим і рівним доступом до природних ресурсів, стимулюванням торгівлі, інвестицій та економічного розвитку і, з іншого боку, захисту цінних і унікальних природних ресурсів України», – заявляють у Представництві ЄС в Україні.

Проте, не зважаючи на умови ЄС, які висуваються протягом поточного року року, Закон № 1362 залишається чинним. Як зазначалося під час парламентського круглого столу на тему: «Перші результати дії мораторію на експорт лісу-кругляка», за ініціативи Комітету з питань промислової політики та підприємництва, що відбувся 21 вересня 2016 р. у Верховній Раді України, результатом мораторію є суттєві зміни для української деревообробної, меблевої та паперової галузей і економіки в цілому. Як сказав народний депутат, В. Галасюк, у той час, як обсяг реалізації промислової продукції за перше півріччя 2016 р. порівняно з аналогічним періодом попереднього року у доларах США скоротився на 6 %, деревообробна промисловість продемонструвала приріст +15 %, а меблева +12 %. Також почав стрімко зростати експорт оброблених лісоматеріалів та за перше півріччя 2016 р. зріс на +12 %. За цей період збільшився обсяг імпорту верстатів для обробки дерева, що говорить про довіру інвесторів і є показником зростання обсягів виробництва. Однак заборона експорту необробленої деревини не привела до скорочення обсягів її заготівлі. Ліс й далі відправляється за кордон – тепер уже під виглядом «дрів».

Так, наприклад 11 листопада 2016 р. відбулося засідання круглого столу на тему: «Експорт лісу: у пошуках компромісу», за участі українських посадовців та іноземних представників. На засіданні дійшли висновку, що заборона експорту лісу-кругляку не розв'язує проблем галузі, натомість, потрібно вибудувати чітку внутрішньо-національну програму для розвитку лісового господарства. Керівник напряму «сільське господарство» Офісу ефективного регулювання (Better Regulation Delivery Office) – (незалежної неурядової структури, створеної за ініціативи Міністерства економічного розвитку та торгівлі і західних партнерів: Світового банку та уряду Канади) А. Заблоцький наголосив, що заборона експорту є вкрай шкідлива, у першу чергу, для держави, тому Україна спочатку має зосередитись на створенні внутрішнього регулювання, у тому числі яке б сприяло підтримці внутрішнього виробника. На думку М. Суттера, представника агенції з охорони навколишнього середовища (Австрія), Україна повинна зберегти галузь, «заробляти гроші для того, щоб вкладати у розвиток і бути конкурентною на європейському ринку». Він вбачає в державі великий потенціал для досягнення мети, однак, «найпершим кроком має бути розробка Національної програми розвитку лісогосподарства в Україні».

Проте під час круглого столу на тему: «Мораторій на експорт лісу: результати та перспектива», який відбувся у Верховній Раді України 2 грудня 2016 р., деякі політики заявили про готовність відстоювати збереження тимчасової заборони на експорт необробленої деревини. О. Ляшко, керівник парламентської фракції Радикальної партії заявив, якщо Європейському Союзу «треба наш ліс – хай

привозять сюди деревообробне обладнання, ставлять меблеве устаткування, створюють тут робочі місця для українців».

В. Галасюк, народний депутат, вважає, що мараторій позитивно впливає на економіку України, а голова підкомітету з питань контролю за дотриманням законодавства у сфері запобігання і протидії корупції органами державної влади та місцевого самоврядування Ю. Деревянко наполягає на посиленні та розширенні дії мораторію на експорт лісу. Учасники засідання домовилися боротися за збереження мораторію та пообіцяли розробити новий законопроект про ринок лісу, що буде спрямований на забезпечення прозорості та конкурентності ринку деревини для збалансування інтересів держави, лісгоспів, виробників та кінцевих споживачів.

За збереження мораторію виступає і голова підкомітету з питань підприємництва та технічного регулювання парламентського Комітету з питань промислової політики та підприємництва Г. Кривошея: «Масова вирубка лісів призводить до погіршення екологічної ситуації. За одне вирубане дерево в країні має бути висаджено десять. Разом з тим ми повинні залучати інвестора для переробки лісу саме тут, в Україні. Це пожвавить нашу економіку: будуть створюватися нові робочі місця, зростатимуть заробітки людей. Ми повинні експортувати вже товар, а не задешево необроблену деревину».

Я. Москаленко, голова депутатської групи «Воля народу», нагадав, що в багатьох європейських країнах відмовилися від експорту деревини та вирубки лісу, натомість, надають дотації, так, наприклад у Італії дотації становлять 15 євро за 1 куб. м імпортного лісу, у Туреччині – 10 євро, в Австрії та Румунії взагалі забороняється вирубка лісів.

Деякі політичні діячі наполягають на необхідності застосування міжнародних норм Генеральної угоди з тарифів та торгівлі (англ. General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)) Ст. XX «Загальні виключення» від 1994 р., що передбачають обмеженням внутрішнього виробництва або споживання природних ресурсів у зв'язку з вичерпністю, така норма застосовується у Албанії, Румунії, Молдові.

Політолог В. Пащенко вважає, що коментарі політиків навколо теми мораторію говорять не про економічну чи екологічну зацікавленість, а, передусім, є політичною спекуляцією. «Якщо мораторій не скасують, однозначно слід чекати погіршення стосунків із єврокредиторами. Якщо скасують – будуть невдоволення по країні та падіння рейтингів президента», – стверджує політолог. Його думку підтримує політолог М. Шеленда, який вважає, що політики заробляють собі рейтинги, беручи участь в активних обговореннях цієї теми.

Натомість мораторій на експорт деревини суперечить міжнародним нормам. Так, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, № 1678-VII від 16.09.2014 р., зокрема ст. 35 «Обмеження експорту та імпорту», забороняється «запроваджувати або зберігати в силі будь-які заборони чи обмеження або заходи еквівалентної дії щодо імпорту будь-якого товару іншої Сторони або експорту чи продажу для експорту будь-якого товару, призначеного для території іншої Сторони».

Разом з тим ст. 294 Угоди передбачає співпрацю між країнами для покращення правозастосування та управління в лісовій галузі та має сприяти легальній торгівлі сталою лісовою продукцією, а в ст. 296 зазначено, що рівень

охорони навколишнього середовища чи праці не повинен знижуватися чи послаблюватися за для покращення торгівлі або інвестицій і має відповідати законам, підзаконним актам або стандартам.

Однак, незважаючи на суперечні думки політиків та експертів, 6 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано «Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань економічної політики» № 6035, поданий народним депутатом А. Денисенком. Згідно з законопроектом пропонується скасувати тимчасову заборону експорту лісоматеріалів у необробленому вигляді за межі держави. Законопроектом передбачається запровадження державної реєстрації зовнішньоекономічних договорів (контрактів) центральним органом виконавчої влади на експорт необроблених лісоматеріалів та паливної деревини, тобто, дров, що не обмежує можливості експорту лісу, однак, і не зменшує обсягів його вирубки. А також до 1 січня 2020 р. встановити ставку експортного мита на необроблені лісоматеріали, дрова, тріску або стружку в розмірі 15 % їх митної вартості (але не менше 5 євро за 1 м³ на лісоматеріали необроблені, та не менше 3 євро за 1 м³ на деревину паливну та деревну тріску або стружку).

На сьогодні, під виглядом санітарної вирубки, знищується більша частина лісових насаджень України, яку, у подальшому, продають за прямими контрактами. Дія мораторію лише збільшила незаконні вирубки і незаконний експорт лісоматеріалів та погіршила ринкові відносини між Україною та Європою. Як показує досвід країн, де діяла заборона на експорт, мораторій як такий не вирішує проблему нелегальних вирубок, або корупції в цій сфері, однак, на розвиток підприємництва мораторій має негативний вплив, адже, продаючи ліс за кордон, держава отримувала б значно більше надходжень до бюджету, оскільки і ціни на ліс за кордоном значно вищі.

За рік дії мораторію проблеми захисту українських лісів від безконтрольної вирубки, зниження лісистості, незаконної лісозаготівлі та контрабанди деревини (у вигляді паливних матеріалів тощо), непрозорого ціноутворення, відсутності прозорих механізмів функціонування ринку деревини, які, на сьогодні, створюють підґрунтя для розгортання корупційних схем не зникли, вважає, віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України І. Климпуш-Цинцадзе.

Для розв'язання проблем у лісовій галузі потрібен комплексний підхід. На думку народного депутата, О. Єднака, боротися з тіньовим ринком, корупцією і штучним дефіцитом деревини допоможе електронний облік деревини і здійснення торгів через електронні майданчики з анонімним покупцем. Це забезпечить прозорість і реальну відповідальність постачальників деревини. Також потрібно збільшити відповідальність за незаконну вирубку деревини і неточності у документації. І. Гужва, журналіст, політолог вважає, що треба запровадити ринок лісу, щоб встановити відповідальність за заготівлю, за транзакцію переходу і запровадити прозорі баланси обліку деревини. Виручені кошти потрібно спрямовувати на регенерацію лісів.

26 жовтня минулого року в Кабінеті Міністрів України прийнято Постанову № 756 «Про затвердження Санітарних правил в лісах України», що передбачає оприлюднення інформації про підготовку до проведення вирубок на сайтах

Лісагенства і Мінекології; заборону рубок навколо місць гніздування червонокнижних птахів; заборону суцільних санітарних вирубок у заповідних, рекреаційних та буферних зонах. Ці правила дають можливість стежити, де і які рубки веде конкретний лісгосп, і при підозрі виїхати і оцінити, чи дійсно ця ділянка – санітарна. Держлісгоспи іноді спеціально занижують сортність деревини (наприклад, замість дуба третього сорту, у документах вказують технологічні або паливні дрова) також це зможе перевірити експерт.

29 листопада 2016 р. подано до Верховної Ради України проект закону № 5471 «Закону про внесення змін до деяких законів України щодо здійснення заходів із запобігання виникненню надзвичайної екологічної ситуації, у зв'язку з масовими вирубками та знищенням лісів в Україні та приведення дії тимчасової заборони експорту лісоматеріалів до вимог міжнародних договорів, ратифікованих Україною». Метою законопроекту є здійснення заходів із запобігання виникненню надзвичайної екологічної ситуації, у зв'язку з масовими вирубками та знищенням лісів в Україні та приведення дії тимчасової заборони експорту лісоматеріалів до вимог міжнародних договорів, ратифікованих Україною, а також забезпечення підвищення продуктивності, охорони та відтворення лісів. Встановлення відповідальності за порушення лісового законодавства, у тому числі порушення правил заготівлі деревини, порушення часу проведення рубок, підробку документів щодо лісовпорядкування, планів проведення санітарно-оздоровчих заходів, визначення розрахункової лісосіки, установлення віку стиглості деревостанів, норм використання лісових ресурсів, виділення лісових ділянок для заготівлі деревини та проведення їх оцінки та підроблення будь-яких інших документів, порушення правил проїзду транспорту на території лісів.

Отже, за логікою мораторій на експорт деревини мав відновити деревообробну та меблеву промисловість в Україні, створити нові робочі місця та перорієнтувати експорт деревної сировини на продукцію більш широкого ступеня, однак, як показує практика, за цей рік тільки збільшилася кількість незаконних вирубок і контрабанди лісу. На ринку України ще й досі є дефіцит лісоматеріалів, а дія мораторію не дала нових робочих місць. Як стверджує генеральний директор «Житомироблагролісу» І. Рибинський, прибутки за час дії мораторію знизилися, тому, що український підприємець не готовий платити суму таку ж як і іноземний імпортер.

Мораторій на експорт деревини не розв'язав і екологічної проблеми, пов'язаної з вирубкою лісу, натомість, за останні місяці, проблема набула ще більшого поширення. Соціальні мережі наповнені беліччю фотографій залізничних потягів, навантажених деревиною (і не тільки сосною), що прямують за кордон. Про що може свідчити нова залізнична колія з України в Румунію, яку проклали для перевезення контрабандного лісу?! Як виявляється, заборона експорту діє лише на папері. Високий рівень корупції, погане корпоративне управління та прогалини в законодавстві лише сприяють катастрофічній ситуації в лісовій галузі.

Останнім часом можна почути, що відміна мораторію є умовою отримання чергового траншу, однак, як на мене, дозвіл на легальний експорт говорить лише про те, що Європейський Союз, вбачає в Україні гідного бізнес партнера і хоче на законному рівні займатися торгівлею. А політики, які саботують прийняття «Проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання

окремих питань економічної політики» № 6035 доводять лише те, що вони не готові займатися легальним бізнесом (*Статтю підготовлено з використанням інформації таких джерел: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60614; <https://hromadske.ua>; <http://rada.gov.ua/news/Novyny/137952.html>; <http://www.pravda.com.ua/>; <http://www.eurointegration.com.ua>; <http://novynarnia.com/>; <http://fakty.ictv.ua>; <http://patrioty.org.ua>; <http://gazeta.ua>; <http://zhitomir-online.com>; <https://www.obozrevatel.com>; <http://www.forestlegality.org>; <http://ecoclubua.com>; <http://informer.news>; <http://strength-mind.blogspot.com>; <http://depcontrol.org/u-depkontroli-vistupayut-za-zberezhennya-moratoriyu-na-eksport-lisu/>).*

ІНФОРМАЦІЙНА КАРТИНА МІСЯЦЯ

(лютий 2017, за матеріалами українських ЗМІ)

Підготовка і виконання проекту:

А. Берегельський, мол. наук. співроб. НЮБ НБУВ

Проблематика, що висвітлювалася ЗМІ у лютому 2017 р.:

Процес законотворення:

Обговорення змін до Конституції (судової реформи, децентралізації та особливого статусу ОРДЛО, автономії кримських татар), безвізового режиму.

Труднощі нової коаліції після її фактичного розпаду.

Питання стабільності національної валюти (е-декларування, умови МВФ).

Проблеми реформування:

Підсумки децентралізації. Питання виборів на окупованих територіях Донбасу. Проблеми декомунізації та мовне питання.

Проведення люстрації та антикорупційна діяльність компетентних органів: ГПУ, НАБУ, САП та НАЗК – конфлікти між ними. Труднощі е-декларування, деолігархізація, розслідування подій на Майдані (допит В. Янокувича) та «чорної каси» ПР. Оцінка діяльності нової поліції. Ризик реваншу старої системи.

АТО і проблеми окупованих територій:

Ініціативи Президента та уряду в пошуках шляхів врегулювання кризи на Донбасі. Стратегія повернення втрачених територій (відновлення українського теле- та радіомовлення, військова реформа, НАТО) та визволення полонених. Блокада ОРДЛО, як наслідок подвійної гри та спекуляцій влади на темі війни.

Укріплення позицій ЗСУ та інші заходи, скеровані на протидію бойовикам. Порухення перемир'я та застосування «відведеного» озброєння (Авдіївка).

Діяльність сепаратистів та їх лідерів на окупованих територіях, внутрішній устрій, мілітаризація. Збройні сутички між угрупованнями найманців та збройними силами РФ. Перешкоджання діяльності ОБСЄ та наростаюче невдоволення

місцевого населення та бойовиків. Ситуація в окупованому Криму, порушення прав людини.

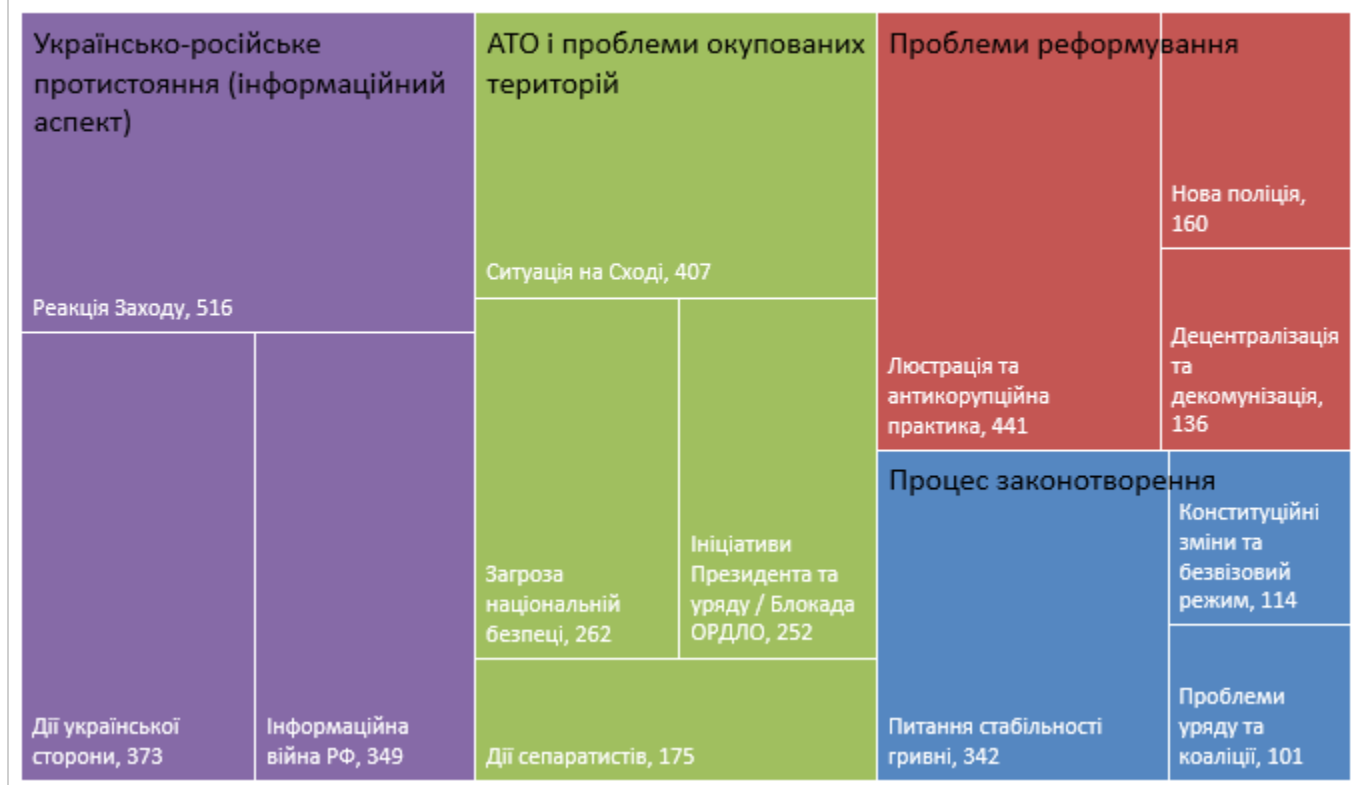
Загроза тероризму та інших спроб розхитати суспільство: мітинги, провокації щодо україно-польських відносин, російські банки та «козячі стежки» Н. Савченко. Заходи спецслужб (СБУ та ін.) скеровані на протидію сепаратизму та диверсіям. Боротьба з контрабандою та незаконним обігом зброї на території України. Українсько-російське протистояння (інформаційний аспект):

Інформаційна війна РФ, що відображається в т. ч. у російських та західних ЗМІ. Гуманітарні конвої із сумнівним вмістом, заперечення фактів військової присутності РФ на території України. Штучні справи проти українських політв'язнів. Дії Кремля в напрямі дестабілізації ЄС (порушення повітряно-морського простору), військова операція у Сирії та симпатії до КНДР. Неприхована радість BREXIT та спроби спецслужб вплинути на вибори у США/ЄС.

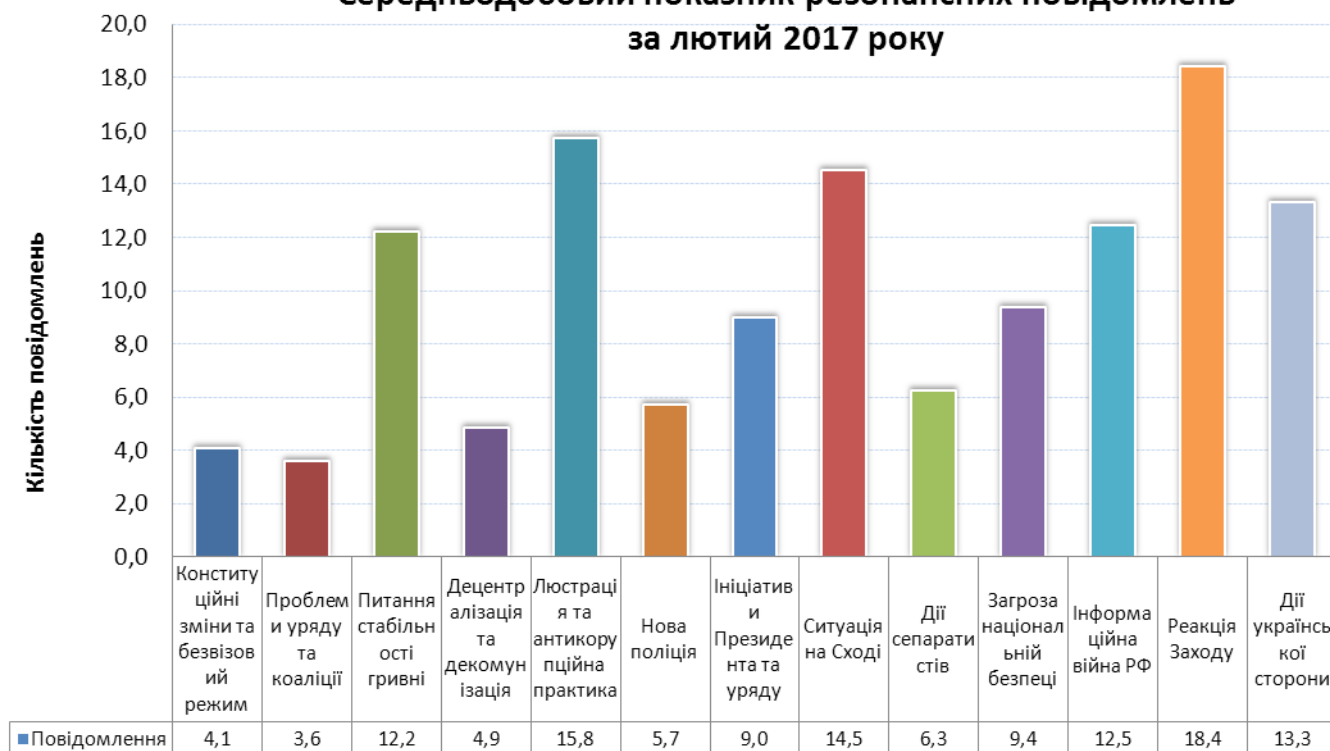
Реакція Заходу та цивілізованого світу щодо подій в Україні. Впровадження санкції та засудження агресивної політики РФ щодо України (рішення ПАРС, ООН). Усвідомлення того, що проблема України стала лише початком глобального протистояння (участь РФ у війні в Сирії). Труднощі та суперечності в ЄС (BREXIT – ланцюгова реакція, проблема мігрантів та тероризму), у т. ч. країнах НАТО (диктатура в Туреччині) та їх потенційних членів/союзників (перемога проросійських кандидатів у Болгарії та Молдові). Непередбачувана політика 45-го президента США Д. Трампа.

Дії української влади на шляху збереження цілісності держави та миру. Успіхи української дипломатії та ЗМІ (звільнення політв'язнів), санкції, судові позови (у т. ч. в Гаагу) та забезпечення енергетичної безпеки країни.

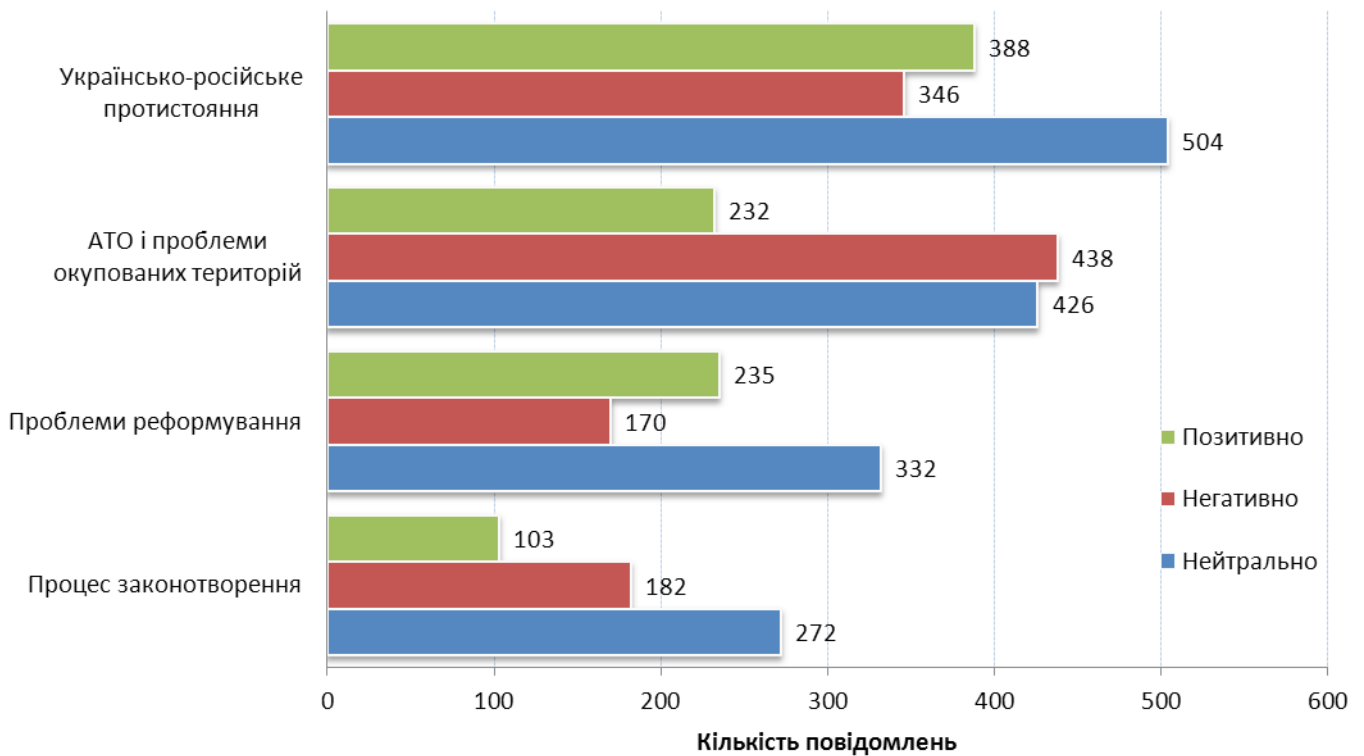
Сума резонансних повідомлень за лютий 2017 року

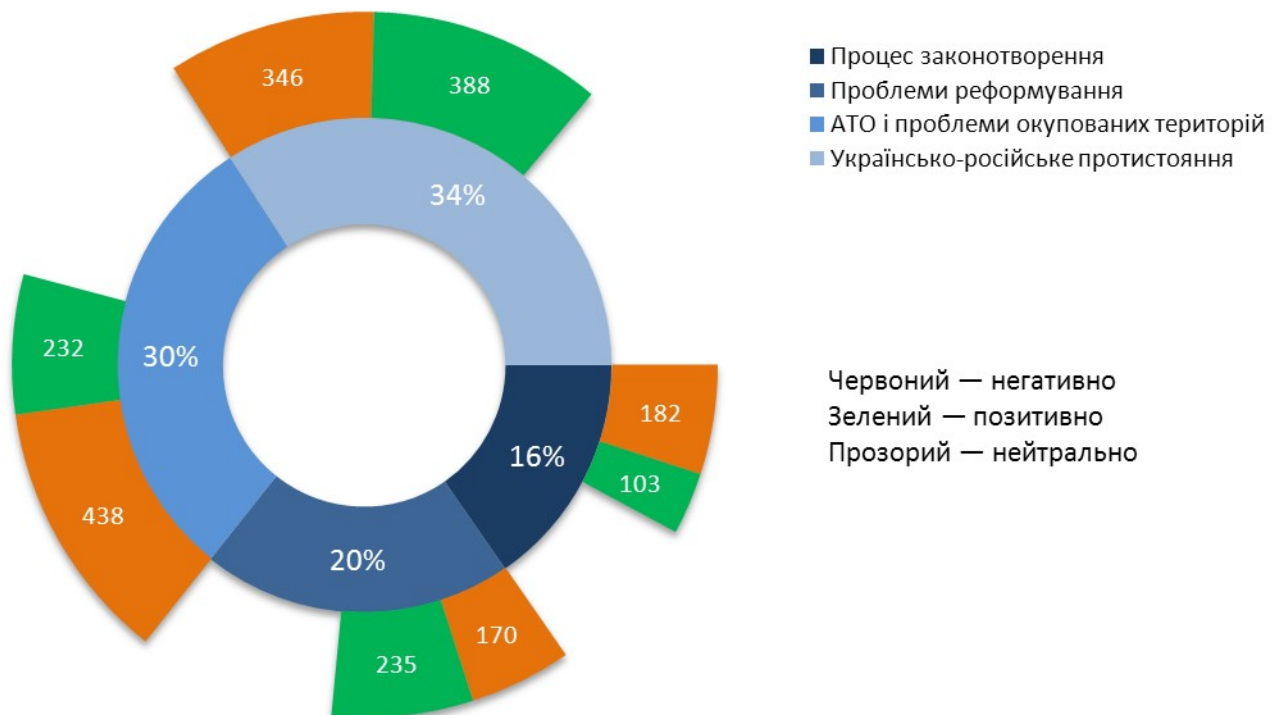
Середньодобовий показник резонансних повідомлень за лютий 2017 року

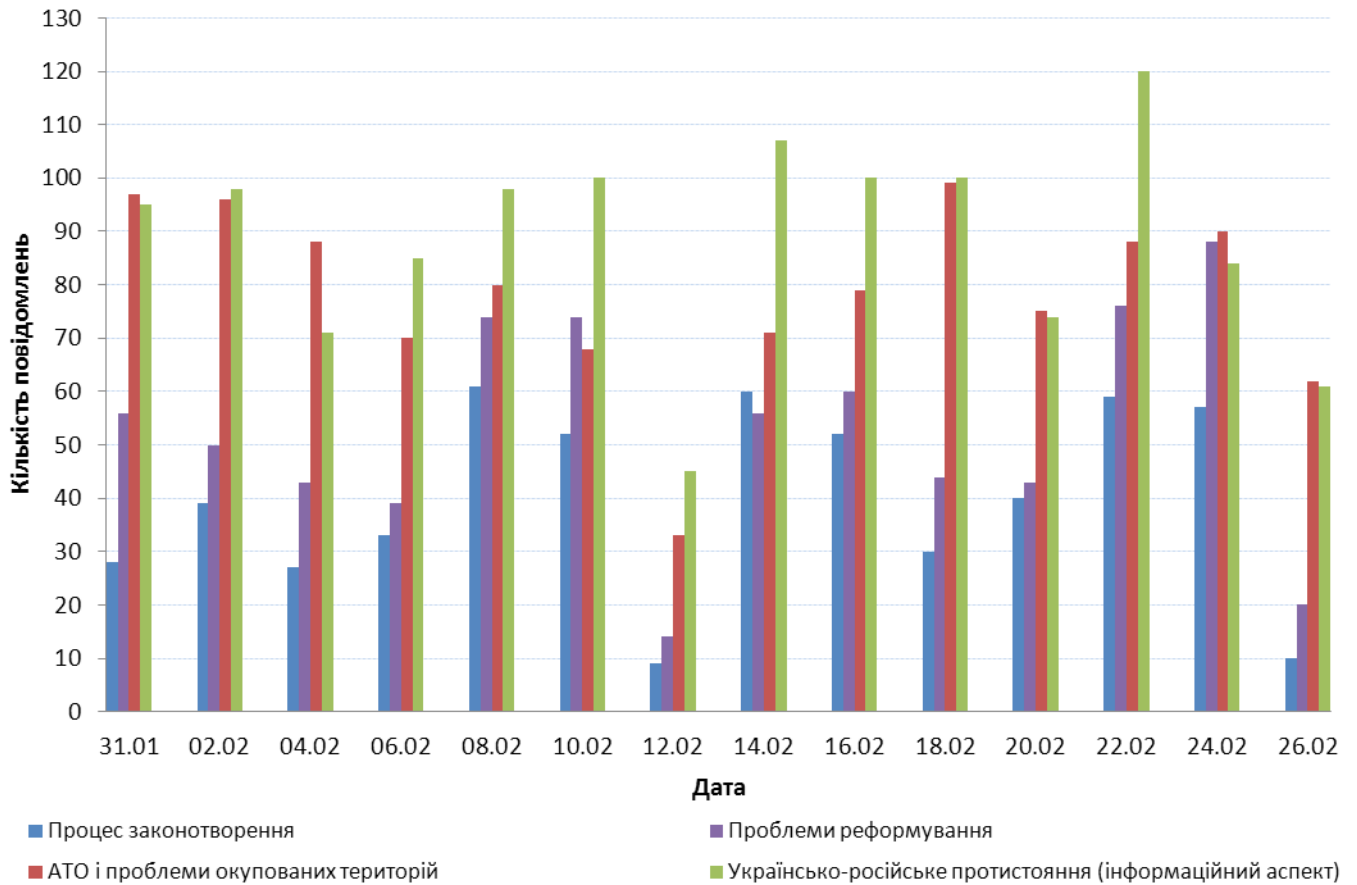
Оціночний розподіл основних суспільно-політичних та економічних проблем за лютий 2017 року

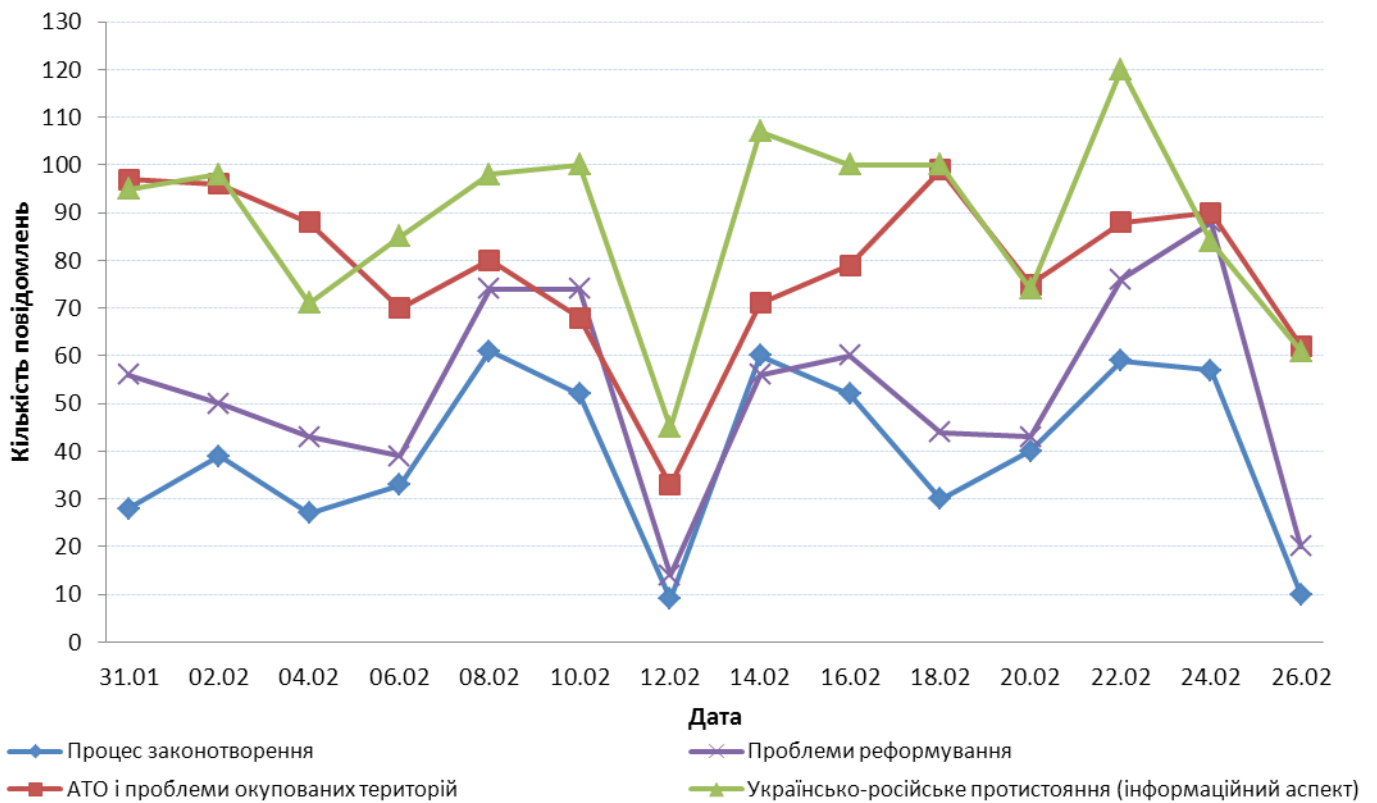
Оціночний розподіл основних суспільно-політичних та економічних проблем за лютий 2017 року

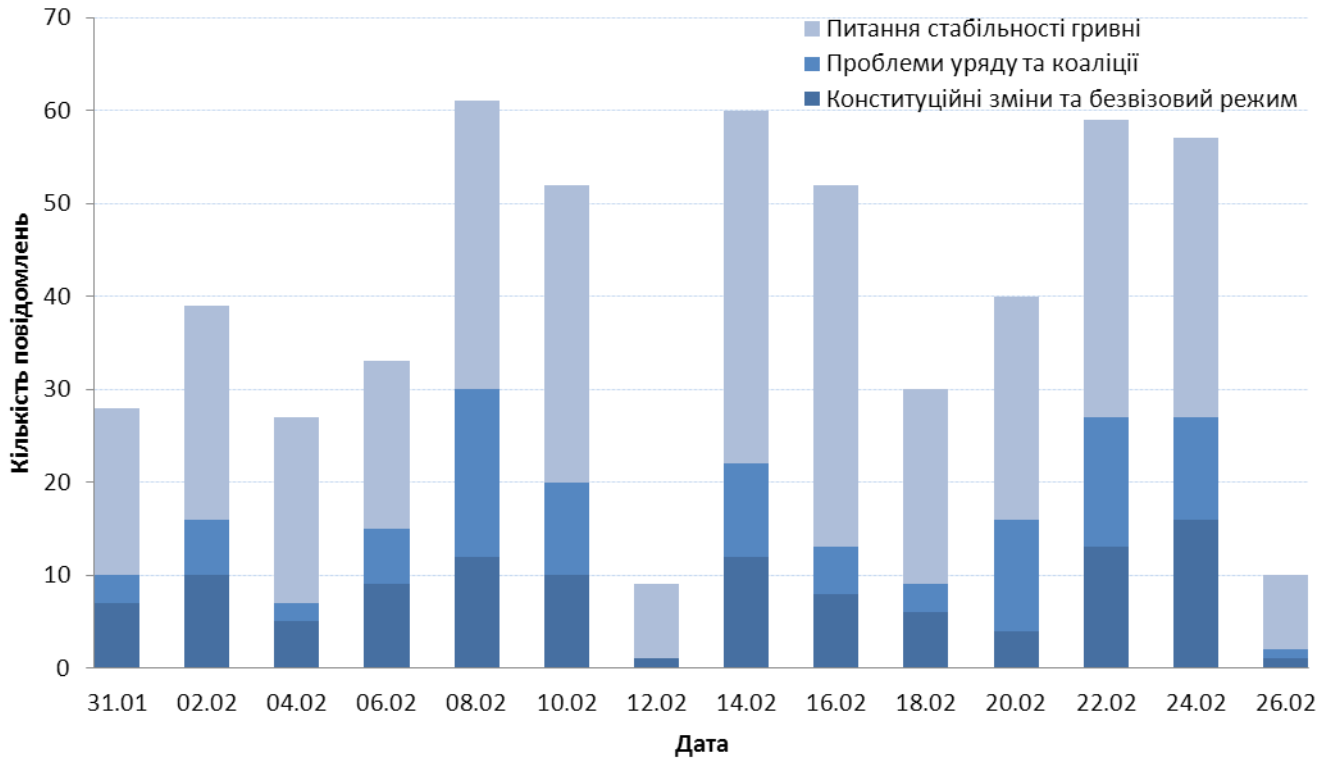
Загальна картина резонансних повідомлень

Загальна картина резонансних повідомлень

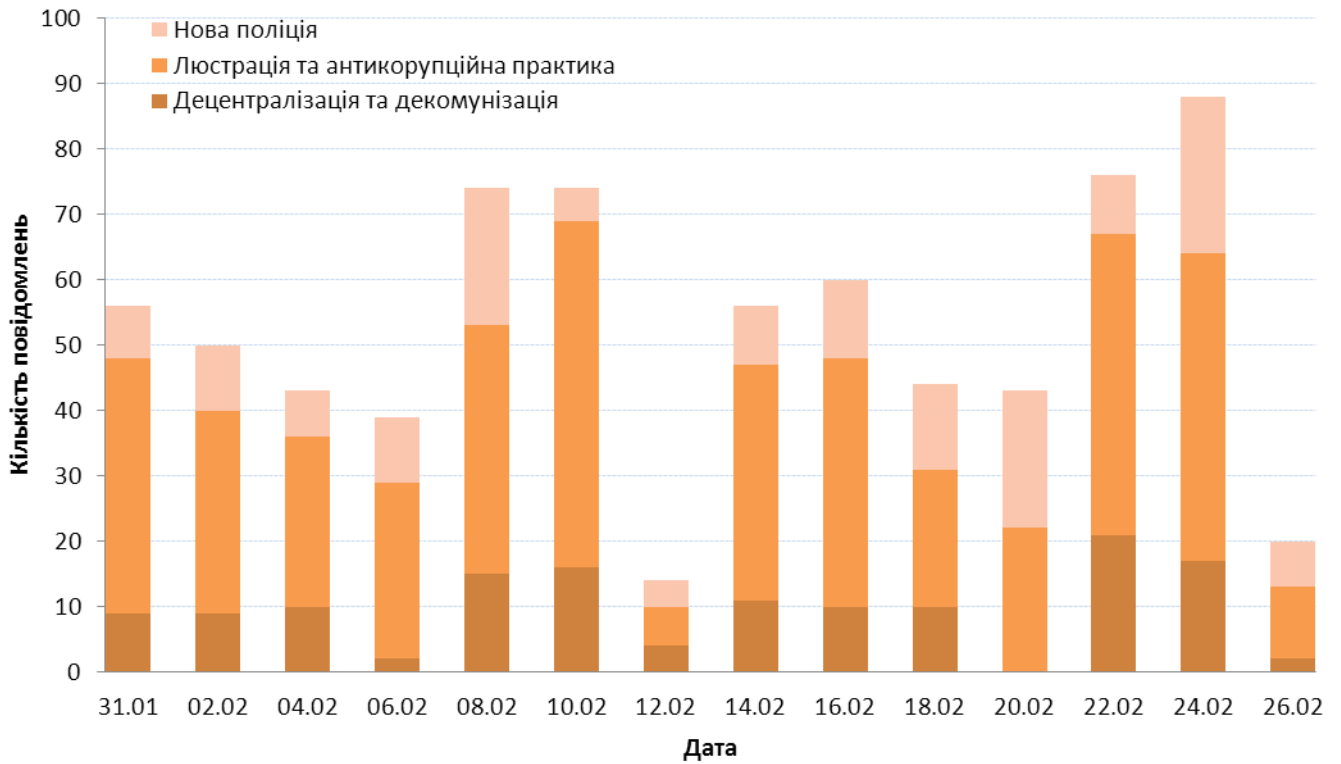
Процес законотворення

Процес законотворення

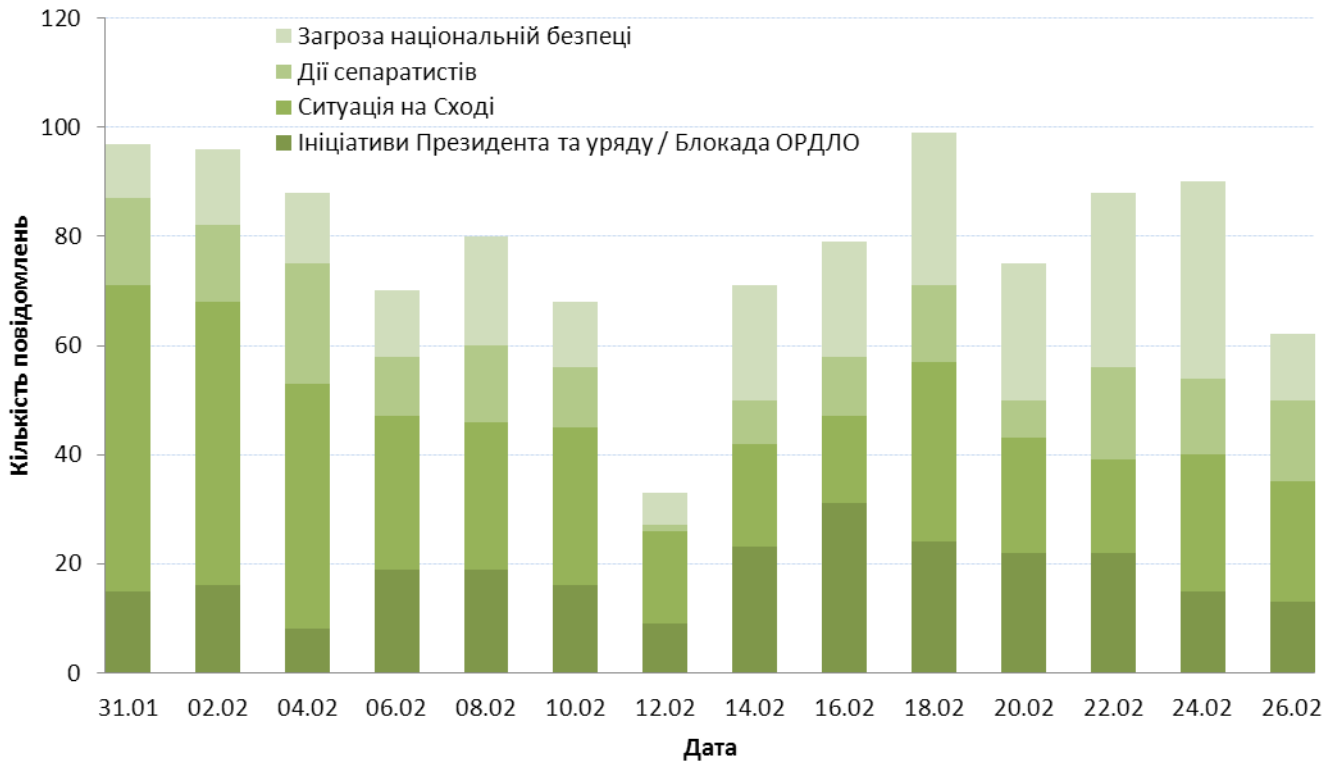
Проблеми реформування

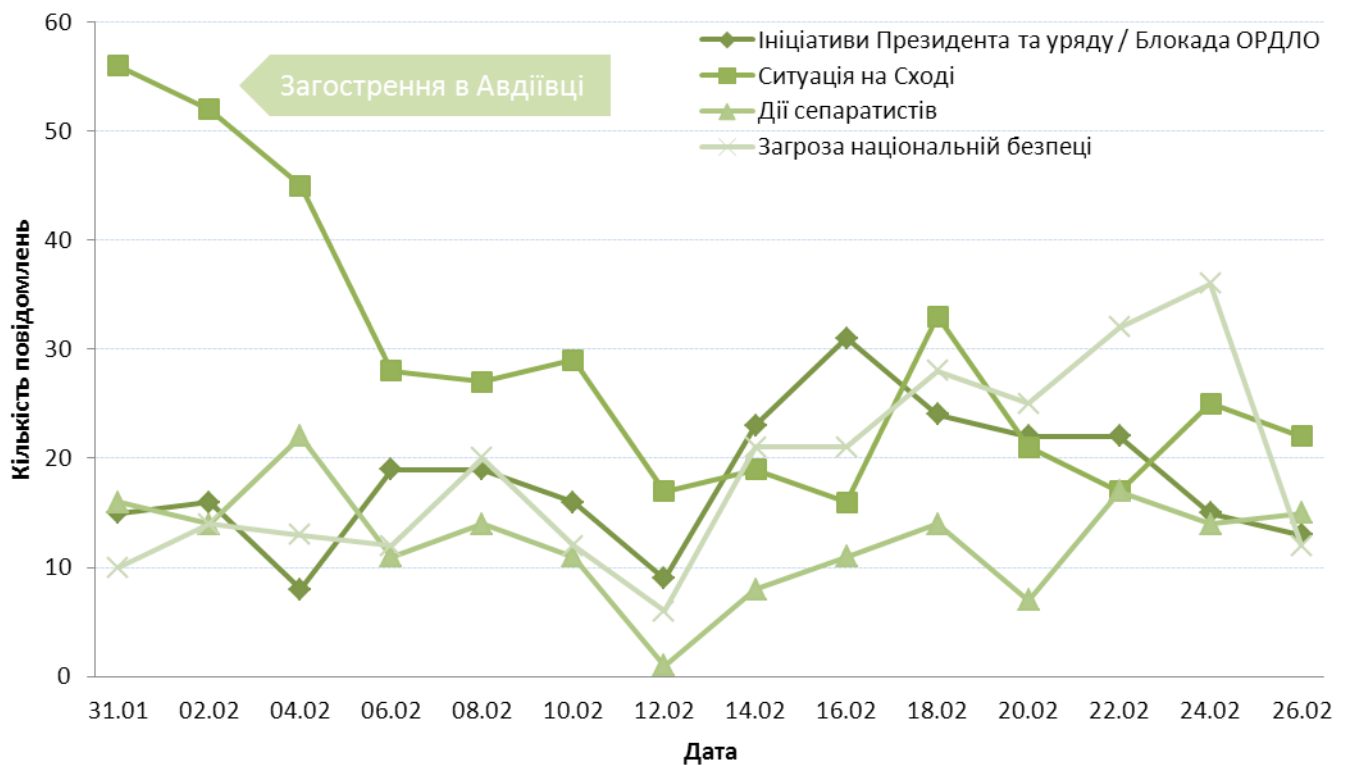
Проблеми реформування

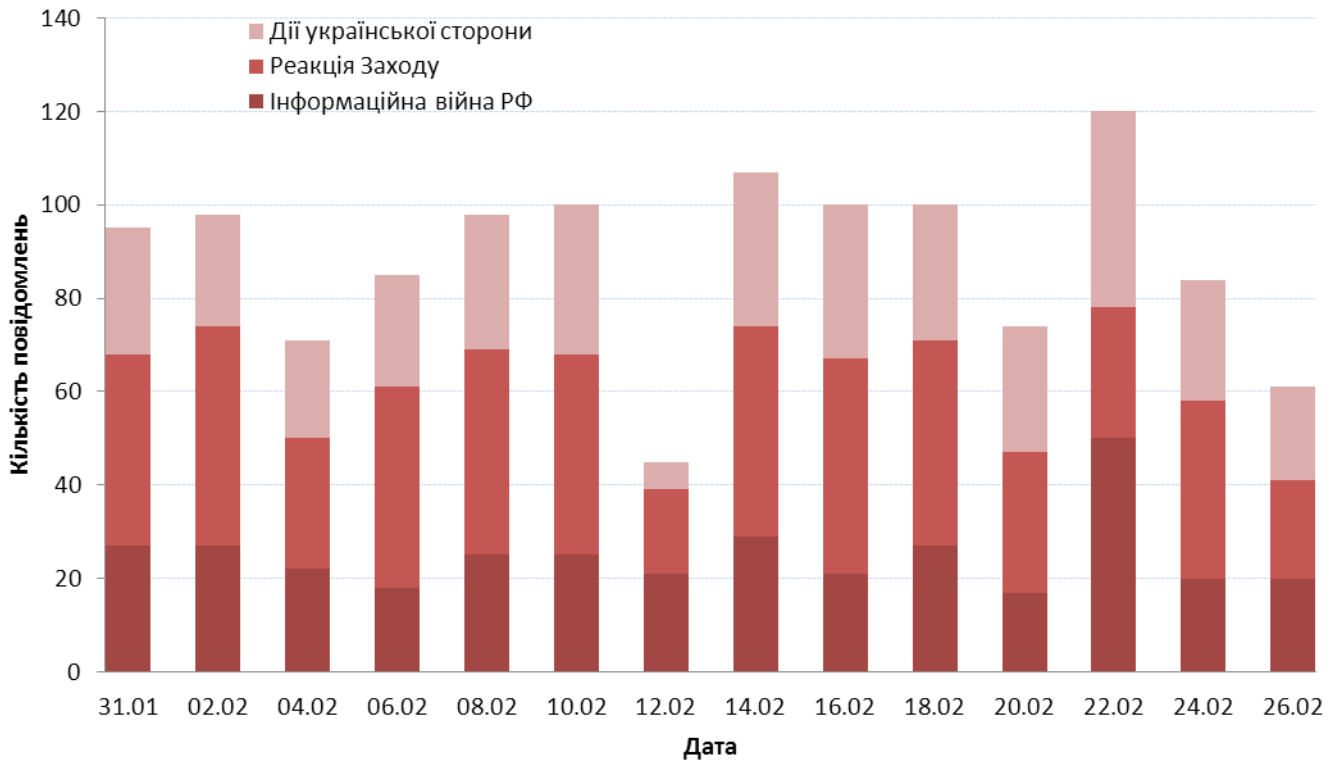
АТО і проблеми окупованих територій

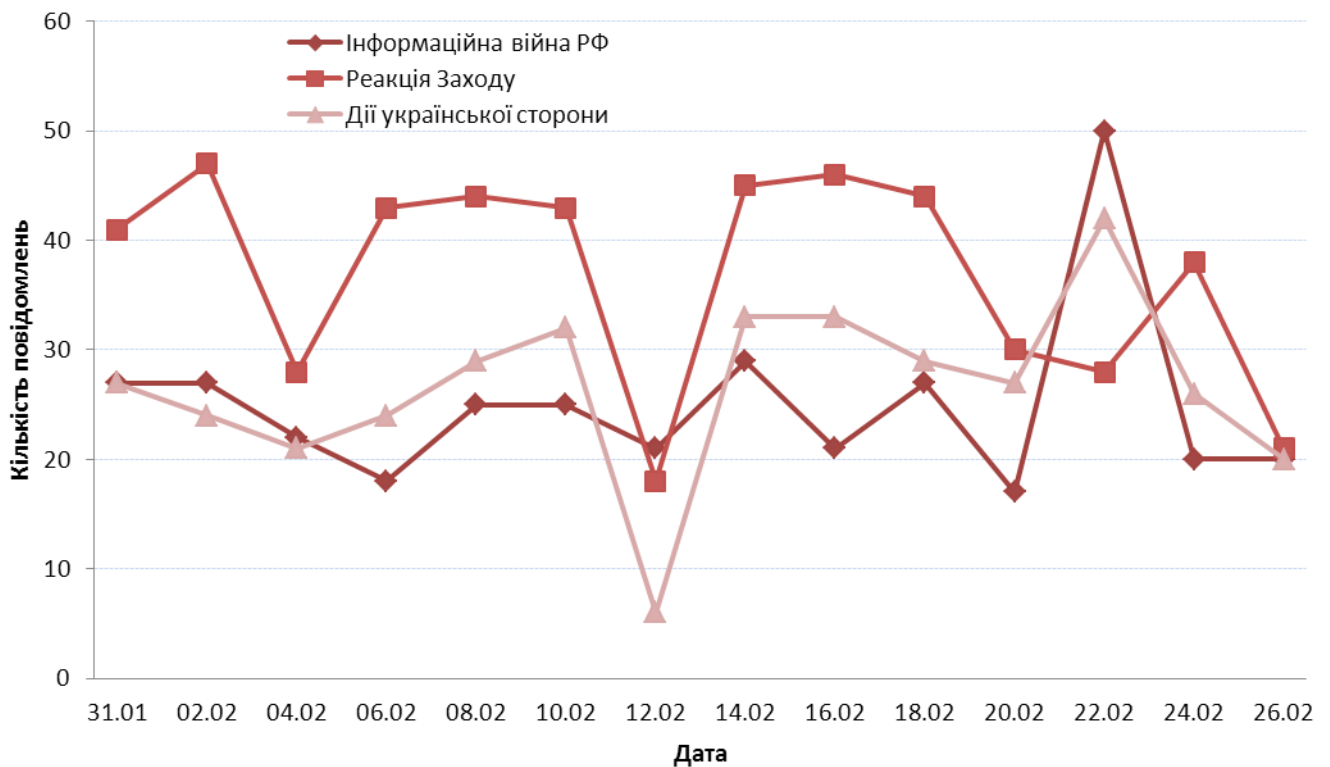
АТО і проблеми окупованих територій

Українсько-російське протистояння (інформаційний аспект)

Українсько-російське протистояння (інформаційний аспект)

ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ ТА ПРОГНОЗИ

Прогноз валютного ринку

Обзор валютного рынка в Украине за март 2017 года

Индекс американского доллара (доллар против корзины мировых валют) в марте упал на 0,7%. После повышения процентной ставки ФРС США в начале месяца, доллар начал снижение, так это решение регулятора было уже заложено в его рост. Также, задержка в реализации заявленных Дональдом Трампом проектов по налоговой реформе и инфраструктурным инвестициям свидетельствует о том, что дальнейшее ужесточение денежно-кредитной политики в США может затормозиться.

Евро

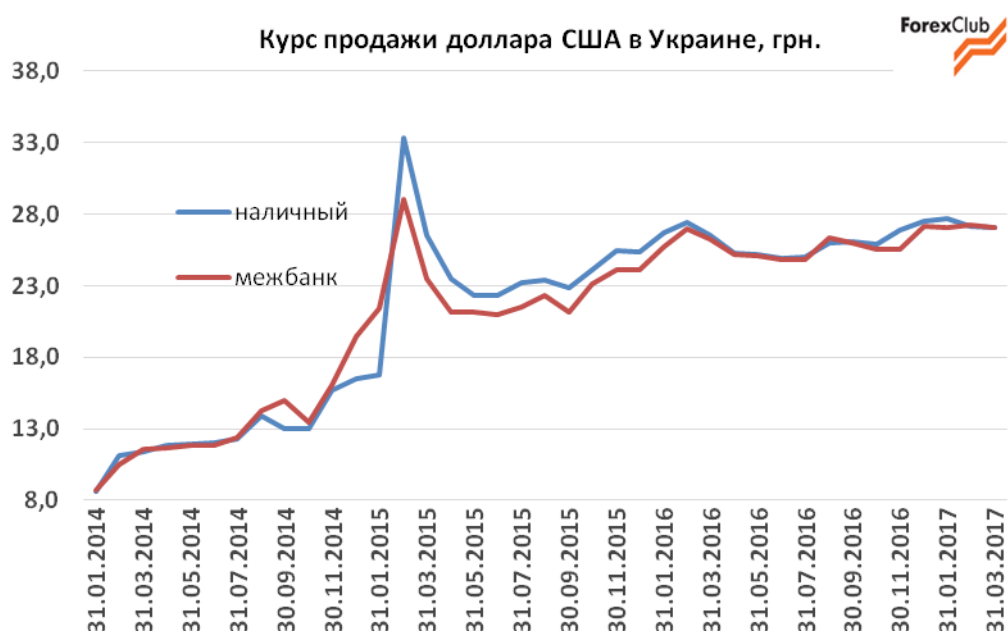
Евро в марте на мировых рынках укрепился против доллара США на 0,7% до уровня 1,065. Сдерживал евро от большего роста запуск процедуры выхода Великобритании из Евросоюза, а также высокие политические риски в еврозоне на фоне предстоящих выборов во Франции и долговых проблем в Греции. Курс продажи безналичного евро в Украине в марте вырос на 0,5% до 28,97 грн., наличного – на 0,9% до 29,11 грн.

Доллар США

Курс продажи безналичного доллара США в Украине в марте снизился на 0,4% до 27,10 грн., наличного – на 0,2% до 27,08 грн. Контроль НБУ за ликвидностью, сдерживание спекуляций и приток валюты в страну на фоне сезонного завода валюты аграриями выступили главными факторами

укрепления гривны. Более того, приток валюты пока уверенно перекрывает существующий спрос, который повысился из-за торговой блокады ОРДЛО, оттока гривны из российских банков, неопределенности относительно получения очередного транша кредита МВФ.

Средний размер спреда по наличным операциям с долларом США в марте сократился до 1,1%, что свидетельствует о стабильности спроса и предложения на рынке. Средняя разница между наличным и безналичным курсом упала до 0,6% – минимума с сентября 2016 года, что является показателем сужения доли черного рынка.

Российский рубль

Курс продажи безналичного рубля в Украине в феврале вырос на 2,5% до 0,48 грн., наличного – на 1,9% до 0,482 грн. По отношению к доллару США

российская валюта укрепилась на 3,7% до 56,23 руб. Поддержку рублю оказало ослабление доллара на мировых рынках и стабилизация цен на нефть после сильного снижения в феврале.

Прогноз валютного рынка в Украине на апрель 2017 года

По прогнозам аналитиков ГК FOREX CLUB, курс гривны на наличном рынке в апреле может находиться в диапазоне 27–29,5 грн. за доллар США.

Сезонный фактор продолжает оказывать поддержку гривне, поскольку начало весны – это период, когда аграрии заводят валюту в страну для проведения посевной кампании, что значительно поддерживает предложение валюты на рынке.

Давление на гривну может усилиться в начале месяца из-за закупки валюты под дивиденды нерезидентами. При этом, незначительные колебания курса могут наблюдаться 14 и 17 апреля, в выходные дни в США и в Украине.

«Негативные ценовые тенденции на внешних рынках, основных экспортных направлениях, могут усилить свое влияние на валютный рынок. В частности, фьючерсные контракты на железную руду в марте снизились более чем на 12%, на пшеницу и кукурузу – на 6,2% и 5,8%, соответственно. Стоимость металлургической продукции упала на 2-10%, а подсолнечного масла – на 3,1%. Поэтому существует риск сокращения притока валюты на 90 млн. долларов в месяц. Кроме того, торговая блокада и национализация украинских предприятий на неподконтрольных территориях сохраняют влияние на валютный рынок, ограничивая экспортную активность горно-металлургического комплекса и усиливая импорт», – отмечает **Андрей Шевчишин, старший аналитик ГК FOREX CLUB.**

Спекулятивное давление на рынок может оказать и решение лондонского суда о погашении Украиной долга перед РФ по еврооблигациям в размере 3 млрд. долларов. И хотя решение подано на апелляцию, с большей вероятностью эти обязательства придется погашать. И если обязательства по выплатам будут назначены на 2017 год, давление на гривну увеличится, и валюта может потерять до 3 грн. на долларе.

Вопрос возобновления сотрудничества МВФ остается открытым. Выделение Украине транша в размере 1 млрд. долларов позволит также привлечь 600 млн. евро от Евросоюза. Поступление этих средств значительно ослабит спекулятивное давление на курс, и сформирует резерв для покрытия возрастающего спроса.

Доллар США

Курс доллара США на наличном рынке в апреле может составить 27–29,5 грн., на безналичном рынке – 26,9–29,0 грн. Однако, в случае развития негативного сценария, связанного с сокращением активности аграриев, падением экспорта и цен на сырьевых рынках, курс может перейти в более высокий ценовой диапазон – 28,5–30,5 грн. за доллар. При оптимистичном развитии ситуации, что подразумевает благоприятные сезонные факторы, получение транша МВФ и восстановление цен на сырьевых рынках, наличный курс, вероятно, сохранится в границах 26,9–27,5 грн за доллар.

Евро

Средний курс продажи наличного евро в Украине, исходя из базового сценария, может колебаться в диапазоне 28,5–31,5 грн.

Российский рубль

Диапазон колебания курса продажи наличного рубля в марте может составить 0,45-0,51 грн. Средний курс рубля по отношению к доллару США может достигнуть 58 руб. за доллар.

Моніторинг законодавства

Головні зміни

Постанова КМУ від 29.03.2017 р.

№ 190 З 01.04.2017 р. на підставі п. 201.16 ПКУ в тестовому режимі повинна була розпочати роботу система призупинення реєстрації ПН/РК в ЄРПН. При цьому КМУ вже затвердив підстави для прийняття рішення комісією ДФСУ про реєстрацію ПН/РК в ЄРПН або про відмову в такій реєстрації. Однак на сьогоднішній день критерії оцінки ступеня ризиків, достатніх для призупинення реєстрації ПН/РК в ЄРПН, не затверджені, а знаходяться в стадії проекту Мінфіну.

Податки та збори

Податки на додану вартість

Повідомлення ДФСУ

від 28.03.2017 р. 14.03.2017 р.

ДФСУ оприлюднила перший перелік умовних кодів УКТ ЗЕД для складання податкових накладних. 28.03.2017 р. ДФСУ оновила Довідник умовних кодів товарів, доповнивши його лише одним кодом: 00502 – програмна продукція.

Наказ Мінфіну

від 03.03.2017 р. № 326

Мінфін затвердив Порядок інформаційної взаємодії Міністерства фінансів України з Державною фіскальною службою України та Державною казначейською службою України в процесі формування Реєстру заяв про повернення сум бюджетного відшкодування ПДВ.

Лист ДФСУ від 02.03.2017 р.

№ 4341/6/99-99-15-03-02-15

При зарахуванні попередньої оплати за одним договором у рахунок оплати товарів за іншим договором, продавець – платник ПДВ має право скласти розрахунок коригування до податкової накладної, складеної на дату отримання попередньої оплати, та зменшити нараховану суму податкових зобов'язань з ПДВ.

Податок на прибуток

Запитання – відповідь ДФСУ,

розміщена на ЗІР у категорії 102.23

Подання фінансової звітності разом зі звітною новою декларацією є обов'язковим. У разі виправлення помилок разом із уточнюючою декларацією не потрібно подавати фінансову звітність повторно за умови, якщо показники фінансової звітності не підлягають виправленню.

Лист ДФСУ від 09.03.2017 р.

№ 4772/6/99-99-15-02-02-18

Юридична особа, що сплачує роялті фізичній особі – підприємцю платнику єдиного податку 3 групи, збільшує фінансовий результат податкового (звітного) періоду на суму витрат з нарахування роялті в повному обсязі.

Податок на доходи фізичних осіб

Лист ДФСУ від 15.03.2017 р.

№ 4770/6/99-99-13-02-03-15

Оскільки компенсація вартості проживання у гуртожитку не визначена Переліком, затвердженим постановою КМУ від 22.12.2010 р. № 1170, як

виплата, на яку не нараховується єдиний внесок, то сума виплаченої компенсації є базою нарахування єдиного внеску на загальних підставах.

Державне регулювання

Перевірки, контроль, штрафи

Проект Закону України

від 23.03.2017 р. № 6233

Президент зареєстрував законопроект про внесення змін до Митного кодексу щодо примусового виконання постанови органу доходів і зборів або суду про накладення штрафу.

Постанова КМУ

від 29.03.2017 р. № 193

Внесено зміни до Порядку проведення контролюючими органами зустрічних звірок, зокрема, щодо механізму проведення зустрічних звірок, оформлення їх результатів, порядку направлення запитів та довідок про результати зустрічних звірок суб'єктам господарювання.

Галузі та сфери діяльності

Будівництво

Наказ Мінбуду

від 30.01.2017 р. № 12

Внесено зміни до Порядку реєстрації саморегульованих організацій у сфері архітектурної діяльності, затвердженого наказом Мінбуду від 13.05.2014 р. № 137.

Об'єкти правовідносин

Земля

Постанова КМУ

від 22.03.2017 р. № 178

Сільгоспвиробникам, які станом на 31.12.2016 р. перебували в реєстрі спецрежиму ПДВ і станом на 01.03.2017 р. були платниками ПДВ, надано право на отримання бюджетної дотації за підсумками роботи в лютому 2017 року.

Блог на сайті «Минфин»

Про автора: Александр Охрименко, экономист

Реформы, которых действительно ждет БИЗНЕС

В последнее время правительство Гройсмана часто заявляет об очередных реформах, которые должны упростить работу бизнеса и повысить инвестиционную привлекательность Украины. Но действительность очень далека от этих бравурных заявлений. Ибо то, что делает правительство Гройсмана сложно назвать настоящими реформами, скорее, это обычная попытка имитации реформ. Нельзя никак считать реформой тот факт, что правительство отменяет очередную группу уже давно устаревших и не работающих своих постановлений и инструкций. Это для бизнеса не имеет значения. Тем более что очень часто отменяют такие инструкции, о которых бизнес забыл уже лет десять назад. Но помогает ли это бизнесу? Вот это большой вопрос.

Когда делают опросы среди бизнесменов, а также на многих бизнес конференциях и форумах, всегда поднимается и встает во главу угла главная проблема бизнеса. Вот как раз эту проблему не хотел решать ни Азаров, ни Яценюк, и Гройсман тоже не спешит ничего в этом направлении делать.

Бизнес согласен работать «по-белому», и даже не считает ставки налогов в Украине высокими. Они действительно не очень высокие, если сравнивать с другими странами мира. У нас нет проблем с высокими ставками налогов, у нас более страшная другая проблема – администрирование налогов. Любой бизнесмен знает, что даже если он честно заплатит все налоги, то это его не защитит от «наездов налоговой». Ибо система «плановой налоговой нагрузки» и «доначисления неуплаченных налогов» стало главным инструментом взыскания налогов в Украине. И вот это действительно реальная и БОЛЬШАЯ ПРОБЛЕМА бизнеса, а не сто первая инструкция, которая давно уже не работает.

Сложно даже подсчитать, сколько раз вносили изменения в Налоговый кодекс Украины, но каждый раз оставляют без изменений администрирование налогов, а именно «отжим бизнеса со стороны налоговой». Это всегда оправдывается, как временная мера, ибо денег в госбюджете всегда не хватает, и поэтому часто у руководства Украины возникает идея – «вот сейчас мы немного бизнес отожмем, а потом сделаем послабление». Но это «потом» никак не начинается, и не может начаться. В результате бизнес просто загоняют в глухой угол. Если работаешь «по-белому» — разоришься, если работаешь «по-украински» — значит, сможешь выжить.

Можно ли эту проблему решить? Конечно можно. Нужно только на не словах, а на практике внедрить в Украине европейские методы администрирования налогов, которые базируются на одном простом принципе — «пока в суде не доказано, что бизнесмен не заплатил налог, он считается лицом, которое заплатило все налоги». Как видите, все очень просто, и все очень

¹ Збережено стиль і граматику оригіналу

прозрачно и понятно. Если налоговая считает, что бизнес не заплатил налоги, то только суд может установить, это факт или просто обычный «наезд» налоговой. И пока нет решения суда, фискалы не имеют права ни арестовывать имущество бизнесмена, ни изымать товар или другими методами мешать работе бизнеса. Вот так это работает в ЕС, и не работает в Украине. И пока это не будет работать, никакие псевдореформы не помогут. Или делайте это, или ничего не делайте (<http://minfin.com.ua/blogs/okhrimenko/108226/>). – 2017. – 16.03).

Блог на сайті «Lv.ua»

Про автора: Татьяна Слипачук, партнер юридической фирмы "Саенко Харенко", член комиссии по отбору кандидатов на должности в Государственном Бюро Расследований

Строки запуску Державного бюро розслідувань

Цілком природно, що з наближенням фінальних стадій конкурсного відбору керівників Державного бюро розслідувань стрімко зростає увага до всіх деталей формування нового правоохоронного органу. Так само закономірно й те, що ця увагу є різною за характером – від конструктивних коментарів і пропозицій до відвертих політизованих інсинуацій. На жаль, працюючи в Конкурсній комісії з обрання керівництва ДБР, часто доводиться зіштовхуватися саме з другим підходом.

Як члена Комісії мене неодноразово запрошували на телебачення або в друковані ЗМІ з проханням прокоментувати хід створення ДБР. Щоправда, часом із тривалих інтерв'ю та розлогих коментарів до широкої аудиторії доходять лише окремі фрази, трансляція яких без контексту створює в суспільстві хибні уявлення про реальність навколо формування ДБР. Власне, маніпулятивний формат подачі одного з таких інтерв'ю і спонукав більш детально і комплексно поінформувати громадськість про перебіг конкурсного відбору в ДБР.

Вочевидь, розпочати доречно з проблеми, котра викликала чималий інформаційний резонанс та активність навколо теми ДБР – з можливої невідповідності двох членів Конкурсної комісії вимогам законодавства. На думку окремих активістів і політиків, цей факт в подальшому можуть використати як привід для скасування рішень Комісії в судовому порядку. Однак насправді це малоімовірно, адже для подібного прецеденту сьогодні немає юридичних підстав. Згідно з нормами чинного законодавства, Конкурсна комісія має чітко визначені критерії повноважності, зокрема й кількісні. Законом про ДБР передбачено, що Комісія є повноважною, якщо в її складі є принаймні 6 із 9 членів, обраних згідно з вимогами законодавства. Тож наразі, навіть якщо виходити із можливої невідповідності двох членів Конкурсної комісії вимогам законодавства, Комісія працює в правовому полі, а всі її рішення є легітимними, оскільки прийняті як мінімум 5 членами Комісії, щодо яких не має застережень щодо невідповідності, тобто які відповідають профільному закону про ДБР і Регламенту. Щодо можливості оскарження рішень Комісії, то, якщо опустити питання невизначеності статусу Комісії як

такої, то, як бачимо, рішення Комісії можуть бути оскаржені в суді по суті, і, відповідно, в разі наявності законних підстав – відмінені.

На жаль, вищезазначене питання надто політизується, що постійно дискредитує процес конкурсного відбору. Натомість для вчасного обрання очільників ДБР та продовження конкурсного відбору важливо не так хвилюватися про дипломи двох членів Конкурсної комісії, як невідкладно вносити зміни до закону про ДБР. Про це неодноразово наголошували і члени Комісії, і самі конкурсант, які розуміються на проблемах створення та запуску роботи ДБР на підставі закону зі значними недоліками та недолугостями.

Якщо слідувати нормам чинної редакції відповідного закону (ст. 11, 13), діюча Конкурсна комісія зобов'язана обирати не тільки директора ДБР та двох його заступників, а й керівників усіх підрозділів центрального апарату Держбюро та керівників його територіальних управлінь, а також повністю штат підрозділів внутрішнього контролю. Це може скласти сотню чи навіть більше осіб, кожного з яких треба відбирати за тією ж довготривалою процедурою, що й керівну трійку ДБР. Тому, щоб не формувати штат нового органу роками, слід оперативно відкорегувати Закон.

Наприклад, законом України про НАБУ (орган, який навіть не має регіональних управлінь тощо) для таких цілей передбачено проведення внутрішніх конкурсів. Конкурсні комісії для цього створює директор НАБУ, кваліфікаційні вимоги до працівників також встановлює він. Натомість у законі про ДБР все це лягає на одну Конкурсну комісію, а критерії відбору начальників територіальних управлінь та керівників підрозділів центрального апарату взагалі не прописані. Понад те, нещодавно ухвалений парламентом законопроект № 5395, яким вносилися зміни до базового закону, жодним чином не вирішив цю проблему.

Крім зазначених коректив, повноцінний запуск ДБР вимагає також внесення змін до Закону «Про оперативно-розшукову діяльність». Зокрема, мова йде про розширення кола суб'єктів оперативно-розшукової діяльності та права на зняття інформації з телекомунікаційних мереж. Своєю чергою, це потребує і змін до Кримінального процесуального кодексу України.

Також не варто забувати й про ті нововведення, які дозволять ДБР більш ефективно виконувати свою роботу, зокрема, спрощення процедури затримання і притягнення до відповідальності народних депутатів тощо.

В контексті існуючих проблем одним з найважливіших питань є термін початку роботи ДБР. Тут є два аспекти. Перший – це обрання директора Держбюро та його заступників. На даний момент в ході попередніх етапів конкурсу Комісія відібрала 19 кандидатів, які нині майже пройшли спеціальну перевірку згідно із Законом «Про запобігання корупції» та Законом «Про очищення влади». Останнім рубежем на цьому шляху є перевірка з боку Державної фіскальної служби, котру майже за місяць часу пройшли тільки два кандидати. Цей процес розпочався ще в кінці грудня минулого року, і хоч формально відведений на нього час (60 діб) ще не сплив, відсутність остаточних результатів формально заважає Комісії рухатись далі. Якщо ж не враховувати ДФС, то відомо, що всі претенденти на керівні посади в ДБР успішно пройшли цей етап відбору. Так чи інакше, результати по всім кандидатам фіскали

обіцяють протягом поточного тижня.

Після спецперевірки на кандидатів чекає психофізіологічне дослідження на поліграфі, яке в подібних конкурсах проводитиметься вперше. Його мета прямо виписана в Законі – це виявлення того чи не вчиняли кандидати кримінальних правопорушень в минулому. Всі 19 конкурсантів дали згоду на участь у дослідженні. Між тим, Закон вимагає проведення дослідження відповідно до порядку, прийнятого Кабміном. Однак цього порядку немає, хоча вже близько півроку він розробляється під егідою МОЗ. Навіть для оголошення тендеру на закупівлю відповідних послуг необхідно розробити порядок проведення і критерії дослідження на поліграфі, аби компанії-провайдери розуміли специфіку послуг саме для цього конкурсу. Тобто зараз Комісія має “штовхати” МОЗ і КМУ для прискорення процедури прийняття порядку. Далі – саме дослідження на поліграфі, а після нього – фінальна співбесіда, за результатами якої в ході рейтингових голосувань Комісія визначить трійку переможців. З урахуванням зазначених нюансів, реалістично очікувати обрання керівництва ДБР приблизно в травні цього року.

Другий аспект – це початок повноцінної роботи Держбюро загалом, яке, очевидно, не розпочне виконувати правоохоронні функції лише за наявності директора і двох заступників. В даному випадку до вищезазначених проблем конкурсного відбору додаються і труднощі формування досить розгалуженої структури ДБР: 7 територіальних управлінь, слідчі, оперативні, спеціальні та інші підрозділи центрального апарату тощо. Загалом штат співробітників Бюро налічуватиме 1500 осіб, що більш як удвічі перевищує граничну кількість працівників того ж НАБУ. І все це має запрацювати не пізніше 20 листопада 2017 року, або всього лише через вісім місяців.

Відтак, сьогодні ми мусимо зробити все для того, щоб якнайшвидше завершити перший етап створення ДБР – обрати його очільників. Без оперативного втручання парламенту, фахової роботи уряду та центральних органів державної влади досягти цього неможливо, як би ефективно не працювала Конкурсна комісія.

Все вищезазначене – лише викладення сухих фактів. З етичних міркувань, за рамки оповіді винесено цілу епопею штучно створених навколо Комісії спекуляцій, що переслідують яку завгодно мету, окрім сприяння створенню ДБР. Останнє, між іншим, уповноважене розглядати кримінальні злочини, скоєні співробітниками всіх правоохоронних структур, в тому числі НАБУ і САП, із керівництвом та працівниками їх підрозділів внутрішнього контролю. Тож інтенсивні намагання скомпрометувати конкурс і Комісію, не допустити обрання професійного керівництва ДБР та явне небажання долучитися до вирішення реальних практичних проблем його запуску, мабуть, пов’язані саме з цією компетенцією Державного бюро розслідувань (https://lb.ua/blog/tatiana_slipachuk/361031_stroki_zapusku_derzhavnogo_byuro.html). – 2017. – 13.03).

Блог на сайті «Lb.ua»

Про автора: Альберт Фельдман, директор україно-израїльського інститута

Ход конем (буквой «Г»)

Похоже, после принятия законопроекта 6175, касающегося двойного гражданства, наступит пресловутый Юрьев день, когда украинцы должны будут выбирать себе «помещика» – страну, к земле которой будут прикреплены. Навеки! Вот только почему выбор есть только у тех, кто уже имеет двойное гражданство? Давайте дадим шанс всем гражданам! Примерно так отреагировали украинские обыватели, вкупе с соцсетями, на новую инициативу Президента и группы более чем активных товарищей, обремененных мандатами. Сильные мира сего (в одной отдельно взятой стране) решили законодательно «закрепить» всех, проживающих в Украине, на ее территории, при этом – сурово карать отступников за двойное гражданство.

Кстати, стоит отметить, что Конституция никакого прямого запрета, тем паче ответственности за двойное гражданство отнюдь не содержит. Более того, согласно ст. 19 Закона Украины "О гражданстве Украины", гражданин Украины может только утратить гражданство. Но лишить его – невозможно! В день регистрации законопроекта ни текста документа, ни объяснительной записки к нему на сайте ВРУ не опубликовали. Журналисты жадно пережевывали и обсасывали отдельные цитаты лиц, приближенных к АП, и комментарии всезнающих политологов. Текст законопроекта вывесили только под утро следующего дня, и вот тут началось веселье. Да! Следует отметить, что документ обозначен, как «неотложный». Кто же и кому «насыпал соли на хвост», что у нас в стране возникла столь неотложная проблема? Либо писали его явные провокаторы, полагать этих людей, мягко говоря, недалекими как-то совсем уж не комильфо для страны.

Существует масса причин, по которым люди имеют два гражданства – родились в другой стране, купили недвижимость, да мало ли... Теперь же, после вступления в силу закона, человек, живущий в Украине и имеющий двойное гражданство, в течении 6 месяцев обязан сдать второй паспорт, в противном случае – он автоматически лишается гражданства Украины. Как вы думаете, многих ли напугает подобная перспектива?

Цитаты из упомянутого законопроекта 6175:

«Громадянин України, який добровільно набув громадянство іншої держави, вважається таким, що виявив намір змінити громадянство та надав згоду на припинення громадянства України»...

...«Пункт 1-1. Громадяни України, які на день набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо реалізації права змінити громадянство", мають паспортні документи іноземних держав, зобов'язані протягом шестимісячного строку з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо реалізації права змінити громадянство" здійснити заходи щодо припинення іноземного громадянства та подати свої паспортні документи іноземних держав до уповноважених органів України для здійснення цими органами в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, заходів із повернення паспортних документів іноземних держав до

уповноважених органів відповідних іноземних держав.

У разі невиконання таких зобов'язань громадянами України, які набули громадянство України відповідно до статті 8 або 10 цього Закону, рішення про оформлення набуття ними громадянства України скасовується в порядку, передбаченому цим Законом. Невиконання таких зобов'язань іншими громадянами України, в тому числі тими, які набули громадянство відповідно до статті 9 цього Закону, є підставою для втрати громадянства України відповідно до цього Закону».

Вывод прост – имеешь два паспорта – автоматически лишаешься украинского гражданства. Ибо нечего есть украинское сало и заглядываться на соседскую мацу! А сало с мацой, хоть и вкусно для кого-то, не как-то... некошерненько. Причем, заметьте – для украинской стороны!

Справедливости ради, приведу мотивацию лоббистов законопроекта. По их мнению, этот документ, в первую очередь, направлен на чиновников, потенциальных взяточников, которые, заранее страхуясь, приобрели по несколько паспортов. Согласитесь, коррупционера с одним гражданством привлечь к ответственности проще.

«Президент Украины считает, что сегодня этот вопрос должен быть четко урегулирован и ситуации, которые происходят с тем, что чиновники, особенно высшего звена, говорят, что у них 2, 3 и более загранпаспортов – являются недопустимыми», – сказал Герасимов, представитель Президента в ВРУ. Хотя забыл упомянуть, что в документе четко написано «гражданин», а не «госчиновник». По его словам, лишать гражданства Украины будут только тех, кто добровольно получил паспорт другой страны. То есть жителей оккупированный территорий или аннексированного Крыма это не касается.

Не стоит останавливаться на достигнутом, надо идти дальше. После двойного гражданства запретить, например, иностранную валюту в стране – начать с рублей. Хотя и доллары – тоже как-то не патриотично. Опять же – любимая валюта коррупционеров! Ну, и языки запретить иностранные. Ведь тот, кто учит язык – или шпион, или потенциальный эмигрант. А потом можно взяться и за импортные продукты – надо же поддержать отечественного производителя...

А если без шуток, то в киевском воздухе отчетливо запахло выборами и, похоже, власть решила таким вот оригинальным образом потешить избирателя с консервативно-правыми взглядами, а их в обществе-то – большинство. Чистой воды популизм. А дальше – по принципу Ходжи Насреддина – или ишак сдохнет, или султан (никаких намеков!). Все-таки, полгода, по нынешним временам, большой срок. Политологи-пиарщики у власти, конечно, креативные ребята, но уж больно рискованные. Интересно, как отреагируют европейские коллеги на такой вот ход конем, буквой «Г», если можно так выразиться?

P.S.

Кстати, если вы считаете, что наше правительство – новаторы в спекуляции паспортами и гражданством, вы глубоко заблуждаетесь. Еще в советские времена избавиться от серпасто-молоткастого паспорта стоило немалых денег. Мало кто знает, что отъезжанты на ПМЖ должны были «выкупить» себя из советского рабства, заплатив советской стороне несколько минимальных

зарплат за лишення їх советського громадянства! І платили вель! Так что наші «умники» вельго лишнь модернізували етот процес (https://lb.ua/blog/albert_feldman/361279_hod_konem_bukvoy_g.html). – 2017. – 15.03).

Блог на сайті «Lb.ua»

Про автора: Марія Осипчук, аналітик житлово-комунальних та енергетичних програм Громадянської мережі ОПОРА

Нові правила старої гри: як ОСББ працювати з реєстраторами

Однією з найактуальніших тем для українців є питання реформування сфери житлово-комунального господарства. Народні депутати обіцяють, що вже найближчим часом будуть прийняті законопроекти, які складають основу реформи ЖКГ. Мова йде про проекти Законів України «Про житлово-комунальні послуги», «Про комерційний облік комунальних послуг», «Про енергетичну ефективність будівель».

Проте навіть ідеальне законодавче регулювання не зможе забезпечити належні умови для проживання, якщо ми не почнемо брати на себе відповідальність за стан та умови життя в наших будинках. У попередній статті ми розглядали питання створення об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (надалі – ОСББ) для ефективного та повноцінного управління будинком. Не менш важливе питання подальшої діяльності об'єднання.

Цього разу спробуємо розібратися, яких правил слід дотримуватися для того, щоб швидко та без проблем зареєструвати зміни до відомостей про ОСББ, які містяться в Єдиному державному реєстрі, наприклад, у випадку зміни голови правління або при внесенні змін до Статуту.

Насамперед давайте визначимо, які відомості підлягають державній реєстрації.

За загальними правилами, які застосовуються до всіх юридичних осіб, в тому числі й до ОСББ, державній реєстрації підлягають:

- зміни до відомостей про керівника (Голову Правління);
- інформації про місцезнаходження та назву;
- зміни контактної інформації;
- зміна КВЕДів;
- нова редакція статуту.

Правила оформлення документів, які подаються для державної реєстрації, визначено у статті 15 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Відповідно до цієї статті, рішення уповноваженого органу управління юридичної особи (для ОСББ – це рішення Загальних зборів або рішення Правління) прошивається, пронумеровується та підписується засновниками (учасниками), уповноваженими ними особами або головою та секретарем загальних зборів (у разі прийнятті рішення загальними зборами).

Справжність підписів осіб, які уповноважені на підписання відповідного рішення, має нотаріально посвідчуватися. Зауважте: коли ви прийдете до

нотаріуса для посвідчення справжності підписів, він має перевірити повноваження осіб, які підписують документ.

Якщо ви хочете, щоб рішення Загальних зборів підписали саме голова та секретар зборів, а не всі співвласники, необхідно зазначити у порядку денному загальних зборів окреме питання: «Надання повноважень голові та секретарю зборів на підписання рішення Загальних зборів та нової редакції Статуту» (у разі, якщо ви реєструєте зміни до Статуту). Тільки після прийняття Загальними зборами такого рішення голова та секретар мають право підписати рішення Загальних зборів.

Крім того, зважайте на те, що для державної реєстрації змін до відомостей про ОСББ, Закон вимагає від нас саме РІШЕННЯ уповноваженого органу управління. Отже, ми не зобов'язані віддавати реєстратору протокол загальних зборів разом з бюлетенями для голосування та листками письмового опитування.

Для державної реєстрації змін достатньо подати рішення загальних зборів або правління, у якому зафіксувати результати проведених зборів/засідання.

Щоб зареєструвати зміни до відомостей про ОСББ, необхідно пам'ятати про наступне:

1. Документи викладаються українською мовою.
2. Документи не мають містити виправлень, підчищень, які не зумовлені їхнім змістом.
3. Можна подати оригінал документу або нотаріально засвідчену копію.
4. Рішення Загальних зборів прошивається, пронумеровується та підписується головою та секретарем, справжність підписів яких нотаріально посвідчується.
5. Для того, щоб голова та секретар підписали рішення загальних зборів, Збори мають прийняти рішення про надання їм відповідних повноважень.
6. Рішення Правління прошивається, пронумеровується та підписується всіма членами Правління, присутніми на засіданні. Справжність їхніх підписів нотаріально посвідчується.
7. Нова редакція Статуту прошивається, пронумеровується та підписується головою та секретарем Загальних зборів у разі надання їм таких повноважень. Справжність їхніх підписів нотаріально посвідчується.

До пакету документів, які ви маєте подати для державної реєстрації змін, входять:

1. Заява про державну реєстрацію за формою № 3.
2. Рішення уповноваженого органу управління (загальних зборів або правління).
3. Нова редакція статуту (у разі внесення змін до Статуту).
4. Квитанція про сплату адміністративного збору.
5. Довіреність, якщо документи подає не Голова Правління.

Якщо при підготовці документів для державної реєстрації змін до відомостей про ОСББ ви дотримаєтесь вищенаведених правил, реєстратор, в межах встановленого законодавством часу, зареєструє зміни до відомостей про ваше ОСББ. А ви, у свою чергу, заощадите свої нерви та час (https://lb.ua/blog/mariya_osipchuk/361281_novi_pravila_staroi_gri_yak_osbb.html)

Блог на сайті «Lv.ua»

Про автора: Михайло Поживанов, політик, громадський діяч, депутат Верховної Ради чотирьох скликань

Подвійне громадянство: приманка для Росії

Питання подвійного громадянства складне і контроверсійне. Можна зрозуміти ті родини (передусім, з Західної України), котрі зацікавленні в отриманні ще одного паспорта, адже він усуває складнощі із працевлаштуванням в країнах ЄС. Мова йде, передусім, про Польщу, Угорщину, Чехію. Наразі, за даними держслужби зайнятості, за кордоном трудяться 5 мільйонів українців. Про це в лютому 2017-го заявив в.о. голови Служби Валерій Ярошенко.

Він же додав, що на чужих теренах українським гастарбайтерам доводиться несолодко: вони часто виїжджають за кордон за туристичними візами, а відтак всіма правдами та неправдами намагаються отримати роботу. Звісно, було б добре, якби вітчизняне МЗС долучилося до спрощення видачі нашим співгромадянам робочих віз – тоді вони не шукали б «альтернативного» громадянства. А ще краще, якби держава подбала б про достатню кількість робочих місць та про гідну оплату праці для українців, аби вони не їхали піднімати економіку Польщі та наповнювати тамтешній пенсійний фонд. Але все це, звісно, утопія. В реальності ж, за словами Ярошенко, найбільша кількість заробітчан (36%) припадає якраз на Польщу. По 5% від їхнього загального числа протягом минулого року працювали у Чехії та Німеччині, по 3% – в Італії та інших країнах західної Європи. На другому ж місці після Польщі опинилася, на превеликий жаль, Росія. 25% українських громадян, тобто кожен четвертий з тих, хто вирушив за кордон піднімати родинний добробут, обрав для цієї місії простори РФ.

Власне, в цьому і криється велика небезпека подвійного громадянства. Небезпека ця така значуща, що інтереси держави мусять переважити інтереси заробітчанських родин. Відомо, що РФ навчилася вправно використовувати громадян, які мають паспорти Російської Федерації, але проживають на території колишніх радянських республік. Під час трагічних подій 2008 року в Грузії, коли туди увійшли російські війська, Путін на засіданні ради безпеки заявив, що він зобов'язаний захищати життя та гідність російських громадян, де б вони не знаходилися.

До речі, тоді ж, у 2008-му, експерти попереджали про загрози масової видачі російських паспортів у Криму. Майже десять років тому – коли ніщо не віщувало війни з РФ – на півострові проживало 15-20% російських громадян. Згодом їхня кількість іще зросла. Саме цей козир було використано Росією під час анексії Криму. Це стосується і східних регіонів України, де також не бракувало паспортів з двоголовим орлом. В цілому ж, за неофіційною інформацією, російські паспорти мають близько трьох сотень тисяч громадян України. З них 167 тисяч паспортів було видано в період з 2014-го по 2016-ий

рік – так, принаймні, стверджує російське МЗС.

Окрім Росії, «щедрими» на роздачу паспортів українським громадянам є також Румунія та Угорщина. Поки що ці країни не створюють нам жодного дискомфорту, проте у державній політиці нічого не робиться просто так. І хоч це важко уявити, гіпотетично й ці наші сусіди можуть претендувати (колись, у невизначеному майбутньому) на свою частину «історичних територій» – на тій лише підставі, що там проживає енна кількість їхніх громадян.

Відомо, що на сьогодні законодавство України не передбачає для наших громадян можливості володіти паспортом іншої держави. Стаття 2 закону України «Про громадянство» говорить про таке: «Якщо громадянин України набув громадянство (підданство) іншої держави або держав, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України. Якщо іноземець набув громадянство України, то у правових відносинах з Україною він визнається лише громадянином України».

Це не слід розцінювати як заборону подвійного громадянства, оскільки втрата громадянства України не відбувається автоматично з набуттям громадянства іншої держави – для цього потрібен окремий указ президента. Тобто навіть якщо українець отримав громадянство іншої держави або держав, у нього ніхто не конфіскуватиме український паспорт – така от юридична колізія.

Щоправда, існує санкція за приховування факту набуття громадянства іншої країни. Це всього лише штраф, який дорівнює від 10 до 30 неоподаткованих мінімумів (тобто від 170 до 510 гривень). Щоправда, «самі дії, вчинені чиновниками органів державної влади або місцевого самоврядування, тягнуть за собою стягнення штрафу в розмірі від п'ятдесяти до ста неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 850 до 1700 грн.)», – говориться у поправках до закону «Про громадянство», які парламент ухвалив в жовтні 2012 року.

Слід зазначити, що час від часу український законотворець вдається до спроб зробити жорсткішою відповідальність за «сидіння на двох стільцях». Так, наприклад, 7 лютого 2014 року депутат Олександр Бригинець зареєстрував проект змін щодо встановлення кримінальної відповідальності за неповідомлення громадянином України про набуття іноземного громадянства. Законопроект Бригинця встановлював дуже жорстке покарання для «багатопаспортників» – аж до десяти років позбавлення волі.

Пізніше, у липні того ж таки 2014 року, депутат Микола Катеринчук також запропонував встановити кримінальну відповідальність за подвійне громадянство. Таку необхідність Катеринчук обґрунтовував тим, що присутність громадян інших країн серед органів державної та місцевої влади, є неприпустимою. Цікаво, що ініціатива Катеринчука мала місце ще до того, як в Україну висадився масовий «десант» з іноземних фахівців, котрі отримали міністерські та губернаторські портфелі.

Втім, до впровадження кримінальної відповідальності справа так і не дійшла. Натомість з 1 червня 2016 року вступили в дію поправки до законодавства, що регулює державну службу, в яких йшлося про те, що державний службовець не має права працювати в Україні, якщо має інше громадянство, крім українського. Проте за замовчуванням відомо, що всі

запрошені в різний час в український уряд іноземці зберегли свої старі паспорти. А, можливо, й придбали нові.

Хоча це стосується не лише іноземців. У мера Одеси Генадія Труханова, наприклад, на додачу до українського паспорта є також російське й грецьке громадянство. В чому він, звісно, аж ніяк не є самотнім. Подібна ситуація виглядає неприпустимою вже хоча б тому, що чиновник подібного рангу – на відміну від середньостатистичного заробітчанина з Закарпаття – мусить тримати незаплямованою свою паспортну історію. Служити двом (трьом, десятком) державам не надто комільфо навіть для приватної персони. А для держчиновника такий спосіб дій є цілковито неприпустимим.

Саме тому практика подвійного громадянства має бути припинена. Покаранням за порушення правил гри слугуватиме анулювання українського підданства. А без нього жоден претендент на державну посаду не займе омріяне крісло. Принаймні, не в цій країні. Хочеш служити іншим державам – ніхто тут силою не триматиме, бо світ широкий, а людина вільна у своїх вчинках. Вибір є завжди, і в цьому відношенні українських громадян – як пересічних, так і «непересічних» – ніхто не обмежує (https://lb.ua/blog/mykhaylo_pozhyvanov/361238_podviyne_gromadyanstvo_priman_ka.html). – 2017. – 15.03).

Блог на сайті «Lb.ua»

Про автора: Андрій Павловський, експерт з питань соціальної політики

На чію користь новий Трудовий Кодекс?

Прийнятий Верховною Радою України 5 листопада 2015 року в першому читанні проект Трудового кодексу, після отримання Меморандуму про технічні зауваження до нього від Міжнародної Організації Праці, та роботи над внесенням змін у профільному комітеті Верховної Ради знову готується до остаточного прийняття.

15 березня Трудовий кодекс був розглянутий на засіданні Комітету з питань соціальної політики, зайнятості і голосами депутатів від БПП і НФ рекомендований до остаточного прийняття. Старі офіційні профспілки підтримують прийняття цього проекту Трудового кодексу, тому що він, на їх думку, нібито не задовольняє роботодавців.

Але чи є підкорегований текст Трудового кодексу дійсно кращим за свою попередню редакцію, яка була піддана нищівній критиці всього громадянського суспільства, вільних профспілок і отримала негативні висновки від Міжнародної Організації Праці? Незалежні профспілки і експерти стверджують, що ні.

З п'ятдесяти дев'яти рекомендацій Міжнародної організації праці про невідповідність проекту Трудового кодексу 37 Конвенціям і Рекомендаціям, двадцять дві так і залишилися не врахованими. Зокрема, такі важливі, як недопущення дискримінації жінок, неповнолітніх; недопустимість використання праці, як товару; зловживання правами роботодавців та ін.

Трудовий кодекс надає широку одноосібну владу роботодавцям на прийняття нормативних актів у сфері праці, що суперечить Конституції України

та чинному законодавству.

Трудові відносини регулюються Конституцією України, міжнародними договорами, Кодексом законів про працю, законами України, актами Президента та Кабінету міністрів України. Водночас, стаття 12 проекту ТКУ надає право роботодавцеві ухвалювати власні нормативні акти у сфері праці шляхом видання наказів, розпоряджень, рішень. Нормативні акти роботодавця прийматимуться ним самостійно. Закріплюючи право приймати власні нормативні акти у сфері праці, проект кодексу надає роботодавцям можливість уникати колективних переговорів.

Порушення прав людини і недоторканності робочого місця.

Згідно зі статтею 29 проекту ТК роботодавець має право здійснювати контроль за виконанням працівниками трудових обов'язків, у тому числі з використанням технічних засобів (і це не тільки відеоспостереження, а будь-які засоби контролю поведінки працівника), якщо це зумовлено особливостями виробництва, при чому поняття «особливості виробництва» не конкретизоване. Нечіткість формулювання – підстава для зловживань та може призвести до невинуватого психологічного тиску на працівника у процесі праці.

Роботодавцю надано право переводити працівників до іншого роботодавця, що фактично узаконює осучаснене кріпатство.

Згідно з частиною другою статті 67 проекту ТК, роботодавець має право у разі простою за домовленістю з іншим роботодавцем тимчасово перевести працівника за його згодою на роботу до іншого роботодавця. Проте, таке переведення на практиці буде примусовим, адже працівник може надати згоду під тиском або боячись втратити роботу.

Розширені, нечітко визначені й односторонні підстави для звільнення працівника з роботи.

Наприклад, відповідно до п.2 ч.2 статті 92 проекту ТК працівник може бути звільнений за розголошення комерційної таємниці. Визначення даних, що є комерційною таємницею, у Трудовому кодексу відсутнє. Згідно зі ст.505 Цивільного кодексу України ними можуть вважатися відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру. Таке широке формулювання надасть роботодавцю право звільнити працівника, наприклад, за розголошення розміру його заробітної плати та ін.

Працівник може бути звільнений також у зв'язку з недостатньою кваліфікацією що підтверджується не тільки результатами атестації, але й іншими доказами (п.2 ч.2 статті 93 проекту ТК). Дане формулювання передбачає незрозумілий стандарт, який надає можливості для зловживань. Це дозволить роботодавцям проводити атестації, зокрема, для звільнення небажаних працівників, об'єктивність та неупередженість цих атестацій може бути сумнівною. Крім цього, поняття "інші докази" у статті не конкретизоване, що на практиці дасть змогу підтверджувати або спростовувати кваліфікацію працівника будь-якими абсолютно довільними доказами та може спричинити звільнення з суб'єктивних причин.

У разі не здійснення профілактичного щеплення або не проходження медичного огляду працівник підлягає звільненню з роботи без попередження (ч.3 статті 93 проекту ТК).

Залучення до надурочних робіт.

Згідно з ч.2 статті 150 проекту ТКУ залучення до надурочних робіт не потребує згоди профспілки.

Це ще один приклад, коли норми проекту Кодексу оминають колективні трудові відносини, надаючи перевагу стосункам між роботодавцем і працівником без захисту профспілки. Це призведе до прийняття односторонніх рішень, бо працівники не мають жодного реального впливу на ухвалення рішень, окрім як через колективні переговори.

При залученні працівника до роботи у вихідні, дні державних і релігійних свят – погодження профспілки не потрібне, копія відповідного наказу передається їй наступного дня після його підписання (ч.4 статті 161 проекту ТК).

Покладення на працівника виконання додаткових обов'язків, не передбачених трудовим договором.

Згідно зі статтею 32 проекту ТК, до трудового договору після його укладення можуть бути «включені» додаткові умови...

Усунення профспілок та послаблення їхньої ролі у погодженні на звільнення працівників.

Згідно з проектом ТК, погодження профспілки на звільнення працівників потрібне лише у разі скорочення (стаття 86), стану здоров'я працівника, що підтверджується відповідним медичним висновком, та недостатньої кваліфікації працівника, що підтверджується результатами атестації, іншими доказами (підпункти 1,2 частини 1 статті 93).

З усіх інших підстав, передбачених статтями 92-97 проекту ТК, серед яких «невиконання чи неналежне виконання працівником своїх трудових обов'язків», «виявлена невідповідність працівника займаній посаді», «нез'явлення працівника на роботу внаслідок тимчасової непрацездатності», «розголошення комерційної таємниці» та інші – згода профспілки взагалі не потрібна.

Це суттєво знижує роль профспілок, надає безапеляційну владу роботодавцю та позбавляє працівників можливості домовлятися з роботодавцем. Положення може мати дестабілізуючий вплив на трудові відносини.

Звуження прав жінок з дітьми!

З категорії працівників, яких заборонено залучати до роботи в нічний час, виключені (стаття 141 проекту ТК):

- жінки, що мають дітей віком до трьох років (ст.55, ст.176 чинного КЗпП);

- жінки за винятком випадків, передбачених ст. 175 чинного КЗпП (ст.55 чинного КЗпП).

Стаття 108 проекту Кодексу дозволяє звільнення одиноких матерів, які мають дітей віком до 15 років на загальних підставах, передбачених статтею 92 Кодексу. Наприклад, у разі систематичного невиконання або неналежного виконання працівником трудових обов'язків (до речі, систематичним вважається невиконання або неналежне виконання трудових обов'язків працівником, до якого щонайменше двічі протягом року застосовувалося дисциплінарне стягнення та на день порушення воно не зняте); прогулу (відсутності на роботі годин протягом робочого дня без поважних причин); розголошення комерційної або іншої захищеної законом інформації тощо.

Дискримінаційні працівників в комісії по трудовим спорам.

Рішення комісії з трудових спорів приймається за згодою всіх членів комісії, які беруть участь у її засіданні, а у разі незгоди хоча б одного з членів комісії з рішенням, що пропонується до прийняття, воно вважається неприйнятним (стаття 376 проекту ТК).

Крім того, рішення комісії з трудових спорів підлягає добровільному виконанню (стаття 378 проекту ТК). Тобто, роботодавець зможе його не виконувати без будь-яких наслідків.

Запроваджується дискримінація за місцем роботи.

Про наступне звільнення у зв'язку зі скороченням (стаття 88 проекту ТК) працівників суб'єктів малого підприємництва попереджатимуть не за два, а лише за один місяць.

Працівника, з яким укладено договір строком до двох місяців, роботодавець може звільнити попередивши його за тиждень (стаття 59 проекту ТК). Трудовим кодексом визначення «суб'єктів малого підприємництва» не дається.

Трудовий кодекс, прийнятий у тій редакції, що подана на друге читання в Парламент, порушить декілька статей Конституції України, зокрема – статей 19, 24, 28, 32, 36, 43, 45.

Згідно зі статтею 22 Конституції конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Вільні профспілки закликають всіх, кому не байдужі умови життя і праці, приєднатись до протестів проти прийняття кріпацького Трудового кодексу (https://lb.ua/blog/andriy_pavlovskiy/361648_chiyu_korist_noviy_trudoviy_kodeks.html). – 2017. – 20.03).

Блог на сайті «День.ua»

Про автора: Дмитро Плахта

Медіаосвітня вакцинація: українські реалії

Медіаграмотність, тобто розуміння медійного процесу та вміння критично аналізувати інформацію, – життєво необхідний у XXI столітті навик, якого, на жаль, дуже бракує українцям. Зарадити суспільному дефіциту медіаграмотності в українських реаліях найбільш ефективно може впровадження медіаосвітніх елементів у навчальному процесі.

Іноземний досвід

У Великобританії й Австралії медіаграмотність – це окремий курс як частина гуманітарних предметів. У Швеції медіаосвіта є обов'язковою з 1980 року, а в Данії – з 1979-го. Озирнувшись на досвід прогресивних демократичних країн, можна знайти десятки прикладів інтегрування медіаосвіти в навчальний процес. Продиктована ця тенденція тим, що на рівні держави освітяни усвідомлюють важливість вироблення в людей інформаційної «імунної системи». Також у цьому контексті можна навести не одну впливову резолюцію, як, до прикладу, та, яку Європейський парламент ухвалив 2008 року. Йдеться

про резолюцію з медіаграмотності в світі цифрових технологій, в якій наголошено, що медіаграмотність – це базовий елемент політики у сфері споживання інформації, й вона має охоплювати всі категорії людей протягом усього їхнього життя для того, щоб допомогти їм практично та творчо використовувати медіа. Щодо медіаосвіти, то стверджується, що вона має стати компонентом формальної освіти, доступної всім учням, обов'язковою частиною навчальної програми на кожному ступені шкільного навчання. Європарламент рекомендував Єврокомісії внести у програму навчання вчителів обов'язковий модуль з медіаосвіти.

А як щодо прогресивних країн пострадянського простору? Для прикладу, проаналізуємо досвід Чехії, яка не з чуток знає про силу кремлівської машини пропаганди. Журналісти MediaSapiens, вивчаючи досвід чеської медіаосвіти, розповіли українській аудиторії про проект «Один світ у школах», який реалізує громадська організація People in need. Цей проект реалізують ще з початку 2001 року, проте цікаво, що у 2015-му в рамках цієї ініціативи медіаексперти й журналісти розробили навчальний курс про сучасну російську пропаганду. Ця програма розрахована на дітей старших класів. За нею працюють близько 3,5 тисячі чеських шкіл.

Погляньмо на структуру курсу «Сучасна російська пропаганда», який поділено на п'ять тематичних блоків: 1) «Крим. Повернення на батьківщину» – присвячено російській пропаганді, спрямованій на внутрішню публіку; 2) «Світ відповідно до Russia Today» – про пропаганду, спрямовану назовні; 3) російська пропаганда в Чехії; 4) російсько-український конфлікт й інформаційна війна; 5) порівняння ситуації в Чехословаччині в 1968 році після вторгнення радянських військ і ситуації в Криму 2014-го. Цей урок іронічно названо «Нам вони теж допомагали». Це, в першу чергу, курс саме практичної медіаграмотності, адже учні вчать розпізнавати медійні маніпуляції на реальних прикладах.

Основні відмінності у впровадженні медіаосвіти в Чехії та Україні полягають у загалом різній організації освіти. У Чехії відбулась освітня реформа ще десять років тому. Як наслідок – школи дістали більше самостійності у формуванні навчальних планів. У чеському законі про освіту, який фіксує основні навчальні орієнтири, вказано, що медіаграмотність треба включити в навчальний процес. Однак про медіавиховання як окремий урок ідеться лише в частині про початкові класи. А щодо старших вікових категорій учнів, то тут уже все на розсуд школи, яка вирішуватиме, чи буде це окремий предмет, чи інтеграція в інші дисципліни.

Українські реалії

А які нинішні темпи медіаосвітньої вакцинації в Україні? На сьогодні практично всі проекти, пов'язані з впровадженням медіаграмотності у навчальний процес, – це ініціативи вітчизняних громадських активістів, медіаекспертів, окремих педагогів. Окремо в цьому питанні слід відзначити такі організації, як Академія української преси, StopFake, IREX, «Детектор медіа», «Телекритика», «Інтерньюз-Україна». Ці та інші ініціативні групи активно та систематично займаються питанням підвищення рівня медіаграмотності українців. У цьому непростому завданні їм активно сприяють іноземні партнери, допомагаючи як цінною порадою й досвідом, так і фінансовим донорством. Що

маємо в результаті? Декілька написаних/перекладених підручників, програмних текстів, повноцінних курсів, проведені тренінги різного масштабу, створені спеціалізовані інтернет-портали, інтерактивні онлайн-ігри для дітей.

Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні було ухвалено постановою Президії Національної академії педагогічних наук України ще у 2010 році. У 2016-му завершився експериментальний етап, під час якого в деяких школах (участь в експерименті взяли близько 120 шкіл із різних областей України) викладали медіакультуру для учнів 10-х класів. Однак досвід реалізації концепції показав, що викладання медіакультури в багатьох школах відбувалося передовсім завдяки неабиякому ентузіазму вчителів, які мали доводити необхідність виділення окремих годин для цього курсу. Відповідно до концепції впровадження медіаосвіти, зараз, у 2017-му, і включно до 2021 року, настає «етап поступового укорінення медіаосвіти та стандартизації її вимог».

Насправді сьогодні медіаосвіта в Україні досі перебуває на шляху від педагогічної інновації до обов'язково освітнього атрибуту. Чимало педагогів навіть не знають достеменно, що таке медіаграмотність і медіаосвіта. Деякі вчителі плутають використання медіа на уроках із власне медіаосвітою. У цьому питанні серед педагогічної спільноти утворився певний розрив між тією прогресивною викладацькою меншістю, яка вже практикує медіаосвітні елементи, і тією більшістю, для якої, наприклад, поняття «медіаграмотність» досі залишається загадкою. Отож, у першу чергу медіаосвітній пробіл необхідно заповнювати серед українських педагогів. У цьому напрямі якраз і ведеться просвітницька робота ініціативним громадським сектором. Посібник для тренерів «Навчання медіаграмотності громадян», підручники «Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін» і «Медіаосвіта та медіаграмотність» – декілька з основних програмних текстів, обов'язкових до прочитання педагогами.

Залишається відкритим питання, чи медіаграмотність має бути окремим предметом у розкладі, чи впроваджуватися на рівні факультативів. Гадаю, оптимально буде, якщо працюватимуть дві паралельні моделі: з одного боку, окремий предмет, а з іншого – інтеграція медіаосвітніх елементів у інші навчальні дисципліни.

Минулого року Київський міжнародний інститут соціології на замовлення ГО «Телекритика» провів дослідження, яке мало на меті з'ясувати, як українці оцінюють вплив медіа та чи вважають за необхідне навчання медіаграмотності. На запитання «Чи вважаєте ви, що потрібно запровадити навчання з медіаграмотності?» 45% громадян відповіли, що курс має бути запроваджений у школах, 40% вважають, що він необхідний у вишах, 27,8% відповіли, що потрібні широкі просвітницькі кампанії з медіаграмотності для дорослих, а 12,1% вважає, що навчання з медіаграмотності не потрібно. Що ж, потреба в медіаграмотності як навчальній дисципліні – є. Запит від суспільства – також є. А ось конкретних і рішучих дій на державному рівні досі немає. Все знову ж таки тримається на плечах медіаактивістів та ініціативних педагогів.

Впровадження медіаосвіти на обов'язковому загальноукраїнському рівні у школах і вищих навчальних закладах – перспектива, яка з розряду недосяжних мрій поступово перекочувала в категорію чітких цілей. Серед критиків української освітньої системи поширена думка, мовляв, наші школи та

університети вчать усього, за винятком того, як учням і студентам жити в сучасному світі. Медіаосвіта та впровадження практичних курсів із медіаграмотності – чудова можливість наблизити навчання до реального життя, яке переповнене фейками, маніпуляціями та інформаційною пропагандою.

Утім, не треба забувати, що «стати медіаграмотним» – не означає пройти якісь курси, вивчитися, отримати сертифікат, і на цьому все. Медіаграмотність – це практичний навик, риса стилю життя. Медіаграмотна людина, якщо бачить сумнівну інформацію, намагається її перевірити. Це людина, яка не просто пливе за інформаційною течією, а критично сприймає цей потік (<http://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/mediaosvitnya-vakcynaciya>). – 2017. – 17.03).

Блог на сайті «Цензор.НЕТ»

Про автора: Антоніна Кумка, волонтер, активіст, президент Canada-Ukraine International Assistance Fund, керівник Проекту Підтримки Протезування в Україні

Законопроект #6175 про громадянство – виклик Діаспорі

13 березня 2017р. Президент Петро Порошенко виніс на розгляд Верховної Ради України законопроект #6175 про внесення змін до закону "Про громадянство України" у невідкладному порядку.

Зміни, крім іншого, передбачають наступне:

"Громадянин України, який добровільно набув громадянство іншої держави, вважається таким, що виявив намір змінити громадянство та надав згоду на припинення громадянства України".

"1-1. Громадяни України, які на день набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо реалізації права змінити громадянство" мають паспортні документи іноземних держав, зобов'язані протягом шестимісячного строку з дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо реалізації права змінити громадянство" здійснити заходи щодо припинення іноземного громадянства та подати свої паспортні документи іноземних держав до уповноважених органів України для здійснення цими органами в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, заходів із повернення паспортних документів іноземних держав до уповноважених органів відповідних іноземних держав.

У разі невиконання таких зобов'язань громадянами України, які набули громадянство України відповідно до статті 8 або 10 цього Закону, рішення про оформлення набуття ними громадянства України скасовується в порядку, передбаченому цим Законом. Невиконання таких зобов'язань іншими громадянами України, в тому числі тими, які набули громадянство відповідно до статті 9 цього Закону, є підставою для втрати громадянства України відповідно до цього Закону".

На сьогодні, за офіційними даними МЗС України, постійно проживають за кордоном близько 5 мільйонів українців. З них три мільйона проживають у Росії, а решта в Європі, Північній Америці і ін. Більшість із тих, які живуть в

Росії – це люди, які залишились там з 1991 року, які просто не захотіли переїжджати в Україну і прийняли російське громадянство на зміну СРСР. В той же час, більшість тих, які постійно проживають на території інших країн, виїхали туди уже маючи українське громадянство і лише незначна частина цих людей відмовились від нього, при прийнятті громадянства іншої країни.

Насправді, Україна має мільйони своїх громадян по світу, які також є громадянами інших країн.

Це не є протизаконним, тому що, незважаючи на постійне поширення міфу про те, що в Україні дозволене лише одне громадянство, закон України про громадянство передбачає можливість набуття громадянином України громадянства іншої країни, але у правових відносинах з Україною ця особа сприйматиметься лише як громадянин України. Слово "єдине" у законі та у Конституції означає громадянство України як неподільної, суверенної країни, а не громадянство її якихось окремих частин. Таким чином, набуття наприклад громадянства так званих "ЛНРДНР" є анти-конституційним згідно того, що уже прописано у законі про громадянство та Конституції України.

Чому законопроект Президента не має сенсу і чим він шкідливий?

Поки українці за кордоном мають українське громадянство, вони мають право брати участь у виборах та мати інші види впливу на те, що відбувається в Україні. Одночасно маючи громадянство країни, у якій на даний момент проживають, вони можуть захищати інтереси України і також голосувати за, наприклад, лояльні до України сили. Тобто, запропонований законопроект позбавить представників Діаспори, які на даний час мають українське громадянство, права брати будь-яку участь у визначенні майбутнього України.

Тут постає питання: краще дати можливість проголосувати українцям, які живуть у Канаді і на 99% підтримують демократичні сили в Україні чи тим громадянам, які живуть в Україні і ідуть голосувати за злочинців "за гречку"?

Якщо вважати цей законопроект спробою Президента зменшити кількість мульти-громадянств серед українських державних службовців, то цей законопроект не дасть бажаних результатів. Чиновники, у яких є декілька громадянств, в тому числі і Росії, просто будуть ретельно це приховувати. І потрібне те громадянство їм лише для втечі. Адже в Україні, скільки б ти громадянств не мав, судити тебе будуть як громадянина України. А от коли дійде діло до втечі, то на той момент цим чиновникам уже буде все-одно чи втратять вони в результаті цього українське громадянство, чи ні. А саме лише втрата українського громадянства є покаранням за неправдиву інформацію щодо інших громадянств згідно запропонованого законопроекту.

Замість відштовхувати Діаспору, її варто залучати до процесів у будівництві демократичної, прозорої держави. Це часто декларується, але не робиться.

Давно пора створити ініціативу по ознайомленню українців в Україні і поза її межами з законом України про громадянство. Щоб українці Діаспори, які мають українське громадянство, не боялися іти голосувати на виборах Президента України у українські консульства чи посольства, вірячи у поширений міф про одне дозволене громадянство в Україні і вважаючи, що їх звинуватять у порушенні закону.

Також, можна спростити вимоги до голосування за кордоном. На сьогодні, аби проголосувати на українських виборах у посольстві чи консульстві України у іншій країні, українець має також надати документ, що підтверджує їхній статус у тій країні. Таким чином, багато українців, які перебувають за кордоном нелегально, не можуть взяти участь у виборах країни свого громадянства.

І на останок, зважаючи на процес глобалізації та залежності України від геополітичних процесів у світі, позбавляти Україну можливості мати потужне лобі у вигляді Діаспори є щонайменше недалекоглядним з боку Президента. Зрештою, велика кількість тих українських громадян у Діаспорі, які зараз усіма силами Україні допомагають, можуть просто сказати: "Якщо я не потрібен своїй державі, то я просто умию руки". А значна кількість українців, які живуть за межами України, допомагають ще й тому, що з часом хочуть повернутись у процвітаючу, демократичну Україну, яку вони також збудували, хоча фізично на той момент знаходились у іншому кутку Землі (http://censor.net.ua/blogs/5479/zakonoproekt_6175_pro_gromadyanstvo_vikl_ik_daspor). – 2017. – 14.03).

Блог на сайті «Цензор.НЕТ»

Про автора: Геннадій Зубко, віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України

В центрі реформи енергоефективності та монетизації субсидій – інтереси громадян

Вперше за чверть століття незалежності України ми розпочали повномасштабну реформу в житлово-комунальній сфері. І вперше за всю історію держави реформа енергоефективності і теплоенергетики побудована навколо споживача. Саме інтереси наших громадян в центрі цих реформ.

Що змінять реформи в житті українців?

Найперше – зменшать рахунки українських родин за рахунок економії газу, тепла, світла і води та покращать якість комунальних послуг. Дадуть можливість людям платити за комунпослуги в декілька разів менше і вкладати гроші в термомодернізацію. Це зробить будинки більш комфортними і сучасними, а отже підвищить власникам вартість їх житла. Рішення буде за людиною: споживати більше газу, тепла і платити за це з власного гаманця, чи економити і на зекономлені гроші, наприклад, ремонтувати своє житло.

Для цього ми робимо три прості речі:

1. Здійснюємо реформу енергоефективності (створюємо Фонд енергоефективності). Уяву про цю реформу можна скласти для себе згадавши, як впродовж 2015-17 років працює в Україні програма "теплих кредитів". Нагадаю, це коли держава компенсує людям від 40 до 70% кредиту, використаного на утеплення будинку. Так за 2 роки було видано близько 164 тис кредитів майже на 3 млрд грн. Але, в основному ці кредити взяли приватні домогосподарства. Створення Фонду енергоефективності дасть можливість в більшій мірі активізувати термомодернізацію, зокрема, в багатоквартирних будинках – ОСББ. Тим більше, що минулого року було ухвалено з акон №417

"Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку", який дає можливість ефективно управляти своєю власністю мешканцям багатоповерхівок.

2. Монетизуємо субсидії – зекономлені гроші віддаємо людині, а людина спрямовує кошти у тепло модернізацію свого житла. Таким чином, у людини з'являється можливість модернізувати житло за рахунок субсидій, а у держави можливість не втрачати щорічно мільярди на соціальні виплати, а спрямувати частину цих коштів на енергоефективність

3. Проводимо реформу тепло- та водопостачання – тобто, запроваджуємо обов'язковий облік використання не лише світла (до чого звик кожен), а й тепла та води. Це означає встановлення лічильників. Водночас підвищуємо якість послуг і створюємо реальні умови для того, щоб люди не платили за втрати води, тепла в мережах, а платили лише за те, що спожили насправді. За втрати в мережах буде платити той, кому ці мережі належать, і хто їх не ремонтує. Це вже буде реальне зменшення сум в платіжках для споживачів і стимул для надавачів комунпослуг модернізувати свої мережі.

Ці три кроки потрібно робити одночасно. А зміни запустити в дію до нового опалювального сезону. Енергоефективність – це єдиний шлях до енергонезалежності.

Монетизація субсидій вигідна людям

Існуюча система субсидій не стимулює людей економити газ, тепло, світло. Люди не розуміють, навіщо їм запроваджувати заходи з енергоефективності у своїх будинках, якщо держава і так компенсує їм витрати за спожиті комунпослуги. Але при цьому треба розуміти, що якість послуг та комфорт будинків залишається незмінно низьким.

На сьогодні держава витрачає на субсидії понад 50 млрд гривень. В подальшому ці гроші не реінвестуються в жодну цільову програму, яка б покращила стан справ в у сфері комунальних послуг. Тобто, така компенсація не зменшує споживання енергоресурсів і не покращує якість життя в будинках, а залишає все без змін. Це шлях в нікуди.

За таких умов споживання енергоресурсів неодмінно прийде час, коли в держави не вистачить грошей для виплати субсидій. Тим паче, що в перспективі норми, за якими нараховуються субсидії будуть поступово зменшені, оскільки норми споживання енергоресурсів в Україні потрібно зменшити для конкурентоздатності держави. Тоді у не вигідних умовах будуть українці, які взагалі нічого не робили з своїм житлом, отримуючи допомогу від держави. Щоб цього не сталося, потрібно монетизувати субсидії, щоб люди зекономлені на споживанні енергоресурсів гроші спрямували на енергоефективність.

Вкладені в енергоефективність гроші швидко окупляться завдяки зменшенню рахунків за комунальні послуги

Найпростіші розрахунки доводять, якщо запрацює Фонд енергоефективності, і кредити на термомодернізацію стануть ще доступнішими, то для багатоквартирного будинку на 120 квартир вкладені у модернізацію гроші окупляться за 5 років. А якщо ми монетизуємо субсидії, у власників квартир з'явиться додатковий стимул економити на комуналці, щоб утеплити свій дім.

Рахуємо разом. Якщо мешканці будинку, в якому 120 квартир, тобто ОСББ, вирішать термомодернізувати свій будинок за найпростішим пакетом "Легкий", розробленим фахівцями, на це треба буде приблизно 420 тисяч гривень. Це по 3500 гривень з квартири. Але кожній квартирі вкладати стільки грошей в ремонт відразу не потрібно.

ОСББ зможе взяти кредит і додатково отримати грант від Фонду енергоефективності. Це буде досить просто. З 3500 гривень вартості проекту для квартири, які потрібно проінвестувати, 1400 гривень – це буде фінансова допомога Фонду (яку повертати не треба). Початковий внесок з кожної квартири, УВАГА! буде лише 350 гривень, а 1750 гривень – буде банківський кредит, який треба повернути за 5 років (тобто всього 50 гривень на місяць, за умови відсоткової ставки 21% річних).

Отже, ОСББ має 420 тисяч гривень на термомодернізацію. Також у ОСББ є можливість отримувати консультації фахівців Фонду енергоефективності і самостійно обрати собі компанію, яка термомодернізує їх дім. Але компанія отримає гроші за роботу лише тоді, коли незалежний енергоаудитор підтвердить якість робіт. Отже, випадки неякісних робіт і шахрайства з коштами будуть неможливі.

За підрахунками фахівців, термомодернізація триватиме 1-2 місяці, а після її завершення економія енергоносіїв зменшить рахунки за комунальні послуги для мешканців цього будинку на 20%.

Тобто, якщо мешканці квартири, наприклад, платили за тепло 10 000 гривень на рік, після термомодернізації їхньої багатоповерхівки вони будуть платити 8 000 гривень. Економія на рахунках за тепло складе 2 000 гривень на рік або 166 гривень на місяць. Але не відразу. Перші 5 років економія складатиме 116 гривень, тому що 50 гривень потрібно буде щомісяця впродовж 5 років сплачувати за кредит (в цю суму входять і відсотки). За ці 5 років родина зекономить на комуналці 7 000 гривень, а з шостого року буде економити 2400 гривень щорічно.

Після монетизації отримувачі субсидій на економії енергоресурсів ще й зароблятимуть

Тепер переглянемо витрати та економію на комуналці родини, яка отримує субсидію в контексті термомодернізації будинку та енергоефективності.

Знову рахуємо: наприклад, родина щомісяця отримує рахунок за тепло на 1000 гривень. З них 900 гривень покриває держава у вигляді субсидії, а 100 гривень залишається сплатити родині.

Пам'ятаємо, що після термомодернізації будинку за пакетом "Легкий" платіж за комуналку зменшиться на 20%, тобто на 200 гривень. Отже, мало того, що після монетизації субсидій родині не доведеться доплачувати за тепло 100 гривень, вона зможе із 100 зекономлених гривень субсидії 50 гривень спрямувати на погашення кредиту, а 50 гривень щомісяця накопичувати на своєму рахунку. За рік це буде 600 гривень, так би мовити "заробітку" від субсидії лише за те, що родина зекономила державі енергоносії. Вигода очевидна і для людини, і для держави.

Отже, грант Фонду енергоефективності та монетизація субсидії дозволить кожній родині сплачувати вчасно кредит та отримати економію для сімейного

бюджету. Хто може бути проти цього? Всі підтримують.

Механізм реалізації реформ простий і зрозумілий: монетизація субсидій та ухвалення Верховною Радою пакету законів з енергоефективності.

Уряд підготував та передав у Верховну Раду повний пакет законопроектів для масштабної реформи енергоефективності. Його ухвалення вітають всі, хто підтримує реформи та енергонезалежність України: Світовий банк, IFC, ЄБРР, USAID, ГО "Реанімаційний пакет реформ", Громадська мережа ОПОРА, "Енергоефективні міста України. Зокрема:

"Про житлово-комунальні послуги" (№1581-д) – створює умови для розвитку конкуренції на ринку ЖКП і дозволяє споживачам укладати прозорі договори напряму з постачальниками послуг.

"Про комерційний облік комунальних послуг" (№4901) – запроваджує обов'язкове встановлення лічильників. Споживачі будуть платити за фактично спожиті газ, тепло, воду, а не за втрати в мережах. Це стимул для підвищення енергоефективності.

"Про енергетичну ефективність будівель" (№4941) – запроваджує механізм отримання уніфікованого сертифіката енергоефективності будівлі. У Сертифікаті буде інформація про споживання енергоресурсів у будинку та рекомендації з підвищення енергоефективності.

"Про Фонд енергоефективності" (№5598) – надасть людям фінансову підтримку та технічні рішення, які зменшать споживання енергоресурсів та витрати на комунальні послуги.

Також Мінрегіон розробив Концепцію реформування галузі теплопостачання (<http://www.minregion.gov.ua/press/news/minregion-rozprochinaye-gromadske-obgovorennya-kontseptsiyi-realizatsiyi-derzhavnoyi-politiki-u-sferi-teplopostachannya/>), в якій монетизація субсидій – це одна з ключових частин реформи. Це необхідний і важливий крок реформи енергоефективності, інвестиція в цілковиту енергонезалежність України. Якщо ми не монетизуємо субсидії, це перешкоджатиме впровадженню енергоефективності, особливо у багатоповерховому секторі.

Концепція монетизації субсидій розроблена експертами Мінрегіону спільно з Міжнародною Фінансовою Корпорацією (IFC).

Ми плануємо зробити монетизацію в два етапи. Перший – на рівні підприємств – надавачів послуг, другий – на рівні людей-споживачів послуг ЖКГ. Для цього потрібно обов'язково провести верифікацію – уточнити списки тих людей, які дійсно потребують допомоги. Щоб нікого не залишити поза увагою і разом з тим, щоб державними грошима не скористались шахраї.

Монетизація для людей.

В котре наголошую: в центрі нашої реформи – споживач. Для людей монетизація створить стимули економити енергоресурси та при підтримці Фонду енергоефективності дасть інструмент тепломодернізувати свої будівлі. А відтак, зменшити суми в платіжках, осучаснити свій дім, покращити комфорт свого житла і підвищити його ринкову вартість.

Для підприємств-надавачів комунальних послуг вигода від монетизації субсидій теж очевидна.

Вони отримають за надані послуги живі гроші, а не "віртуальні

взаємозаліки". Отже, перестануть залежати від централізованих рішень та дій монополістів. Вони зможуть самостійно витратити гроші на модернізацію й енергоефективність, виробництво та постачання тепла.

Загалом монетизація субсидій зробить зрозумілими для кожного стосунки в ланцюгу "бюджет – субсидіант – надавач послуг – постачальник енергоресурсів". Отже, мінімізує корупційні ризики.

Нарешті, монетизація – це передумова для виконання Угоди про Асоціацію України з ЄС в частині впровадження Третього енергетичного пакету.

Швидкість реалізації напрацьованих нами реформ і добробут родин залежить від народних депутатів.

Саме вони повинні невідкладно ухвалити згадані законопроекти, щоб їх норми запрацювали ще до початку опалювального сезону. Це необхідно для того, щоб нараховані людям субсидії можна було монетизувати і спрямувати зекономлені кошти на енергоефективність.

У разі ухвалення згаданих законопроектів ми очікуємо для держави до 2021 року скорочення споживання, а отже імпорту, газу 1,5 млрд кубометрів. Це економія бюджетних грошей. Також ми прогнозуємо 5 млрд грн щорічної економії на фінансуванні субсидій. В той же час люди отримають якісніші житлово-комунальні послуги, комфортніше житло та зменшення рахунків за комуналку. На скільки? Це буде залежати персонально від кожної окремої родини (http://censor.net.ua/blogs/5544/v_tsentr_reformi_energoefektivnost_ta_monetizats_subsidyi_interes_gromadyan). – 2017. – 21.03).

Блог на сайті «Чернобыльский набат»

Про автора: Борис Черкаський

Реформи медицини тривають: Супрун зробила приголомшливу заяву. Це торкнеться всіх

Лікарні зобов'язані публікувати інформацію про наявність безкоштовних ліків – Супрун.

Українці в середньому витрачають 3000 грн на ліки при госпіталізації і не знають про безкоштовні препарати в лікарнях, передає Корупція. інфо

Згідно з дослідженням "Індекс здоров'я. Україна – 2016", тільки 17% українців, яким призначали ліки на стаціонарному лікуванні, отримали ліки безкоштовно. Решта купували ліки самостійно. В середньому на ліки українці на стаціонарі витрачають 3000 грн.

В.о. міністра охорони здоров'я Уляна Супрун визнає: лікарні приховують від пацієнтів препарати, які купуються за державний рахунок і перепродують їх в аптеці, яка часто перебуває в самій же лікарні.

"Є проблема, коли ліки, куплені державою є, а пацієнти самі купують їх в аптеках, які розташовані в лікарнях", – сказала Супрун.

Тому в 2016 році МОЗ зобов'язало лікарні інформувати населення про наявність препаратів, закуплених за державні гроші, відповідно до наказу № 509 "Про здійснення заходів щодо контролю використання лікарських засобів і медичних виробів, закуплених за бюджетні кошти". Тепер лікарні повинні

розміщувати залишки ліків на сайтах і щотижня оновлювати.

Ми від лікарень вимагаємо публічно або на сайті, або у себе в лікарні розміщувати інформацію про те, які ліки є в наявності. Пацієнти можуть вимагати від головних лікарів в лікарнях показувати список ліків, які є в наявності", – додала Уляна Супрун.

Після того, як запрацює система електронного охорони здоров'я E-Health, вся інформація про отримані та видані лікарням ліків буде знаходитися на одному ресурсі. У Міністерстві охорони здоров'я відзначають, після того, як запрацює система, закупівлі ліків будуть відповідати потребам.

До того ж, коли з'явиться реєстр пацієнтів, буде зрозуміло, чим хворіють українці і які ліки потрібно купувати. Наприклад, зараз немає точних даних, скільки в країні хворих на серцево-судинними захворюваннями.

Якщо в лікарні відсутня інформація про наявність ліків, пацієнт може відправити запит головному лікарю або в державну обласну адміністрацію. Наявність в лікарні препаратів для онкохворих можна перевірити на сайті likycontrol.org.ua.

Також залишок ліків в медустанові можна перевірити на ресурсі eliku.in.ua. Інформація на сайті поки актуальна для жителів Рівненської, Одеської, частково для Київської, Хмельницької, Сумської та Луганської областей (http://chornobylnabat.blogspot.com/2017/03/blog-post_22.html#more). – 2017. – 22.03).

Блог на сайті «pravotoday.in.ua»

Про автора: Е.А. Морозов, адвокат (судебная защита)

Бюджетне відшкодування ПДВ: найновіша судова практика ВСУ

Норми ПК та Порядку взаємодії не передбачають бюджетне відшкодування ПДВ у спосіб судового стягнення безпосередньо (водночас) зі здійсненням судового контролю над рішеннями податкових органів, ухвалених за результатами перевірки сум ПДВ, заявлених до відшкодування.

28.02.2017 р. Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України розглядаючи справу № 21-3237а16 .

Відповідно до частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з підпунктом 14.1.18 пункту 14.1 статті 14 ПК бюджетне відшкодування – це відшкодування від'ємного значення ПДВ на підставі підтвердження правомірності сум бюджетного відшкодування ПДВ за результатами перевірки платника, у тому числі автоматичне бюджетне відшкодування у порядку та за критеріями, визначеними у розділі V цього Кодексу.

Алгоритм дій державних органів щодо відшкодування з Державного бюджету України (бюджетного відшкодування) ПДВ врегульовано у статті 200 ПК.

ВАЖЛИВО: Відповідно до пункту 200.7 статті 200 ПК платник податку, який має право на отримання бюджетного відшкодування та прийняв рішення про повернення суми бюджетного відшкодування, подає відповідному органу державної податкової служби податкову декларацію та заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації.

Відповідно до абзацу другого пункту 200.15 статті 200 ПК після закінчення процедури адміністративного або судового оскарження орган державної податкової служби протягом п'яти робочих днів, що настали за днем отримання відповідного рішення, зобов'язаний подати органу Державного казначейства України висновок із зазначенням суми податку, що підлягає відшкодуванню з бюджету.

Кабінет Міністрів України постановою від 17 січня 2011 року № 39 затвердив Порядок, яким визначено механізм взаємодії органів державної податкової служби та органів державної казначейської служби в процесі відшкодування ПДВ.

За змістом пункту 9 Порядку взаємодії протягом п'яти операційних днів після отримання висновку орган державної казначейської служби перераховує платникові податку зазначену у висновку суму бюджетного відшкодування ПДВ з бюджетного рахунка на поточний банківський рахунок платника податку, відкритий в обслуговуючому банку.

На підставі аналізу зазначених норм права колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку, що бюджетне відшкодування ПДВ здійснюється органом державного казначейства з дотриманням процедури та на умовах, встановлених статтею 200 ПК та Порядком взаємодії, на підставі податкової декларації та заяви про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації, у п'ятиденний термін з дня надходження від податкового органу висновку.

ВАЖЛИВО: Норми ПК та Порядку взаємодії не передбачають бюджетне відшкодування ПДВ у спосіб судового стягнення безпосередньо (водночас) зі здійсненням судового контролю над рішеннями податкових органів, ухвалених за результатами перевірки сум ПДВ, заявлених до відшкодування, або окремо від здійснення такого контролю.

(!!!) Колегія ВСУ наголошує, що відшкодування з Державного бюджету України ПДВ є виключними повноваженнями податкових органів та органів державного казначейства, а відтак суд не може підміняти державний орган і вирішувати питання про стягнення такої заборгованості у спосіб, що не передбачений законом.

Аналогічний висновок міститься у Постанові ВСУ від 07.06.2016 року по справі № 806/2256/15 (№ в ЄДРСРУ 58976421).

За таких обставин необґрунтованим є посилення Вищого адміністративного суду України на те, що прийняття судом рішення про стягнення з бюджету на користь платника податків заборгованості з ПДВ (не дивлячись на те, що існує встановлена законом процедура бюджетного відшкодування) є ефективним способом відновлення порушеного права, який забезпечує погашення такої заборгованості перед ним.

ВИСНОВОК: отже, рішення судів про задоволення позовних вимог про

стягнення бюджетної заборгованості з ПДВ є помилковим, а правильним способом захисту позивача є вимога про визнання бездіяльності ДПІ протиправною та зобов'язання відповідача до виконання покладених на нього законом і підзаконними актами обов'язків щодо надання органу казначейства висновку стосовно суми, яка підлягає відшкодуванню з бюджету.

Р.с. п. 42 рішення Європейського суду з прав людини у справі "Терем ЛТД, Чечеткін та Оліус проти України" (Заява N 70297/01) від 18.10.2005 р. передбачено, що Високий Суд погоджується, що асигнування для виплати державою боргів з державного бюджету можуть викликати певну затримку у виконанні рішень судів (див. вищезазначене *Vouytenko judgment* (980_223), параграф 42), однак відсутність бюджетних коштів не є підставою для звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання (п. 48 Рішення).

Аналогічна правова позиція викладена в постанові Верховного Суду України від 15.05.2012 у справі № 11/446 та постанові Вищого господарського суду України від 19.11.2012 у справі № 5015/166/12).

Р.с.с. У пункті 145 рішення від 15.11.1996 у справі «Чахал проти Об'єднаного Королівства» Європейський суд з прав людини зазначив, що згадана норма гарантує на національному рівні ефективні правові засоби для здійснення прав і свобод, що передбачаються Конвенцією, незалежно від того, яким чином вони виражені в правовій системі тієї чи іншої країни.

Отже, «ефективний засіб правого захисту» у розумінні статті 13 Конвенції повинен забезпечити поновлення порушеного права і одержання особою бажаного результату; винесення рішень, які не призводять безпосередньо до змін в обсязі прав та забезпечення їх примусової реалізації, не відповідає розглядуваній міжнародній нормі (<http://pravotoday.in.ua/ru/blogs/3597/1694/>) . – 2017. – 17.03).

Блог на сайті «pravotoday.in.ua»

Про автора: Е.А. Морозов, адвокат (судебная защита)

Принцип незворотності дії в часі законів та інших правових актів

Частиною першою статті 58 Конституції України передбачено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

У Рішенні Конституційного Суду України від 9 лютого 1999 року N 1-рп/99 (справа про зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) зазначено, що дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце. Положення частини першої статті 58 Конституції України про зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів у випадках, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи, стосується фізичних осіб і не поширюється на юридичних осіб. До події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали

місце. Акти цивільного законодавства регулюють відносини, які виникли з дня набрання ним чинності. Заборона зворотної дії є однією з важливих складових принципу правової визначеності.

Принцип неприпустимості зворотної дії в часі нормативних актів знайшов своє закріплення в міжнародно-правових актах, зокрема і в Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини (стаття 7).

Правова позиція, яка висловлена Верховним Судом України в постанові від 22 лютого 2017 року у справі № 6-2705цс16 тільки підтверджує, що за загально визнаним принципом права закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі.

Між тим як свідчить історія, принцип "закон зворотної сили не має" (*lex ad praeteriam non valet*) був сформульований ще давньоримськими юристами на протидію сваволі законодавця, який надавав зворотної сили законам, що погіршували становище людей, піддавали їх несприятливим наслідкам за дії, які на час їх вчинення визнавалися законними. Отже, мета цього принципу – поставити заслін ущемленню прав і свобод людини з боку влади.

Саме така спрямованість цього принципу робить його важливою гарантією безпеки людини і громадянина, їх довіри до держави, про що вірно зазначається в мотивувальній частині Рішення Конституційного Суду України.

Надання зворотної сили законам, які передбачають розширення змісту та обсягу прав і свобод людини і громадянина чи звільнення їх від певних обов'язків, не може підірвати впевненість людей у стабільності свого правового становища. (Окрема думка судді Конституційного Суду України Козюбри М.І. (справа про податки).

Отже, за загальним правилом закон зворотної сили не має. Це правило надає визначеності і стабільності суспільним відносинам. Це означає, що закони поширюють свою дію тільки на ті відносини, які виникли після набуття законами чи іншими нормативно-правовими актами чинності.

Винятки з цього правила рідкісні і допускаються:

а) за наявності вказівки в законі про надання йому (або окремим статтям) зворотної сили;

б) у загальному правилі про неодмінне надання зворотної сили кримінальному закону, який скасовує або пом'якшує кримінальну відповідальність.

Це правило зафіксоване в Міжнародному пакті про громадянські та політичні права, ухваленому Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. Воно повинне бути відтворене в кримінальних кодексах країн, які підписали цей міжнародний документ. У ст. 15 цього пакту, зокрема, говориться: «...не може призначатися важче покарання, ніж те, що підлягало застосуванню в момент вчинення кримінального злочину. Якщо після вчинення злочину законом встановлюється легше покарання, дія цього закону поширюється на даного злочинця».

Більше того, на відміну від кримінального матеріального закону, новий кримінальний процесуальний закон не має зворотної дії навіть у тих випадках, коли його правила є більш сприятливі для учасників кримінального провадження. Повернення процесу (процесуальних дій) неможливе (Верховний

Блог на сайті «times.com.ua»
Про автора: Анастасія Новак

Українські радикали вимулять ЄС «откусить» частку України

Українські націоналісти власноручно виталкують Западну Україну в Європу і вимуляють найближчих сусідів прибегнуть к крайнім мерам.

Вопрос о Закарпатских (и не только) автономиях уже не раз поднимался на уровне Европейского совета, правительства Польши, Румынии и Венгрии. Националистический разгул в победившем достоинство государстве всерьёз тревожит европейцев, чьи соотечественники в данный момент полностью зависят от вывихов сознания киевской власти. И находятся под постоянным давлением, расплодившихся как тараканы, радикально настроенных боевиков, которых режим Порошенко одарил своеобразным иммунитетом перед законом.

Многочисленные этнические группы на западе Украины подвергаются смертельной опасности и всё чаще просят истинных соотечественников о помощи. Украинский же президент не обращает внимания на такие мелочи, с головой погрузившись в финальный распил страны, которая тем временем готова распасться на части. И первыми «руину» покинут регионы, некогда принадлежавшие соседям. Венгрия, Румыния и Польша всецело поддерживают своих «граждан» оказавшихся заложниками националистического режима и давят на Брюссель, пытаясь добиться либо урегулирования вечного конфликта, либо возврата своих территорий.

Радикалы же не унимаются и чаша терпения европейцев готова лопнуть в любую секунду. Последний инцидент с участием так называемых «ветеранов» АТО, избивших в Черновцах лидера организации «Защита национальных меньшинств» Олега Хавича, вызвал бурю негодования в правительственных кругах Евросоюза. А в частности в Польше и Румынии.

Как известно, общественного деятеля избивали буквально за час до проведения тематического стола, посвящённого укреплению связей Западной Украины с Европой. На встрече присутствовали депутат Сейма и Европарламента Богуслав Соник, румынские депутаты, политики и дипломаты, а также представители местных общин. И вот «на пороге» такого межнационального собрания на его организатора набрасывается свора нацистов в хаки и, обвиняя в сепаратизме, жестоко избивает. Мало того, прибывшие на место нападения силовики задержали жертву, не тронув радикалов. Сегодня же у Хавича дома проводят обыск.

Причиной нападения и последующих репрессий стала гражданская позиция общественника, неоднократно выступавшего за автономию всей Западной Украины и за расширение свобод национальных меньшинств. Радикалы и правоохранители увидели в этом государственную измену и их любимый сепаратизм. А Европа тем временем предпринимает меры.

Польский депутат Европарламента и глава серьёзной политической силы на родине Януш Корвин-Миике осудил звериное поведение радикалов и в жёсткой форме потребовал от украинского правительства немедленной реакции. К делу подключились и румынские дипломаты, отправившие в Киев ноту протеста и потребовавшие наказания для всех виновных в инциденте.

Порошенко, по традиции, проигнорировал возмущение соседей, оглядываясь только на главных спонсоров. И тем самым, скорее всего, отпустил Западную Украину в свободное плавание, а вернее в дорогу домой. Ибо евродепутаты, наученные горьким опытом общения с украинскими высокоуполномоченными маргиналами, развили бурную деятельность в Брюсселе, инициируя создание специального комитета ЕП по защите национальных меньшинств Украины, их евроинтеграции в качестве автономий с последующим выходом из состава страны.

Первоначальной задачей комитета будет именно защита прав и свобод национальных меньшинств и принуждение Киева к определённому формату децентрализации. Но, судя по высказываниям главных инициаторов своеобразного союза, на этом они не успокоятся. Особенно если Украина продолжит гнуться под пятой радикалов. Если Порошенко в ближайшее время не наведёт порядок в стране и не приструнит своих так называемых ветеранов и националистов, европейские соседи будут вынуждены требовать возврата своих территорий со своим же населением.

Как отметил тот же Хавич, украинские радикалы, прикрываемые киевской властью, отталкивают Западную Украину и вынуждают Европу взять под защиту её изрядный кусок. По сути, Пётр Порошенко и его цепные псы и являются истинными сепаратистами. Если в 2017 году Киев не пересмотрит своего отношения к национальным меньшинствам, в следующем это сделает Брюссель. И оттяпает, тем или иным способом, изрядный кусок Украины в пользу её ближайших соседей (<https://times.com.ua/Home/BlogsDetailed/55902>). – 2017. – 22.03).

Блог на сайті «times.com.ua»

Про автора: Анна Серета, координатор движения «Женщины за Мир»

Женщины Украины в этом году все-таки отпраздновали 8 марта

А что же принес украинским женщинам 2016 год, и чем поздравит правительство украинок в 2017 году?

Среднемесячная зарплата женщин по отношению к мужчинам в 2016 году была на 25% ниже. По Украине в 2016 году насчитано в среднем штатному работнику 5 183 грн. Женщинам 4 480 грн. (\$ 175), мужчинам 6001 (\$ 234). Наибольший разрыв наблюдался в таких сферах как: финансовая и страховая деятельность (-4 339 грн.), искусство, спорт, развлечения и отдых (-3 660 грн.) информации и телекоммуникации (-2 391 грн.).

По предварительным данным (Госслужба занятости) в течение 2016 года среди 1270,4 тыс. человек, которые имели статус зарегистрированного безработного, в незначительной степени преобладали женщины, доля которых

составила 52,8% или 671,4 тыс. человек.

Трудовая миграция продолжается, украинские женщины продолжают выезжать из страны. Основные направления: Италия, Польша Турция, Япония, Греция. В Италии украинки в основном работают домашней прислугой, в Польше — в сельском хозяйстве и так же качестве домашней прислуги (хотя за последние годы последних в Польше уменьшилось более чем вдвое), в Чехии — в общественном питании и в промышленности (лёгкой и пищевой).

Украинские женщины стали реже заводить детей. Рождаемость упала с 11,0 в 2013 г. до 9,311 в 2016г. на 1 тысячу населения.

Помощь по рождению ребенка (в долларовом эквиваленте) упала за 3 года на 60% – 90%. В сравнении декабрь 2016 к декабрю 2013 помощь на первого ребенка сократилась на 58%, на второго – на 79%, на третьего и последующих – на 90%. Для примера. Если в 2013 году ежемесячная сумма в 860 грн. за ребенка составляла 107,6 дол. США, то в 2016 она сократилась 33,6 дол. США.

Социальная помощь одиноким матерям (в долларовом эквиваленте) за 3 года сократилась в среднем на 76%. В Украине социальную помощь получают более 600 тыс. одиноких матерей и количество их растет¹³. В долларовом эквиваленте максимальные выплаты на ребенка составляют:

до 6 лет в январе 2017 – 49,9 \$ (2013 году составляли 65 \$)

от 6 до 18 лет в январе 2017 – 62,2 \$ (2013 году – 81\$)

от 18 до 23 лет в январе 2017 – 58,9 \$ (2013 году – 77\$),

Выводы

1. В Украине женщины сталкиваются с серьезными проблемами, и нежелание государства их решать, выливаются в падении рождаемости стремительному приближению страны к демографической катастрофе.

2. Зарботная плата у женщин на четверть меньше, чем у мужчин и растет она более медленными темпами, что не способствует полноценной самореализации работающих женщин и снижает использование их потенциала для экономики страны.

3. Количество матерей одиночек растет, а их материальное обеспечение ухудшается. Отсутствие реальной помощи женщинам, которые воспитывают детей самостоятельно (низкие пособия, не желание принимать на работу маму с маленьким ребенком и др.) ставят таких женщин на грань выживания и не способствуют качественному воспитанию детей (<https://times.com.ua/Home/BlogsDetailed/54960>). – 2017. – 10.03).